

P 215
924 +

Tuổi ngọc

Trần báo của tuổi vừa lớn • Số 31

GIÁNG GIÊNG 1971

tuổi ngọc

TUẦN BÁO CỦA TUỔI VỪA LỚN

CHỦ NHIỆM :

THƯ KÝ :

QUẢN LÝ :

DUYÊN ANH VŨ MỘNG LONG
ĐINH TIẾN LUYỆN, TỬ KẾ TƯỜNG
ĐẶNG XUÂN CÓN

VĂN GIÁNG SINH

giáng sinh ở một làng nhỏ miền đồng thá	DUYÊN ANH
ông già Noel kính yêu	THU THU
sao bethlem	LINH VIỆT
mùa giáng sinh xưa của châu	ĐÀO TRƯỜNG PHỨC
mùa đông xa	HÀ NGỌC TUYẾN
khúc hát giáng sinh	MAI
giáng sinh của kỷ niệm	DUY NGUYỄN
giáng sinh một mình lang thang	THIÊN THU
không một ngọn nến nào	H. PHỨC
bông hồng cho tình yêu	ROSEMARY HOWLAND
vì sao tháng chạp	ĐINH TIẾN LUYỆN
cho mùa giáng sinh xưa	MAI MAI
đông xưa	VŨ MI

THƠ GIÁNG SINH

tử kế tường — tsq mai viết linh — lệ thủy vi — nguyên thị
kim hạnh — ngọc thủy khanh

TRUYỆN DÀI

nhà báo	VŨ MỘNG LONG
lã tương tư	MUỜNG MẢN
thăng khoa	DUYÊN ANH
trong nhật ký của quỳnh	ĐINH TIẾN LUYỆN

Tòa soạn, Trị sự 38 Phạm Ngũ Lão, Saigon 2 — Đ.T. : 23.595
BIÊN LAI SỐ 597/BTT/NBC NGÀY 24-4-1971
TUẦN BÁO RA NGÀY THỨ NĂM

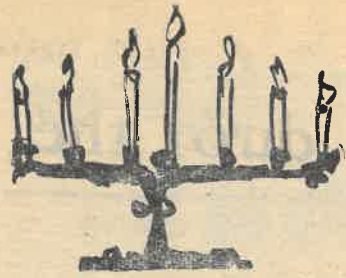
bình yên dưới thế

« Một ngày Giáng Sinh qua đi cho ba trăm sáu mươi tư ngày khoắc khoải chiến tranh, đói rách, bệnh hoạn. Chúa sẽ buồn lắm nếu Ngài thấy bình an chưa có tại Việt Nam. Nhưng chúng ta, dù là con chiến hay không phải là con chiến của Ngài, chúng ta luôn luôn tôn kính Ngài như Đấng Cứu Thế, niềm tin cuối cùng của những người đã mất tin tưởng, ánh lửa trong đêm tối mà mịt dãn đến Hòa Bình của dân tộc. Lạy Chúa, Chúa ở trên trời, rất cao và rất xa kẻ ngoại đạo là con đây nên Chúa không thể nghe rõ nỗi ước vọng quê hương Việt Nam thanh bình của con. Tuy thế, con hằng nguyện cầu Chúa giáng bình an dưới thế.»

Những giòng chữ trên tôi viết cho Tuổi Ngọc số Chào Mừng Giáng Sinh 1969. Hai năm khắc khổ của quê hương Việt Nam dài bằng hai trăm năm. Chúa có biết thế không? Nỗi khổ của Chúa đã bị nỗi khổ của người Việt Nam phá kỷ lục. Chúa có biết thế không? Quyền uy của Chúa chẳng lẽ không làm chín vàng trái mơ Hòa Bình khiếm tốn của dân tộc Việt Nam nhỏ bé? Dân tộc này có xúc phạm gì tới oai danh của Chúa mà phải chịu tan nát, dọa dầy quá một phần tư thế kỷ? Có lẽ, Chúa còn ở rất cao và rất xa. Chúa chưa nghe rõ những lời nguyện cầu Chúa ban Hòa Bình cho dân tộc này. Thì bỗng phận của kẻ ngoại đạo là con đây lại đứng giữa thù hận, ngưỡng mặt lên trời, hét lớn nỗi thèm khát yêu thương. Lạy Chúa, Chúa hãy ban yêu thương cho quê hương con Yêu thương và hòa bình. Chỉ cần thế. Là đủ. Là con biết Thượng đế đang có mặt ở đây.

VŨ MỘNG LONG

Ông già Nô-en kính yêu

THU THU

thư một em bé nạn nhân chiến cuộc

Kính gửi Ông Già Nô-en của con,

Thưa ông già Noel, sao năm rồi ông không xuống cho quà chúng con? Làm con nhớ ông quá đi! À, con biết rồi, hay là ông bị «kẹt» dọc đường không xuống được, như con hôm Tết đó. Con và chị về Ngoại chơi bị chặn đường không lên Saigon với Ba Má và em bé được. Ngoại dắt chị em con lên được thấy mà chấy hết ông ơi. Người ta nói Ba Má và Em bé lên Thiên Đàng rồi. Ngoại và chị con khóc quá, nhưng con nghĩ ở trên chắc sướng hơn dưới này, phải không ông? Đâu có tối ngày chạy núp xuống hầm như ở nhà Ngoại hoặc đi xe dọc đường lại bị nổ làm mình hết hồn, như con đây nè, bị mất một cái chân đó; còn chị con thì bị một cái thẹo to lắm ở lưng khi trường học bị pháo kích.

Năm nay thì đỡ rồi đó, ông Già xuống đi. À ông nhớ lại gặp Ba Má và Em bé coi có gửi thư cho chị em con không nha? Nhờ ông già nói lại dùm con như Ba Má và Em bé lắm lắm đó. Ông nhớ nha, nhớ nói với Ba Má và Bé chụp một tấm hình thật đẹp, thật lớn rồi gửi ông mang xuống cho con nha. Chứ Ngoại cứ khéc hoài à, làm con và chị con cũng muốn khóc theo đó Ông ơi.

Thôi con kính chào ông già Nô-en và con chờ ông từ ngày hôm nay đó.

Gửi Ông Già Nô-en kính mến,

Thưa Ông. bấy lâu nay con không biết Ông nên không có gửi thư thăm Ông, thành ra Ông không cho quà con. Con nghe bà con nói, Ông chỉ cho quà cho những đứa bé ngoan biết gửi thư cho Ông vào dịp lễ Giáng Sinh. Nhà con đông lắm mà không biết con viết dùm được không, vì hai chị con, 1 chị 14 tuổi mắc gánh nước mướn, 2 chị 12 tuổi mắc bán mía nên không chị nào đi học được, con được 9 tuổi học lớp ba; em con đũa 7 tuổi học lớp bét còn 3 đứa ở nhà được 6 tuổi, 4 tuổi và 3 tuổi. Chưa hết đâu, má đang có thai nữa đó. Ông già coi, bà đạp xe ba bánh mướn, má bán rau thì đâu có ai biết chữ ngoài con. Ông già tội nghiệp đừng giận tội con nha.

Con còn nghe nói Ông già đi xuống bằng ống khói mà nhà con không có ống khói thì làm sao đây? Tội con nấu cơm ngoài trời mà. Thôi Ông chịu khó đi cửa trước nha, con sẽ ngủ ngay đó để chờ Ông. Mà Ông cũng nhớ mang giày ống cho cao, vì đường dơ lắm, nước ngập tới bắp chân lận à. Ông cũng nhớ mang theo cái đèn bấm nữa vì xóm con không có điện Ông ơi, tối om hà. À, mà tội con không có giày, con để dép đỡ nha.

Thôi, con kính chào Ông Già Nô-en nha.

Ông già Nô-en rất yêu quý,

Cháu tên Thùy, năm nay cháu được 8 tuổi, hai em trai cháu, đứa tên Trí 5 tuổi, đứa tên Tâm 3 tuổi. Cháu rất mong đến Nô-en để được ông đến thăm và cho quà. Nô-en năm nay chắc chúng cháu buồn lắm vì ba bà đi làm hoài, còn Má thì đi chơi xa rồi. Mà cháu cũng không hiểu rõ nữa. Vì người lớn không ai nói gì với tội cháu hết. Nhưng khi con hỏi Ba thì lúc Ba nói má đi chơi xa, có lúc Ba nói Má chết rồi, thành cũng không biết ra sao. Nhưng lâu lắm rồi cháu không thấy Má. Lúc đầu tội cháu nhớ Má khóc hoài, nhứt là hai em con, tội tội nó không chịu ngủ vì không có Má đó. Ba phải dỗ chúng. Cháu thấy ba buồn lắm, hình như Ba muốn khóc vậy đó. Nhưng cũng có lúc Ba tỏ vẻ giận và nếu tội cháu những nhẽo là Ba quát liền mấy roi làm tội cháu sợ lắm Ông già ơi. Năm nay tội cháu không cần quà đâu mà cháu chỉ cần ông tìm dùm Má cháu về. Ông nhớ nói với Má là tội cháu nhớ Má lắm, nhứt là Bé Tâm khóc hoài đến nóng sốt đó. Má về chắc Ba sẽ vui và tội cháu sẽ được Ba má dắt đi lễ như năm rồi ông già nhỉ?

Cháu kính chào ông và chúc ông luôn mạnh để đến thăm chúng cháu.

thư một em bé xóm lao động

thư một em bé con một công chức nghèo

sao bethléem

LINH VIỆT

Sao Bethléem hay còn gọi Sao Giáng Sinh... Xuất hiện trong Giải Thiên Hà với ánh sáng chói chan vào một đêm Đông lạnh lẽo cách đây 1971 năm để diu dắt Ba Vua đến Hang Đá Bethléem chào mừng Chúa Cứu Thế ra đời, Sao Bethléem có thật hay chỉ là một huyền thoại? Còn sáng hay đã tắt? Cho đến hôm nay, việc tìm Sao Bethléem vẫn còn là một nghi vấn của khoa học thiên văn.

Vì Thánh Kinh Thiên Chúa Giáo không nói rõ mà chỉ ghi nhận sự hiện diện của Ngôi Sao Lạ trên nền trời Bethléem vào đêm Chúa Giáng Sinh, cho nên các thiên văn gia đã đặt nhiều giả thuyết để đi tìm Sao Bethléem.

sao bethléem hay kim tinh

Bạn đã biết, Kim Tinh (Vénus) là một trong số chín hành tinh thuộc Thái Dương Hệ. Kim Tinh nằm giữa Trái Đất và Thủy Tinh (Mercure). Cũng như Trái Đất, Kim Tinh quay chung quanh Mặt Trời và là một hành tinh có ánh sáng chói chan nhất. Cứ mỗi chu kỳ thời gian là 19 tháng, Kim Tinh lại đi vào một điểm quỹ đạo lệch bóng Mặt Trời, thu nhận

ánh sáng gần nhất của Mặt Trời để chiếu tỏa ra không gian một cường độ sáng gấp 10 lần độ sáng của Sao Sirius (Lang Tinh) là ngôi sao sáng nhất hiện có trong vũ trụ bao la. Vào dịp này, nếu đứng ở một địa điểm thuận lợi trên Trái Đất, người ta còn thấy được Kim Tinh ngay cả giữa ban ngày.

Đối với các dân tộc ở Trung Đông, Kim Tinh là một thiên thể gần gũi với họ nhất. Nhờ Kim Tinh, người dân du mục Ả Rập có thể đo mức độ thời gian trong ngày. Với họ, Kim Tinh là chiếc đồng hồ báo thức. Mỗi lần xuất hiện, Kim Tinh là rạng đồng báo hiệu một ngày mới bắt đầu để hướng dẫn họ đi vào công việc thường nhật. Bởi vậy, Kim Tinh còn được họ gọi bằng một danh hiệu thường nghiệm là «Sao Mọc Tử» (étoile du berger). Các nhà thiên văn ngày nay cho rằng có lẽ Chúa Cứu Thế ra đời vào đêm Kim Tinh xuất hiện ở một điểm quỹ đạo gần Mặt Trời nhất để thu nhận ánh sáng chói chan nhất trên đỉnh Hang Đá Bethléem khiến cho người đương thời cho đó là một Ngôi Sao Lạ đã đưa đường dẫn lối cho ba đạo sĩ tức Ba Vua từ xứ Ba Tư tìm đến chào mừng Chúa Giêsu giáng sinh.

sao bethléem hay những hành tinh phối ngẫu

Theo các thiên văn gia thì Thái Dương Hệ có 4 hành tinh do sự chuyển động tinh cơ nào đó và trong một thời gian nào đó có thể nằm trên những điểm của một đường thẳng từ Trái Đất nhìn lên không gian tạo nên một tình trạng phối ngẫu chồng chất lên nhau. Bốn hành tinh đó là Kim Tinh (Vénus), Hỏa Tinh (Mars), Mộc

Tinh (Jupiter) và Thổ Tinh (Saturne). Tình trạng phối ngẫu này đã xảy ra ngày 4-10-1953 khi Hỏa Tinh và Kim Tinh gặp gỡ nhau mà từ dưới đất trông lên như một hành tinh duy nhất. Sự trùng hợp này, tất nhiên phải tạo ra một cường độ ánh sáng khác thường. Képler, một thiên văn gia nổi tiếng của thế kỷ 16 cũng đã tốn khá nhiều thời giờ để cố gắng chứng minh Sao Lạ Bethléem chỉ là một tình trạng phối hợp độ sáng giữa 2 hành tinh Mộc Tinh và Thổ Tinh trong một tình trạng gặp gỡ không hoàn toàn, có nghĩa là xê xích nhau đôi chút trên một đường thẳng để tạo ra một cường độ sáng mạnh hơn thông thường. Các thiên văn gia kế tiếp Képler, sau những tính toán thật chính xác cũng đã công nhận như vậy. Tuy nhiên, theo Thánh Kinh thì Ngôi Sao Lạ đã chiếu sáng trên nền trời Bethléem đến vài tuần lễ, nhưng theo các thiên văn gia thì tình trạng phối ngẫu giữa các hành tinh có thể diễn ra trong vòng vài tiếng đồng hồ và điều này được coi như một hiện tượng hữu lý có thể chứng minh được.

sao bethléem hay sao chổi

Như một ngọn hải đăng vĩ đại tỏa ánh sáng cực mạnh trong đêm tối, Sao Chổi lớn gấp hàng triệu lần Trái Đất có thể ngự trị trong vòng vài tuần lễ trên bầu trời đen đặc về đêm. Nói là ngự trị, nhưng thật ra, Sao Chổi vẫn bay như điên dại trong không gian, len lỏi giữa các hành tinh để rồi đúng vào thời khắc ấy lại trở về đường cũ. Cứ như thế, Sao Chổi có thể đi chuyền trong vòng vài tuần lễ theo một đường bay trước khi tàn lụi hay do một hấp lực nào đó, Sao Chổi tung mình vào một hướng bay

khác để hiện hữu muôn đời trong vũ trụ mênh mông.

Bạn thử tưởng tượng, một ngôi Sao Chổi xuất hiện về đêm vẫn lao đi trong không gian xa lắc cách ta đến hàng ngàn năm ánh sáng. Ngày trở lại ánh sáng Mặt Trời thui chột đường bay của Sao Chổi khiến mắt thường của chúng ta không thấy được nữa đề rồi đêm đến lại xuất hiện vào đúng phương vị cũ trong không gian: Đó là lý do đã khiến các nhà thiên văn nghĩ rằng, có lẽ vì một sự tương phùng nào đó, Sao Chổi đã xuất hiện vào đêm Giáng Sinh để được Thánh Kinh ghi nhận là Ngôi Sao Lạ chỉ đường cho Ba Vua đến Hang Đá Bethléem.

sao bethléem hay supernova

Novae có nghĩa là những ngôi sao mới. Các nhà thiên văn cho rằng, những ngôi sao mới thành hình trong vũ trụ đều do mảnh vỡ từ những vụ nổ của các tinh thể khác. Những vụ nổ này được các nhà thiên văn gọi là những trái bom nguyên tử thiên nhiên phát sinh một cường độ ánh sáng gấp hàng trăm ngàn lần độ sáng thông thường của các ngôi sao khác và cháy sáng trong nhiều tiếng đồng hồ. Các Novae xuất hiện nhiều lần trong năm và người ta chỉ có thể nhìn thấy các Novae qua viễn vọng kính.

Trên các Novae có loại sao mới lớn gấp ngàn triệu lần được gọi là Supernova chỉ thành hình trong vũ trụ khoảng vài ba lần trong thời gian dài chừng 1.000 năm. Supernova có ánh sáng gấp triệu lần ánh sáng các sao thường. Cũng như các Novae, Supernova mỗi lần xuất hiện đều cháy rực sáng trong nhiều tiếng đồng hồ rồi mới biến mất.

giáng sinh ở một làng nhỏ miền đồng tháp

DUYÊN ANH

*Tặng Phạm Vĩnh đang godaître ở các trường
Thoại Ngọc Hầu, Trường binh Lễ, An Giang*

Năm 1958, áo cơm đưa đẩy tôi về miền Tây. Đói, đầu gối phải bò. Và tôi đã bắt đầu gối tôi phải bò mãi về làng Mỹ Lương, thánh địa Hòa Hảo, nơi ra đời của vĩ nhân Huỳnh Phú Sổ, dạy ở ngôi trường trung học bán công mà học trò, hầu hết, đều bằng tuổi tôi. Mỹ Lương buồn lắm. Vào những ngày mười tư, mười răm và ba mươi, mồng một, chợ búa chỉ bán rau cỏ, tương chao, tàu vè yên. Quán nước trần xỉ cà phê đen. Điềm tâm bằng dầu cháo quẩy. Không thịt cá như ở ngay đó. Là kẻ tội lỗi từ thuở lọt lòng, dầu ăn chay trường cũng khó sạch tội nên, khi thánh địa ăn chay, đọc kinh, nghe lời giảng của Đức Thầy, tôi bèn làm những chuyện... sang sông

Con sông nhỏ có thể đưa ghe, tàu sang tận Cao mên nhưng chỉ cần đưa tôi qua Tân Huê bằng chiếc đò máy. Cách một giòng sông, bên này là thánh địa Hòa Hảo, bên kia là... lung tung beng. Một xóm đạo nhỏ với ngôi nhà thờ bé và vị linh mục kéo vĩ cầm. Lại chỉ khoái chơi nhạc kháng chiến! Tôi có nhiều học trò bên Tân Huê. Và tôi thường mò sang ăn mận vào dịp Mỹ Lương ăn chay. Tôi quen vị linh mục khoái nói chuyện bung biển hơn là nói chuyện Chúa, ở Tân Huê. Nhà thờ thiếu cái đàn «Harmonium» thiếu ban hát lễ, thiếu nữ con áo đỏ giúp lễ — những chuyên viên quý — thiếu luôn bánh thánh và... nước phép. Cha sở — tạm gọi thế — kéo vĩ cầm buồn cười võ bụng Ngài lười «vibrer» Ngài cứ đưa cái «archet» lên xuống cả những nốt ngân. Nhưng con chiên của ngài xứng đáng được Chúa thương xót nhất nếu

Chúa biết ngọt mười lăm năm trời, họ đã sống trong nỗi hãi hùng, lép vế, buồn tủi. Mà vẫn phụng thờ Chúa, vẫn tin ngày nhắm mắt được gặp Chúa ở trên trời, vẫn làm sáng danh Chúa.

Giáng Sinh những năm trước, tôi không biết ở đây, ở cái xóm đạo nhỏ bé của làng Tân Huê thuộc miền Đồng Tháp, cái đám giáo dân tổ chức đón mừng Chúa Hải Đông ra đời ra sao, nhưng năm nay, hang đá tại nhà cô Út lớn gấp ba lần hang đá của nhà thờ. Tôi thấy một điều lạ. Chúa ở thật xa, Cha ở thật gần, đám chiên kèn mõ của Chúa chỉ theo Chúa. Có lẽ, cha sở mãi lo chuyện bung biển, quên phụng vụ Chúa, quên an ủi đám con chiên lạc lõng, bị kim kẹp gữa miền hắt hủi như những tội đồ. Có Út là chị thẳng Lễ, học trò lớp đệ thất. Cô mở tiệm may bên Tân Châu. Mọi năm, cô không về Tân Huê mừng Chúa giáng sinh đâu. Ở Tân Châu vui hơn. Nhà thờ lớn hơn. Tiếng chuông ánh đời hơn. Lời ca vút cao hơn. Giáng sinh năm nay, cô Út mừng Chúa ra đời ở quê nhà. Chắc tại thẳng Lễ nói có tôi dự tiệc nửa đêm ở nhà nó. Tôi không phải là công giáo. Gần Giáng sinh, tôi dạy tới bài *Christmas* trong cuốn *Anglais vivant* của Fialip Carpentier. Bài này và hai bài kế tiếp đều nói về Giáng sinh, thời tiết trong ngày Giáng sinh với ông Santa Claus. Thẳng Lễ tưởng tôi khoái «đạo» của nó lắm nên năn nỉ mời tôi sang Tân Huê. Tôi nhận lời ngay.

Buổi chiều hôm 24, nhà thẳng Lễ rộn rã mà nếu Chúa biết, Ngài sẽ cảm động vô cùng. Cái cổng chào đã dựng xong ở ngõ từ sáng. Trên nền lá dừa chẻ nhỏ, cắt ngắn là hàng chữ cắt giấy tí mĩ của Lễ *Mừng Chúa Giáng Sinh*. Chiếc đèn ông sao treo ở giữa. Rất đông bà con thân thuộc của gia đình Lễ tới tổ điếm hang đá và trang hoàng nhà cửa. Cuối sân, cô Út đang sửa soạn bếp quay một cặp ngỗng. Mọi người hầu như quên nhà thờ, quên cha sở, quên cả nỗi đắng cay trải dài nhiều năm tháng. Họ ăn mặc chỉnh tề. Niềm hoan hoan hiện rõ. Càng thắm đậm oan khiên, tủi cực họ càng tin rằng Chúa không bỏ họ như cha sở. Chúa sẽ đến với họ. Chúa đã quên họ từ bao nhiêu năm nay. Chúa phải đến đêm nay. Chỉ cần Chúa đến giây lát. Chỉ cần Chúa hiểu họ không bao giờ quên Chúa và lời dạy của Chúa.

Đêm xuống dần. Gió sông lùa lên tăng thêm cái lạnh dễ yêu. Tôi bảo Lễ chở xe gắn máy đưa tôi đến nhà thờ. Nhà thờ ở gần bến đò. Vắng như bến đò. Có một giáo đường nào im bóng hơn giáo đường này, vào đêm Chúa giáng sinh? Hai chúng tôi trở về. Nửa đêm chiếc đèn ông sao thấp sáng một vùng quê hương u tối. Mọi người quỳ trước hang đá cầu nguyện và suy tôn Chúa cao cả. Mùi hoa huệ thơm nhẹ. Hoa huệ chỉ thơm khi gần khói hương hay gần ánh đèn cây. Mùi thịt ngỗng quay thơm lừng. Nhưng tôi còn nghĩ được một mùi thơm thần thánh toát ra từ những tâm hồn ngoan đạo của đám con chiên côi cút đang kính cầu nguyện cầu trước Chúa của họ. Tôi tự hỏi ngoài nhà thẳng Lễ, còn nơi nào đón mừng Chúa giáng sinh bằng nghi thức ở nhà thẳng Lễ. Nghi thức! Không, không nghi thức đâu. Đó là sự tôn kính tuyệt đối. Đó là ý muốn của Chúa. Chúa cũng giản dị. Chúa ghét nghi thức. Chúa giáng sinh không phải vì nghi thức, cho nghi thức. Mà vì nỗi cùng khổ của loài người, cho loài người biết thương yêu nhau.

Gần nửa đêm, tiếng cầu nguyện lớn thêm, lan tỏa. Và khi tiếng chuông buồn tẻ từ giáo đường vọng tới, mọi người mừng vui cuồng quýt. Chúa đã ra đời. Chúa đã ra đời cách đây 1958 năm, ra đời ở một nơi thấp hèn hơn nhà thằng Lẽ. Người ta bỗng thấy thiếu một cái gì. Ba thằng Lẽ giục tôi : « Thằng Long, thầy có biết hát thánh ca không? » Phải thú thật là tôi xúc động ghê gớm. Tôi gật đầu. Và tôi run giọng hát : *Silent night, Holly night all is calm, all is bright...* Tôi hát tới đó, dừng lại ngay và nói : « Quý vị cần hát một bài mừng Chúa giáng sinh với tôi » Và tôi dạy họ hát bài *Đêm đông lạnh lẽo chúa sinh ra đời*. Như thể được hưởng ân điển của Chúa, họ thuộc rất nhanh. Lát sau, tiếng hát vút lên :

*Chúa sinh ra đời.
 Nằm trong hang đá nơi máng lừa
 Trong hang Bê lem
 Ánh sáng tỏa lan tung biring
 Nghe trên không trung
 Tiếng hát thiên thần vang lừng*

Ôi Chúa thiên tòa giáng sinh thấp hèn...

Tiếng hát lắng lại. Mọi người ngược nhìn bầu trời. Cả tôi nữa. Tôi thấy một vì sao lung linh. Và tôi còn mơ hồ thấy vì sao rơi từ từ xuống thẳng nhà thằng Lẽ. Chúa đấy. Ngài đã đoái hoài đăm con chiên có cái hiện tại hăm hiu như dĩ vãng của Ngài. Chúa đã đến với đăm con chiên yêu dấu của Ngài, ở Tân Huê năm ấy.

Mười ba năm đằng đẵng, tôi không có dịp trở về thăm làng Tân Huê. Chiến tranh đã qua đấy chưa? Giáo đường đã sụp đổ chưa? Cha sở đã bỏ con chiên vào bưng chừa? Đám con chiên ngoan đạo bây giờ ra sao? Dù chiến tranh đã qua Tân Huê, dù giáo đường đã găm nhiều vết đạn, dù cha sở bận hạc nội mây ngàn, tôi vẫn tin Giáng Sinh năm nay, nhà thằng Lẽ còn hang đá, còn đèn ông sao, còn lời nguyện cầu, còn hát thánh ca. Có thể Lẽ đã chết trận. Không sao cả, miễn là, từ cái sân đất khô cằn của nhà nó, người ta còn dựng nổi cái hang đá. Cho niềm tin.

(15-12-71)

CHIA BUỒN

*Thành thực chia buồn cùng anh CHU TỬ
 và tang quyến. Cầu chúc linh hồn cháu CHU
 TRỌNG LY sớm siêu thoát.*

DUYÊN ANH

mùa giáng sinh xưa của châu

ĐÀO TRƯỜNG PHÚC

Sinh nhật của Châu nhằm ngày 23 tháng cuối năm, một ngày trước lễ Giáng sinh. Vì thế Châu thường nhận được vào mỗi cuối năm nhiều quà tặng từ hai năm nay thì phải, nghĩa là từ khi Châu được mười sáu tuổi và có nhiều nét chớm phát lộ của một cô thiếu nữ xinh đẹp - những món quà tặng kèm với những tấm thiệp mời đi dự tiệc tùng, dạ vũ... Châu luôn luôn xúc động mỗi khi nhận được những quà tặng như thế, vì chúng làm cho Châu mang máng hiểu rằng bắt đầu có những người con trai để ý đến mình, một cách có thể nói là đặc biệt hơn những cô gái khác. Nhưng đồng thời Châu cũng băn khoăn, loay hoay tìm đủ mọi cách để tỏ cho những bạn trai đó thấy rằng Châu lúc nào cũng muốn đối xử với họ rất « bình đẳng » thẳng thắn, hay nói khác đi, Châu không có cảm tình đặc biệt với một người nào. *Không có cảm tình đặc biệt với một người nào. Không yêu ai.* Những điều ấy Châu thường xuyên tự nhắc mình, trong một cảm giác thanh thản, yên ổn, tự tin, pha lẫn với một chút buồn bã rất êm đềm, rất dịu dàng.

Mùa sinh nhật hai năm trước, một chuyện hơi lạ xảy đến cho Châu làm ảnh hưởng đôi chút đến sự tự tin, yên ổn thường lệ. Có một thanh niên mới gặp Châu lần đầu, nói với Châu rằng Châu hao hao giống như người yêu cũ của anh ta. Điều ấy, trong kiến thức và trí nhớ của Châu, nghe có vẻ như « tiêu thuyết ». Nhưng Châu không thể kết luận một cách tình nghịch, đùa cợt như thế, vì chính anh của Châu đã xác nhận rằng câu nói đó không phải bịa đặt. Người thanh niên đó là bạn của anh Sơn, cùng một đại đội. Tên anh ta là Dũng. Khuôn mặt anh ta không có nét gì đặc biệt, không đẹp không xấu một khuôn mặt phẳng lặng, buồn tẻ. Nói một cách khách quan, anh ta không

có những nét phong nhã, lịch thiệp như những người bạn trai của Châu. Nhưng ở anh ta, Châu có thể nhận thấy một vẻ gì đó là lạ, đặc biệt, mà những người bạn Châu không có, một vẻ không hẳn là lãnh đạm, khác khổ cương quyết... (tất cả những chữ văn vẻ, hấp dẫn đó đều sai). Có lẽ đó chỉ là cái vẻ đặc biệt của một người đã sống, và đã thực sự va chạm với cuộc sống—cuộc sống, với những hạnh phúc, những khổ ải, mà Châu, cũng như các bạn Châu đều chưa gặp gỡ, chưa đón nhận đầy đủ. Châu không nghĩ rằng Châu có cảm tình đặc biệt với người thanh niên ấy, Một phần vì Châu không thích sự phẳng lặng, buồn tẻ trên khuôn mặt và những cử chỉ, dáng dấp của anh ta. Phần khác vì Châu tự cảm thấy có sự ngăn cách rõ rệt giữa anh ta và Châu, có thể do sự kính trọng, lịch sự bắt buộc đối với người bạn của anh trai, vừa gặp lần đầu.

Ngày sinh nhật năm đó, như thường lệ, Châu mời một số bạn bè đến nhà, dự một tiệc trà nho nhỏ. Bữa tiệc gần tàn thì người làm ở dưới nhà chạy lên lầu báo cho Châu hay: anh Sơn về. Châu bỏ dở cái bánh đang cắt tất tả chạy xuống, không kịp cả xin lỗi các bạn. Đã ngót nửa năm Châu không gặp anh Sơn, suốt từ dạo anh đổi ra Qui Nhơn.

Châu gọi tên anh ở mỗi bậc thang, chẳng nghe tiếng trả lời gì cả. Xuống đến dưới nhà, Châu mới thấy anh còn đang đứng ở ngoài sân, ba lô còn để dưới chân. Anh đang nói chuyện với một người lính khác—một sĩ quan cùng cấp bậc với anh. Sự có mặt của người lạ làm Châu hơi ngỡ ngàng, Anh Sơn quay lại cười với Châu:

— Đang ăn uống trên lầu phải không?

Châu gật đầu. Châu tự hỏi không biết anh Sơn có thực nhớ rằng hôm nay là ngày sinh nhật Châu không, hay chỉ vì anh vừa trông thấy mấy cái xe gắn máy của bạn Châu để đầy trong sân nên mới nhớ ra. Châu nói, và nghe giọng nói của mình rụt rè, không có vẻ tự nhiên cho lắm:

— Anh lên chơi với tụi em cho vui.

Anh Sơn đáp:

— Anh đang thuyết phục ông bạn của anh đây

Và quay lại người bạn:

— Thôi, đừng bắt tôi năn nỉ nữa cậu. Vào đây chơi một lúc đã rồi muốn đi đâu thì đi. Em gái tôi đó.

Châu cúi đầu chào, nghe anh Sơn nói tên người bạn, một cái tên xa lạ như khuôn mặt phẳng lặng, buồn tẻ Châu nói:

— Mời anh lên ăn với chúng em miếng bánh, hôm nay sinh nhật em.

Châu thấy câu mời của mình có vẻ vô duyên, vờ vờ. Người thanh niên lạ nhìn Châu. Cái nhìn lặng lẽ, không nói lên bất cứ một điều gì, không khó chịu, cũng không vui vẻ, cõi mở.

Suốt trong lúc ngồi giữa đám bạn của Châu, trong tiếng nhạc êm đềm phát ra từ chiếc máy quay đĩa ở góc phòng, tiếng cười nói vui vẻ, hồn nhiên người thanh niên đó chỉ trao đổi một vài câu nói ngắn ngủi, gần như lấy lệ,

với anh Sơn và Châu, bằng một giọng nói nhỏ, trầm trầm, buồn tẻ. Nhưng khi một số lớn bạn bè Châu đã về hết, Còn lại Mai bạn thân nhất của Châu và Lan em ruột Mai cũng là bạn Châu, Châu cầm ly rượu mới pha đem đến cho anh Sơn, Châu thấy đôi mắt người thanh niên nhìn Châu một cách hơi là lạ. Đôi má Châu nóng bừng, có lẽ vì men rượu (trong bữa tiệc, bạn bè Châu và cả anh Sơn có bắt Châu nhấp nháp một chút rượu). Châu cũng cảm thấy mình phần có bạo dạn hơn. Châu hỏi anh Sơn.

— Sinh nhật năm nay anh có thấy em lớn hẳn lên không?

Sơn đổ ly rượu trong tay Châu, trả lời:

— Thật ra thì cô cũng không lớn lên bao nhiêu, anh chỉ thấy cô bớt nghịch đi thôi.

Châu quay sang người thanh niên lạ:

— Anh Sơn nói đúng không anh? Chắc anh Sơn hay kể xấu về Châu với anh lắm? Anh thấy Châu có nghịch không?

Người thanh niên mỉm cười. Nhưng Châu thấy rõ ràng là nụ cười đó hoàn toàn không phải để tán tởng về duyên dáng, hồn nhiên trong câu nói của Châu. Nụ cười phẳng lặng và tẻ nhạt đến độ, Châu nghĩ, nó không giúp ích chút nào cho cuộc đối thoại, Anh ta nói vẫn giọng nói bình thường, trầm trầm, buồn tẻ đó:

— Cô Châu có nhiều nét giống như một người... một cô bạn cũ của tôi, anh Sơn cũng có biết... một cô bạn lâu lắm tôi không gặp.

Câu nói làm Châu ngạc nhiên. Châu nhìn anh Sơn.

— Thật không anh?

Sơn gật đầu:

— Anh có xem tấm ảnh. Giống cô lắm.

Buổi tối hôm đó, trước khi vào phòng ngủ, Châu hỏi anh:

— Có bạn của anh Dũng mà anh ấy nói giống em, bây giờ cô ấy ở đâu anh biết không?

— Anh cũng chỉ nghe loáng thoáng là cô ấy ở xa lắm, hình như bảy tám năm nay anh ấy không gặp lại. Một mối tình cũ, kiểu lãng mạn hai mươi tuổi có lẽ thế. Cô hỏi để làm gì?

Châu hỏi để làm gì ư? Chính Châu cũng chẳng biết, Có lẽ vì tò mò. Cũng có thể vì Châu nhớ lại đôi mắt của người thanh niên lúc đó. Đôi mắt có thể gọi là đắm đuối và xót xa được không nhỉ? Không phải như thế. Có lẽ Châu lại tưởng tượng quá đáng. Đôi mắt đó thật ra chỉ là đôi mắt bình thường, buồn tẻ, không thu hút gì. Nhưng có một lúc, một giây, một tích tắc, có vẻ gì rất lạ thoáng qua trong cái nhìn hướng về Châu, một vẻ mà (không, chắc Châu không quá đáng đâu) thật lạ, rất gần với sự đắm đuối, pha lẫn với một nỗi xót xa. Cái nhìn thăm thẳm làm Châu rung mình. Nhưng chỉ đúng một tích tắc. Rồi như những gợn sóng tròn gầy nên bởi một viên đá ném xuống hồ lan ra, mắt nhắm, và mặt hồ lại khép kín, phẳng lặng, khuôn mặt, đôi mắt người thanh niên cũng trở về với nét bình yên, tẻ nhạt như cũ. Hơn hai năm sau,

trong một lá thư gửi cho anh Sơn, Châu có thuật lại những điều ấy. Nhưng khi đó Châu đã lớn, đã thực sự qua tuổi ngày thơ, Châu đã hiểu vì sao người thanh niên lại nhìn Châu bằng đôi mắt như thế.

Đêm Giáng Sinh năm Châu mười sáu tuổi, Châu đứng với anh Sơn, Mai và Dũng (tên người bạn của anh Sơn) tại một góc đường nối với công viên trước nhà thờ Đức Bà. Chung quanh là cả một rừng người. Những ngọn đèn sáng choang. Những màu áo rực rỡ. Những hoa giấy bám đầy trên tóc, trên áo Châu. Châu mặc một chiếc áo nhung, và Mai khen Châu đẹp lộng lẫy như một nàng công chúa. Châu nhìn lên tháp chuông cao in hằn lên nền trời đen. Đêm trong vắt, bình yên như những ngôi sao lấp lánh lặng lẽ trên bầu trời. Châu thấy lòng mình như mở rộng ra, bao la và trong suốt. Đó là lần đầu tiên trong đời, Châu biết rằng Châu đẹp và Châu cô đơn. Không hiểu tại sao tự nhiên ý nghĩ đó chợt đến với Châu. Châu không buồn, không buồn chút nào, nhưng Châu muốn trả nước mắt. Tại sao thế nhỉ?

Châu hỏi người thanh niên đang đứng cạnh mình:

— Anh Dũng có đạo không?

— Không, tôi không có đạo.

Còn cô Châu, chắc là cô ngoan đạo lắm?

— Sao anh biết?

— Tôi trông đôi mắt cô.

— Mắt Châu?

— Anh có bao giờ nghe anh Dũng nói gì về đôi mắt em không?

— Để xem nào .. Không, chưa bao giờ anh nghe nó nói cả. Hình như nó tránh không muốn nhắc về Châu với anh.

— Thế mà anh ấy nhất định giữ cái ảnh của em?

—Ừ, nó nhất định xin anh bằng được cái ảnh đó.

Châu đứng dựa lưng vào thành tường. Đêm đã xuống, phủ bóng tối ngập khoảng sân nhỏ. Ngọn đèn gần trước cửa nhà Châu đã hồng từ lâu chưa kịp thay. Châu nghĩ thấy mùi hoa ngọc lan thơm ngọt thoang thoảng bay trong gió lạnh. Gió cuối năm. Ngày mai sẽ là sinh nhật Châu. Sinh nhật thứ mười tám. Và ngày mốt, sẽ là ngày lễ Giáng Sinh. Đã hai năm qua từ đêm Giáng Sinh ấy.

Sinh nhật năm ngoài của Châu, anh Sơn không về. Anh phải đi hành quân. Châu không biết đêm Giáng Sinh, anh làm gì, anh có đi lễ không. Và những người bạn của anh nữa. Họ có nhớ về Châu trong đêm Giáng Sinh không.

Ngày sinh nhật, bạn bè trách Châu không được vui.

Châu có vẻ bồn chồn. Châu cứ ước mong anh Sơn sẽ lại về đúng lúc như năm trước, khi Châu vừa cắt miếng bánh sinh nhật đầu tiên. Châu sẽ lại mời anh, và cả người bạn của anh, lên lầu ngồi uống rượu, ăn bánh chung với bạn bè Châu.

Nhưng bữa tiệc tàn. Anh Sơn không về. Châu tiễn các bạn ra cửa, nhìn hút ra ngoài đường. Khoảng phố tối đen. Mai hỏi Châu:

— Đêm Nô-en mà đi lễ với tao chứ?

Châu đáp:

— Không chắc. Anh tao không về, có lẽ tao không đi lễ đâu. Nhưng mày cứ ghé qua đây nhé.

Mãi mười ngày sau anh Sơn mới về. Châu đi học về, thấy anh đang nằm trong phòng. Mẹ Châu nói:

— Không biết anh mày đi uống rượu ở đâu về đến nhà say khướt lăn ra đấy. Tao vừa đổ cho nó ít nước chanh. Mày xem đồ đạc nó vứt lung tung, dọn qua lại một tý cho nó gọn.

Sơn đang ngủ say, nằm đè lên cuốn album của Châu. Châu đỡ khẽ anh lên, rút cuốn album ra. Rồi Châu nhẹ nhàng cởi đôi giày của anh, xếp gọn dưới gầm giường. Không phải là lần đầu Sơn uống rượu say, về nhà lăn ra ngủ. Châu nhớ lại ngày anh chưa đi lính, có những đêm một hai giờ sáng mới về nhà, đập cửa; Châu đã phải thức thật khuya chờ mở cửa cho anh.

Châu lườn tay nhẹ nhẹ mở khuy túi áo bên trái của Sơn. Châu biết chút nữa anh sẽ lăn qua, nằm nghiêng và những thứ cộm cộm trong túi sẽ làm anh khó chịu. Mùi mồ hôi từ bộ đồ trận nồng nồng pha với mùi rượu nặng nề qua từng hơi thở của Sơn.

Châu lấy ra một gói thuốc lá, bao diêm, tấm ảnh của Châu, và một tấm lắc — một tấm lắc hình chữ nhật bằng kẽm, trên đó có khắc những hàng chữ, giống y như hai tấm lắc anh Sơn đeo trên cổ. Nhưng đây chỉ có một tấm, và Châu đọc thấy tên người bạn của anh Sơn, Nguyễn Văn Dũng. Trong một vài giây đầu tiên, cái tên làm như xa lạ hoàn toàn với Châu và nàng hơi ngẩn ngơ.

Châu cầm tấm lắc trên tay một lúc khá lâu, không biết mình đang nghĩ gì, không biết mình sẽ phải nói gì. Châu muốn lay gọi anh Sơn dậy, hỏi anh một vài điều gì đó. Nhưng Châu nghĩ có lẽ không cần thiết lắm. Châu nhớ lại khuôn mặt người thanh niên đã gặp Châu một đêm mùa Giáng Sinh qua, khuôn mặt phẳng lặng, buồn tẻ, đôi mắt nhìn Châu...

Châu nhớ lại ngày sinh nhật năm ngoài, men rượu làm má Châu đỏ bừng. Hôm ấy, Châu vừa tròn mười sáu tuổi.

mùa
đông
xa

SƯƠNG HÌNH NHƯ XUỐNG NHIỀU HƠN HƠN LÀ TA dần khi nắng còn ngập ngừng chưa muốn làm mất những ngày trong Đông, em đã đi xa, em biết thế với không khi rất xa lạ hăng sáng ở đây...

Em nhớ Sài Gòn vô cùng, nhớ những buổi sáng giờ này em mặc chiếc áo len xanh đều trường với một niềm vui lành lạnh đáng yêu, bàn tay em như được ướp lạnh con đường em đi đến trường chợt rất dịu dàng, hàng cây còn dính những hạt sương trong vắt vô tình rơi trên mái tóc em, em nhìn vòm cây cao rộng con đường TQC và em muốn đứng đó thật lâu cho buổi sáng ngấn ngủi được gặp em...

Em đã đi xa, mùa đông thêm lạnh và làm em thêm nhớ, Đà Lạt em chưa được quen ngôi trường nào, con đường nào mà chỉ qua khung cửa sổ nhỏ tương tự này em không thấy bóng người quen thuộc đó hăng sáng đi học ngang nhìn thoáng qua ngôi nhà có em đang nhìn lại người đó... em nhớ Sài Gòn, nhớ mùa Đông Sài Gòn và nhớ đôi mắt người đó qua những sáng đến trường...

Phải thế không em ?

NGUYỄN THỊ

khúc
hát
giáng
sinh

EM CHƯA BAO GIỜ TẢ VẼ ĐẸP CỦA THÀNH PHỐ EM đang sống. Dù ồn ào, rộn rịp, mưa nắng chan hòa và chỉ thấy trời cao qua từng mảnh vụn cát bởi những tòa nhà cao ngất, nhưng nó giữ của em cả khoảng đời áo trắng, chôn giấu những kỷ niệm ngọt ngào, say đắm. Bắt đầu từ một mùa giáng sinh. Hơi lạnh lạ mặt đổ về thành phố, se sắt bước chân dẫm bừa lên vùng tinh cảm trở dậy, lạ lùng ! Hơi lạnh vừa đủ làm ấm đôi mắt mộng mơ, cho em vui đầu xuống bãi cát hạnh phúc mà em vừa bắt gặp tinh cờ. Rồi em làm « hoàng thị » có anh dỗi bước tan trường Nhưng chẳng bao giờ để anh phải hát « hôm nay đường này cây cao hàng gầy đi quanh tìm hoài ai mang bụi đỏ đi rồi... » Bởi vì chúng ta còn có thành phố như là vùng đất hứa, những sáng đi dọc theo hàng sách tìm một tên sách quen, những chiều ngồi uống nước nhìn qua lớp kính thành phố như ngấm dưới đáy nước. Em lên tưởng đến cung điện nguy nga ở dưới thủy cung, có công chúa cá

đêm đêm trời lên mặt nước ca hát làm não lòng hoàng tử thủy thủ đa tình. Họ yêu nhau. Công chúa cá tìm đến bà phù thủy van xin đổi đuôi cá thành đôi chân xinh xắn theo hoàng tử về cung. Mỗi bước đi bên người yêu là một trời đau đớn nơi bàn chân chạm trên mặt đất, một sự hy sinh đánh đổi theo lời nguyện của bà phù thủy độc ác. Em nhớ ngày xưa câu chuyện thần thoại đó làm em cảm động. Đến bây giờ nhớ lại em vẫn dạt dào cảm xúc. Trong ký ức em lâu đài cổ tích của một thời thơ ấu vẫn còn nguyên vẹn, tuyệt vời và đầy giấu tích những giọt nước mắt hồng xót thương cho nhân vật. Và vì thế nụ cười em vương nét buồn xa vắng, xa ngút ngàn trên cánh đồng vàng lúa chín, lối đi đầy hoa mắc cỡ, vườn nhà thơm hương hoa bưởi, hoa cau, hoa dứa rụng vàng trên bờ nước chuồn chuồn kim lượn vòng quanh cây nhãn, cây cam và lũ ong đong đưa trên chùm hoa mận làm đổ những cọng nhụy dài trắng đất. Sang mùa vườn thơm ngát mùi trái chín mời mọc lũ bướm và ong. Em có thời bé thơ thật đẹp, thật dỗi dào cho sự hồi tưởng, đến bây giờ em mới biết ra thì đã mệt mờ tầm mắt. Anh không muốn em buồn anh sợ những giọt nước mắt con gái trơ ra từ những lo âu phiền muộn, nhưng nếu anh biết rằng những giọt nước mắt của em rất tinh cờ vu vơ cũng ví như cơn mưa nhỏ làm đẹp hàng cây, làm đáng cho mái tóc dài, làm em tươi tắn bình an sau đó thì anh sẽ chẳng còn lo lắng nữa đâu, người yêu dấu ạ !

Một chút lạnh, một chút hương thơm kỷ niệm đầy cánh cửa thời gian vỡ oà như cơn sóng nhỏ, làm em lao xao quay quắt khi những cánh thiệp Noel bay lượn chuyền đến cho nhau những lời chúc vui, chúc đẹp, lễ phở đầy ngập những cây thông xanh mắc dây kim tuyến và đèn màu lóng lánh, hang đá thần thoại và bài hát Bêthlem thánh thót. Bạn bè ngày xưa như bầy chim rời tổ bay dạt khắp nơi chẳng còn ngồi ở trường xưa lớp học cũ mà chỉ nhau cách làm buche de Noël, mời mọc ăn đầu đề là một tên lạ trên cánh thiệp chúc mừng. Thật thà, ngây thơ và vụng dại của ngày xưa đó. Riêng với em, mùa hồng với đêm giáng sinh vẫn là mùa đẹp của tình yêu như một khúc nhạc tuyệt vời tấu lên trong đêm lễ.

MAI

chùm sao đêm

NHỮNG TIẾNG VA CHẠM CỦA THỦY TINH LÀM VANG động gian phòng nhỏ, buồn. Chật vật, cái lạnh lẽo đã chồm vào gian phòng từ thuở nào. Hôm qua, hôm kia, Mẹ mang chiếc áo len màu ve để trên bàn học cho Trâm từ sáng sớm và gói ở mai cam thảo. Lúc nào sự chiều chuộng của Mẹ cũng thanh cao và bộc lộ rõ rệt. Buổi tối sinh nhật ngồi chụm đầu với bạn bè nghe tiếng than ti tách ở lò sưởi ấm, nồng nàn. Trâm liên tưởng đến mùa đông ở Tam đảo Bắc như Ba kê, lạnh lẽo vô cùng. Ở đây, nhìn qua cửa kính Trâm thấy mờ mờ dãy thông dài tít tắp co ro dưới cơn đường sấu hút. Nước mưa nhiều trên mặt kính làm Trâm mơ hồ đến Phú sĩ Sơn trắng tuyết. Phía nam nhà thờ chừng như tuyết trắng nõn ở ngọn đồi soái dốc. Nhưng, đó chỉ là giọt nước mưa mờ ảo trắng xóa tựa bức tranh lập thể trong phòng học của Trâm.

Cũng gian phòng này mấy hôm trước ngát hương hoa cùng tiếng cười của bạn bè, niềm vui ngán chia biết mấy cho cùng. Từng chiếc bánh lát quét bơ vàng ngậy : rông Yến Lan thu gọn ở ghế mây ăn dễ thương như con mèo. Huy rót những ly Champagne bọt trắng xóa cho Mẹ và các anh. Trâm cũng được Huy mời uống nhưng em chẳng thích mùi rượu chua chát đó đâu. Huy ạ, anh leo lên ở góc phòng : « Quên mất, bé con chỉ thích nghe tiếng nút chai Champagne nổ thôi mà. » Bạn bè cười vang lên mà hôm nay chợt nghĩ lại Trâm hãy còn thấy mắc cỡ. Lạ lùng thay cái tuổi dị kỳ không sao hiểu cho hết. Dưới những ánh nắng hồng tỏa màu sáng ấm vây quanh lấy gian phòng, chừng như lúc đó đôi mắt Huy quả thật nhiệm màu, sâu thẳm vạ lời dưới vầng trán cao bằng bành mai tóc. Tia nhìn đắm đuối và Huy chia đôi phần bánh kẹo (cái gì Huy cũng chia đôi làm bạn bè cười hoài). Sau buổi tiệc nhỏ thân yêu không làm sao Trâm quên anh được đó Huy. Có phải dấu chân mùa đông thì lạnh lắm không? Dẫm trùng trùng trên trái tim giá băng, cô đơn. Phải, hai tiếng cô đơn thật quan trọng cho buổi chiều trong khi Trâm ngồi ở khung cửa kính nhìn giáo đường nhiệm màu hân hoan kính thánh. Dưới đời thông có cặp trai gái nhẹ nhàng đi bên nhau, cho Trâm ướt cả hai mí mắt, xao động cả trái tim. Tuổi dị kỳ của Trâm chuộng sự ấm áp, nhẹ nhàng và hạnh phúc. Buổi sáng, buổi chiều, bất cứ trong khoảnh khắc nào không thấy Huy với đôi

mắt diệu vợi dưới gọng kính trắng là Trâm nghe thồn thức khôn cùng.

Hang đá và cây thông để ở góc phòng của Trâm. Buổi tối Giáng Sinh hạnh phúc đến chừng nào phải không anh ? Hôm nay chẳng có bạn bè ở đây nhưng trong gian phòng này cũng dư thừa hạnh phúc và sự ấm áp. Chúng ta có nhau, có Mẹ có con mèo Miêu Linh đang đùa ở cây thông xanh với muôn quả châu lủng lẳng và màng nhện kim tuyến chẳng chịt ở máng lửa. Trâm cô đơn lắm cơ. Nếu buổi tối Giáng Sinh này không có anh với đôi mắt nồng nàn yêu dấu, với từng ngón tay sóc nhỏ đan nhau quấn quýt như những cánh hoa maguerites trắng quện vào nhau. Trâm ngồi thật ngoan ở ghế mây chia bánh cho Mẹ phần to nhất và còn lại của hai đứa mình. Anh ạ, còn con mèo Miêu Linh nữa, mình cũng chia một phần nhỏ tí teo há anh. Có lẽ khi đó ngoài thành phố tuyết sương kia rớt dày kín xuống ngoại cảnh, từng đôi trai gái lẳng lặng đi về phía giáo đường hân hoan những tà áo chìm đắm trong nửa không gian choáng ngợp một phần mơ ước. Trâm có cảm tưởng mẹ nhìn hai đứa thật lâu ánh mắt dịu dàng thân yêu. Khi khuya lắm những đĩa bánh đã diệu vợi. Mẹ và anh quỳ bên hang đá. Còn Trâm, bé con đã ngủ gục ở bàn ăn khi chùm sao đêm rớt xuống cửa sổ lấp lánh. Chùm sao đêm đi lạc vào giấc mơ êm ái ngát hương hoa. Huy ơi, trâm gọi mãi thế thôi, bởi tuổi thơ của Trâm anh đã gìn giữ cho đến bao giờ, cho đến bao giờ thì hết ? Có lẽ nhìn nhau lưỡng cố ở mắt nhìn vụng dại và vụng lời nói thì im lặng hoài thôi. Trâm lắng.

Đêm Giáng Sinh nhiệm màu nhất của tuổi trẻ trong nghĩa hạnh phúc. Đã hơn một lần tụ tập bạn bè ở phòng học x. anh có bảo : « duy nhất chỉ đêm Giáng Sinh mình mới thấy hạnh phúc, bởi đó là lần cầu nguyện cho cô nhân tình bé nhỏ của ta ơi ! » Còn Trâm chỉ một đêm nhiệm màu này nhé. Sẽ bỏ lỏng tay Mẹ ra để thăm từng hàng nền leo lét soi mòn đôi má phính, soi mòn thắm thắm tia nhìn nồng nàn yêu ái. Trâm biết khi tiếng chuông giáo đường ngân nga, khi tuyết sương rơi ướt mái nhà, ướt hàng thông xanh thắm thì Mẹ đang loay hoay kéo trong khay ra những đĩa bánh xếp trông thứ tự quyết bơ vàng óng, thơm ngát. Thì khi đó nơi cửa sổ hai đứa mình gục đầu ngủ say bên chùm sao đêm rơi bên cửa sổ. Chùm sao đêm mang theo vào giấc mơ một nhiệm màu thánh thiện có nhau giữa tình yêu ngát hương Mẹ sẽ lay vai anh, lay vai Trâm đánh thức hai con dự lễ, và chúng ta cũng chẳng hay biết gì trong giấc say, bé bỏng...

HÀ NGỌC TUYẾN

GIÁNG SINH
MÙA ĐÔNG
VÀ
TÌNH YÊU

RỒI TẤT CẢ CÙNG ĐÃ QUA, THOẢNG NHANH NHƯ
một cơn mơ, dưới ánh đèn màu những quả cầu bạc lóng
lánh trên cây thông, không khí thật ấm áp. Từ góc bên
kia qua khe hở của những nhánh thông, em cứ bắt gặp
mắt hân nhin, dịu dàng không rời. Ôi sao mà bối rối quá
đi mắt, miếng bánh Buche cứ nằm mãi trên đĩa, cái nửa
lạnh lẽo trong tay, em ngồi im chỉ khẽ đáp nhỏ những
câu hỏi của người bạn bên cạnh, không nhìn nhưng tưởng
như mắt ai không rời. Con bé Trâm My khẽ đến sau lưng
thì thào: «Tiểu Hương ơi, chốc nữa Hương hát nhé» em
cuống quýt nói «Chịu thôi, Hương ngại lắm hôm nay có
nhiều người lạ quá». Con bé phụng phịu:

«Hương xấu nhé», môi bĩu ra trông tội quá đi mất.
Em e dè gạt đầu mắt My sang lên khẽ bấm vai em rồi
chạy đi mọi tíu tít hết chỗ này sang chỗ khác. Em rời bàn
đứng lên đến ngồi bên chiếc bàn cuối phòng Trâm My
theo sau: «Tiểu Hương ơi, Hương hát đi để một người
bạn của My đàn đệm cho».

Em cười «thôi để Hương vừa đàn vừa hát cũng được»

Em chợt ngừng khi thấy hân đến, bên cạnh tay khẽ
nhịp trên phím, My khẽ nháy mắt, ơi con bé Trâm My
tinh nghịch, mi làm ta bối rối quá hân khẽ hỏi: «Hương
hát bài gì?» Em đáp «Hương xưa» hân cười thật rạng rỡ
«Vũ cũng thích bài ấy ghê lắm». Rồi trong âm vang tiếng
đương cầm em cất tiếng. «Người ơi, một chiều nắng tỏ
vàng hiền hòa hồn có mơ xa...» tiếng đàn cùng giọng hát
hòa với nhau thật ngọt ngào, em như bồng bồng trôi trong
tiếng nhạc, trong mắt hân nhìn em ái.

Em hát xong lúc nào cũng không biết cho đến khi
giống đàn dứt, em bàng hoàng không khí trong phòng như
vỡ ra trong tiếng vỗ tay của các bạn. Trâm My đến bên
em, mỉm cười ưu ái «Cảm động ghê, Hương hát hay quá»
«Không đâu My nhớ tiếng đàn của hân đó với mắt dịu dàng
nhìn em khuyến khích» Em muốn nói thêm với My như
thế. Em về chỗ ngồi trong khi hân đàn «Ave Maria» Ave
Maria, Ave Maria, ôi tiếng đàn của hân cứ đuổi theo em
hoài cho đến tận buổi tiệc và mãi đến bây giờ.

Vũ ơi, Hương vẫn nhớ đêm Noel đó như một cái gì
thật êm ái lướt qua không vết tích nhưng vẫn còn mãi
trong lòng. Bây giờ thì Vũ đã đi du học rồi, xa thật xa,
không biết ở bên ấy Noel này Vũ sẽ làm gì; ngồi bên lò
sưởi nhia tuyết rơi qua cửa nghĩ đến những bạn bè ở

đây trong một Noel trước hay bên những bạn mới thật
ồn ào hồ Vũ. Hương thì ở đây sẽ ghi tên học một chứng
chỉ mà Vũ đã khuyên và vẫn nhớ đến Vũ dù trong cái
không khí đầu mùa đông trời lạnh khi tay đang nhẩn hờ
hững trên phím nhìn bóng mình cô độc soi trên nắp đàn
nâu đen như đôi mắt. Hay trong một buổi chiều thấy lá
rụng trải trên đường như một tấm thảm vàng ủa buồn
rầu mà nhớ chân ai đã dẫm qua.

Gần Noel rồi Vũ ơi, những tấm Carte những lời mời
của bạn bè Hương hững hờ tất cả vì đám đông tiệc tùng
tự nhiên có một khoảng trống vô cùng.

Noel này Tiểu Hương sẽ ở nhà đàn lại những bản
Vũ thích để nhớ lại một Noel qua mà ngậm ngùi nghĩ rằng
Bây giờ thì chỉ còn là «Hương xưa» thôi phải không Vũ.
Mới một năm mà tưởng chừng như đã xa xưa lắm.
MAI MAI

SANG NAY ĐỘT NHIÊN TRỜI TRỞ LẠNH NHỮNG NGON
gió cuối đông thổi nghe thắm lạnh làm bay bay lá nhớ
như những hạt công phết tí cái lên tóc bé. Vời ngàn thứ
ấy thôi, bé biết là đông đã đến rồi đó.

Đông đến với bộ mặt sần sần làm sao! Bầu trời lúc
nào cũng xám xám tưởng chừng sắp mưa to, làm bé rùng
mình khi nghĩ đến con đường dẫn đến trường Con đường
nhỏ dẫn dọc dài theo những bụi hoa mai vàng vừa trở nụ,
màu vàng thật kiêu sa vốn mùa trong nắng ấm trông như
những cách bướm tung tăng. Tuy bé rất yêu hoa và bướm
nhưng bé chẳng thích Đông tí nào, Đông có biết tại sao
không? Tự vì Đông cứ bắt mái tóc dài của bé đùa với gió
trên con đường có hàng hoa khẽ chụm đầu thì thắm và
lá me bay bay mỗi chiều. Nhất là báo hại làm răng của bé
cứ nhíp đều đều sau mỗi cơn gió và bé vẫn phải khoanh
tay hầu hoài.

Nếu mà bé còn có Ngai, thì chắc là bé cũng không
ghét Đông lắm đâu. Đông biết không, nhỏ Nghi thì sĩ hay
lạm dướng của bé yêu Đông đến độ bé phải ganh đố đông
ạ. Bé bảo ghét Đông thì Nghi lại bảo, nào là: bé không
có tâm hồn mơ mộng, chú Đông đang yêu lắm cơ: nào là
: nếu không có Đông làm gì bé có mùa Xuân, có đông
tiền mừng tuổi với những tràng pháo nổ rộn rã thắm cả
sân. Thế là bé đành giờ cả hai tay đầu hàng vô điều kiện.

đông
xưa

cho
giáng
sinh
xưa

GIÁNG SINH
MÙA ĐÔNG
VÀ
TÌNH YÊU

Giờ thì hết rồi! Đông ơi! Nhỏ Nghi đã đi rồi, đã về với Chúa. Thế là những buổi sáng mùa rét gió heo may kéo mây xám về xoa tóc, chỉ còn một mình bé lẻ loi đi đến trường với chiếc áo len đen và Foulard quần cở. Không còn ai để trò chuyện cho con đường thâu ngắn lại, không còn ai để bé nũng nịu đến những cái mi mi trên má, những viên kẹo hồng xinh xinh vì cái dấm chân nhẹ thật vô tình. Ngày tiễn Nghi ra đi, bé trở về ngồi bên song cửa nhìn lá me bay đếm từng giọt buồm lặn nhẹ vào trái tim rồi bé khóc đó Đông. Tờ thư nhỏ Nghi để lại, cho bé nghe trái tim bé nhỏ như oà vỡ giọt hồng tề tái. Thư viết sao đầy những muốn phiến hồ Nghi? Ơi! Nghi đâu á; em đã đọc những lời xót xa của Nghi. Em không giận hơn để không thèm nghe Nghi xin lỗi, bởi như em đã nói với Nghi tình cảm vẫn còn như ngày đầu trong tim ưu ái em dành cho Nghi, bây giờ dù đoạ kết cuộc tình là hai người hai lối.

Bé đã mất hết rồi đó Đông. Tất cả đã nắm tay nhau mà bỏ bé với tháng ngày thương nhớ, để bé với tay bái trái buồn đau vào đời. Ngày xưa có lần mẹ bảo: «Dĩ vãng bao giờ cũng đẹp, chỉ có hiện tại là chưa cay». Khi Nghi còn sống, bé đâu nghĩ đến điều mẹ nói. Nhưng bây giờ điều đó quả đúng thật với bé Đông nhỉ?

Đông ạ! Đông đừng mơn man tóc bé bằng những hạt bụi, những cánh mai vàng. Bé chả thèm chơi với Đông đâu, bé ghét Đông rồi. Ai bảo Đông đã cướp Nghi của bé, sao Đông ác thế hở Đông?

Lúc trước bé chỉ hôn Đông chút xíu thôi, nay thì bé không còn lý do gì để mong Đông đến nữa. Làm gì có mùa Xuân khi phiến muốn vẫn vậy quanh bé. Bây giờ bé đón Đông bằng đôi mắt hững hờ lạnh nhạt, vì Đông gọi tại cho bé những kỷ niệm huyền thoại ấm êm ngày cũ, rồi cũng chính Đông lại cười ngạo ngễ trên nỗi buồn của bé.

Ơi! buồn xót xa Đông nhỉ? Bởi tự dưng một lần chợt xa nghìn trùng hình dáng nhỏ Nghi mà không thèm nói cho nhau nghe những ngôn từ miễn thương ưu ái như ngày xưa. Nên với bé, Đông không còn là điểm sáng của những hạnh phúc bình yên vào đầu năm én trở về đông đưa trước ngõ nữa. Đông bây giờ chỉ là mùa Xuân xa xưa nào đó trong tâm tưởng của bé còn lại hôm nay. Mỗi mỗi đến sau này bé vẫn còn khao khát được Đông chấp hộ cho bé một ngọn nến hồng sáng chói trên ngọn ngành hạnh phúc đầu năm để bé được nhỏ nước mắt heo vui cho một hạnh phúc trong đời, như khao khát những câu ca dao hiền dịu khi bé còn nằm trong nôi lúc bé thơ.

VŨ MI

TỪ KỂ TƯỜNG

thơ tặng h. trong đêm giáng sinh

Hẹn với bé từ những ngày đầu tháng chạp	Ta mới nhớ ra bao nhiêu người yêu cũ
Lúc hoa vàng còn nở dưới mưa xanh	Như bao nhiêu cây trái sang mùa
Ta sẽ tới nỗi dài thêm mấy kiếp	Như phút nhân du của người khách trọ
Những con đường nơi phố bé lang thang	Nhớ bên đường một đám mưa thưa
Sợ lời hứa không thành như đời ta đã lỡ	Ta mới nhớ tờ thư dài ngâm ngùi của bé
Nên riêng ta đã có chút e dè	Kèm theo cảnh hoa bé hái bên hồ
Với mắt buồn rung trong khoảng nhớ	Hồ và hoa nhắc ta những ngày mộng tưởng
Những năm dài sương khói đó ngăn chia	Càng chút tình bé đẹp như thơ
Hồn rơi vỡ và khó theo xác lá	Hẹn với bé từ những ngày đầu tháng chạp
Trong đời ta, ta cũng xác xơ bay	Ta sẽ về Đà Lạt trước Noel
Hai mươi lăm năm mỗi mòn như phiến đá	Với đời sống, ta một người không có thật
Nằm bên hồ ngơ ngác trái tim ai	Biết biết bé nghĩ làm lời nửa chắc ta quên
Nhìn trong mắt, ta một loài chim lạ	Ta im lặng như những người rước lễ
Khổ đau chia đôi cánh tội tình	Đêm Noel cây lá ngủ bên trời
Ngày tháng đuổi mây dài nghe nhịp thở	Ta im lặng, hiểu giùm ta bé nhẹ
Lúc ăn năn ta mới nhớ thương mình	Rằng mơ đây cây lá cũng ngâm ngùi
Ta mới nhớ những chiều sương vầy Đà Lạt	Hẹn với bé, như hẹn lại với ta lần nữa
Bé co ro trong nắng cuối năm vàng	Trong một đời hy vọng quá mong manh
Ta muốn được làm một loài hoa xông ấm đất	Ta muốn chết cho mỗi tình bé nhỏ
Đề bé về nghe một chút sương tan	Như một lần hôn mắt bé long lanh

12-1971

VÌ
sao
tháng
chạp

đình tiến luyện

«...Rồi Công chúa hay soi gương, và Công chúa biết làm dáng. Nàng biết ngậm môi, cho môi ướt; Nàng hay chom chớp mắt, như một con búp bê biết làm điệu: Nàng còn vắn cho tay áo cao lên để khoe đôi tay trần. Ôi những ngón tay của con búp bê bằng vải nhồi bông!»

Chi dấm thùm thụp vào vai tôi, anh Huy kỳ quá à! Tôi gập cuốn sách lại và cười trên cô bé, O' hay anh đọc trong truyện mà.

Chúng tôi đặt chân xuống phi trường Liên Khương khi chiều đã hết nắng. Những dãy núi ở xa xa đây đã ngả sang màu tím sẫm. Gió chiều đã xô rạp những ngọn cỏ lau hay bên viền phi đạo. Chi nép người bên tôi:

—Lạnh quá anh Huy ạ.

Tôi nắm chặt tay cô bé:

— Trời mùa đông ở xứ lạnh mà.

Chi yên lặng đi bên tôi cho đến cuối sân bay. Tôi ghé sát tai cô bé, nói trong những lọn tóc ấm:

— Đã thấy nhớ mẹ chưa hở Công Chúa?

Chi đứng lại rút tay ra khỏi tay tôi:

— Tí nữa thì Chi quên mất.

— Quên gì hở?

— Mẹ đan cho anh chiếc khăn quàng.

Chi lấy trong chiếc xách tay ra cái khăn len màu xanh đậm. Tôi cúi thấp đầu xuống cho cô bé quàng chiếc khăn quanh cổ tôi. Chi hỏi:

— Ấm không anh?

— Hah là phải ấm rồi.

— Mẹ sợ anh ho đấy.

Chúng tôi là những người chậm chân nên bước lên xe «cao» sau hết. Xe đưa chúng tôi về thành phố. Chi ngồi sát bên tôi. Suốt những quãng đường đèo quanh co, chúng tôi không nói chuyện với nhau câu nào. Chi và tôi yên lặng nhìn xuống những thung lũng đầy sương mù và những ngọn núi cao có giăng vài dải mây bàng bạc, mỏng manh. Chiều cao nguyên âm u và mù mịt dần.

Khi chúng tôi về đến thành phố thì trời đã tối sẫm. Ngọn tháp của nhà thờ chánh tòa đã lặn vào trong trời đêm. Lúc Chi ngước mắt lên nhìn, cô bé nhìn lâu lắm. Tôi ngỡ như là cô bé đang đếm sao, nhưng thực là trong đôi mắt ấy đã có những vì sao. Có lẽ cô bé đang nhớ mẹ. Tôi hỏi Chi:

— Anh biết là Chi nhớ mẹ rồi, phải không?

Chi vẫn nhìn lên ngọn tháp, Chi nói với tôi hay Chi nói với nỗi nhớ nhưng đậu trên ngọn tháp giáo đường cao vời vợi kia, giọng cô bé nhỏ lắm:

— Chưa lần nào Chi xa mẹ đến một ngày cả.

— Thôi vậy, mai về nhé.

Chi quay lại nhìn tôi, cầu vào tay tôi một cái:

— Về ngay bây giờ cơ.

Chi cười và tôi cũng cười.

— Họa may có là chim trời thì mới bay như thế được.

Chi chơm chớp mắt nhìn tôi. Tôi tưởng ra hình ảnh mẹ của cô bé đang in trong đôi mắt long lanh cơ hồ như đôi mắt nai ấy. Tôi nhớ những buổi chiều sang dạy cô bé học. Những buổi chiều gần tối, nắng ngái ngủ trên đàn hoa giấy đỏ trước cổng. Chi ngồi trên ghế đu trong vườn, vừa đọc báo và chờ tôi tới, miệng ngậm kẹo, con mèo trắng ngoan ngoãn ngủ trong lòng, bên xấp sách báo bữa bộn. Tôi bảo:

— Học trò ơi, đến giờ học rồi.

Chi bỏ hồ cuốn sách đang xem, tinh ranh:

— Xin phép thầy giáo ạ. Hôm nay thầy giáo cho Chi nghỉ một bữa ạ.

— Không được, học trò không được lười, mẹ mắng.

— Thầy giáo ơi, Chi có kẹo, có bánh nhé.

— A, cô định «hối lộ» tôi đấy phải không?

— Chả phải. Chi đã xin phép mẹ rồi.

— Chứ sao bỗng dưng lại nghỉ?

Chi vuốt ve con mèo trắng đã thức dậy, cô bé chu môi:

— Hôm nay con «miméo» của Chi bị đau đấy anh Huy ạ.

— Chư choa ơi!

Tôi và Chi bước trên những bậc đá xuống một con dốc. Gió đêm lạnh hơn vì có hơi sương. Tôi đứng lại, ở một bậc thấp hơn Chi nên nói vào tai cô bé mà không phải cúi xuống:

— Thế mà hôm người ta sang xin phép mẹ thì nói: Nhất định Chi đi không nhớ mẹ đâu.

«.. Sissi đi theo đi dự tiệc sinh nhật của nhà vua, nhưng mẹ không cho, mẹ khóa cửa và bắt Sissi ở nhà. Sissi không thích ở mãi trong nhà; nàng trèo qua cửa sổ và xách cần câu đi câu một mình. Câu mãi chả được con cá nào. Chợt khi đó nhà vua đi xe từ mã ngang qua, vừa đúng lúc Sissi giật cần câu, lưỡi câu của nàng mắc ngay vào áo của nhà vua. Thế là Sissi câu được... nhà vua. Nhà vua không phạt Sissi mà lại còn dẫn Sissi đi dạo trong rừng nữa. Hôm đó nhà vua về cũng trễ, ai cũng ngạc nhiên. Nhưng ngạc nhiên hơn nữa là trong bữa tiệc sinh nhật, nhà vua đã tuyên bố đính hôn với Sissi. Người ngạc nhiên nhất là mẹ Sissi, vì bà không hề biết là nhà vua đã gặp Sissi trong rừng...»

Tôi và Chi ngồi trên đám cỏ âm sương trong một khu rừng thông già để kể chuyện. Chi hỏi :

— Chắc Sissi phải đẹp lắm anh Huy nhỉ ?

— Sissi là công Chúa mà.

— Là công Chúa thì hẳn phải đẹp rồi,

Chi buột miệng :

— Chi thích quá !

— Thích gì ?

— Thích công Chúa Sissi đẹp. Anh có thích như Chi không ?

— Có. Nhưng anh thích cái khác nữa.

— Thích gì cơ ?

— Thích một câu nói của cha Sissi. Cha Sissi là Bá Tước, ông cũng, là một thợ săn giỏi. Ông thích nếp sống phóng khoáng, yên tĩnh...

Tôi ngược lên nhìn những cành thông ở trên cao, những cành lá đan vào nhau quấn quýt. Chi niu tay áo tôi :

— Cha của Sissi nói sao hở anh ?

— Ông nói rằng, tôi vẫn nhìn lên những cành lá thông, Hễ khi nào còn có những nỗi buồn, con hãy tìm đến một khu rừng. Để mỗi lùm cây, mỗi khóm hoa mỗi bụi cỏ... sẽ nhắc nhở con nhớ tới những người thân yêu. Và có một Đấng Thương Yêu con nhất đã sắp sẵn cho con tất cả, này những lùm cây, những khóm hoa, những bụi cỏ... là những bạn để an ủi con bất con phải tin tưởng...»

Tôi nhìn xuống mắt Chi, mắt cô bé ngơ ngác như con nai sao lạc bước vào một khu rừng lạ : Anh Uy nói gì, Chi chả hiểu. Tôi cười nhẹ nhàng và nắm tay cô bé đứng dậy

— Lớn lên rồi mỗi người đều có những nỗi buồn, Chi ạ.

Chi làm như không để ý gì đến câu nói của tôi. Cô bé cũng bắt chước tôi nhìn lên cao, nhìn những cành lá thông đan vào nhau. Đôi mắt cô bé long lanh, đúng là đôi mắt của «con nai Sissi» khi niu lấy tay cha đi săn ở trong rừng. Cả cuốn phim, tôi thích đoạn này nhất. Nói là đi dạo ở trong rừng thì đúng hơn. Vì khi cha Sissi nhìn thấy con gà rừng, đang nhắm để bắn thì Sissi đứng sau cầm chiếc mũ vẫy vẫy, làm con gà rừng bay đi mất. Thế là cả hai cha con nhìn nhau cười.

Chi lay tay tôi :

(Xem tiếp trang 43)

BÔNG HỒNG CHO NGƯỜI YÊU

ROSEMARY HOWLAND

BAN DỊCH CỦA T. TH.

Lois nhìn tám tá nhánh hoa hồng còn đâm sương nồm la liệt dưới nền nhà và nhũm mây chán nản. Còn những chín mươi sáu nhánh hoa đầy gai nữa mà nàng phải róc và chặt gốc để ngâm vào nước. Nàng thở dài nhặt con dao lên róc nhánh thứ nhất. Nàng chợt rụt tay lại, gai đâm phải ngón tay cái của nàng.

Ông Cardoni ngồi ở quầy hàng nói vọng xuống :

— « Cờ giờ róc cần thận cho. Mỗi tấc cành là tiền cả đấy. » Ông cau mày nói. « Này, cô nên cầm con dao cho mềm mại một tí. Ông vợ một nhánh hồng và róc bằng một động tác khéo léo. « Có thấy không ? Có khó khăn gì đâu. Không nên làm khổ mình ». Nói đoạn ông ta bước vội ra khỏi cửa tiệm.

Lois sờ soạn bắt chước lối róc gai của ông Cardoni, nhưng con dao tuột khỏi tay và nhánh hoa rơi vào chậu nước đỏ sẫm. Lois buồn rầu nhìn nhánh hoa ; bà Cardoni đang ngồi ở bàn kết những bó hoa, mỉm cười nói. « Thôi, cô đừng lo. Một cái hoa thì có nghĩa lý gì ».

Lois nói : « Tôi rất tiếc. Tôi đoán có lẽ tôi quá vụng về ».

Bà Cardoni vội bênh nàng :

« Đâu nào, cô làm khéo tay đấy chứ. Dù sao thì cô cũng mới làm có một tuần, chưa quen tay lắm đấy thôi ».

Một tuần. Tuần lễ trước ngày giáng sinh. Cũng tuần lễ đó năm rồi, một tuần lễ vui đẹp biết bao. Hầu như đêm nào cũng có tiệc tùng và khiêu vũ. Và nhất là có David Chaudler.

Năm nay thì có nhiều cây thông minh phải trang hoàng, có khách hàng minh phải chiều chuộng. Và có những nhánh hồng đầy gai minh phải róc. Nàng nghĩ «khi mình làm việc gì vì mục đích tốt thì mình cảm thấy hạnh diện. Nhưng sao tôi không cảm thấy được. Tôi đã 17 tuổi đầu, và đang học năm cuối bậc trung học. Và tôi bị trói buộc phải ngồi đây làm việc trong khi mọi người khác vui chơi thỏa thích. Tôi ghét cay đắng cái công việc này, nhưng phải làm kiếm tiền trả công sửa lò sưởi». Nàng mỉm cười một cách khổ sở. Năm rồi nàng không tin nổi là gia đình mình sẽ có một cái lò sưởi.

Bây giờ là buổi chiều áp lễ giáng sinh. Cũng ngày này năm ngoái, cả gia đình quây quần với nhau vui vẻ. Mùi thơm từ những cành thông và hoa hồng quyen khắp nhà. Bầu không khí nô nức đón mừng giáng sinh đó. Những người quen thân ghé lại cả buổi tối để giúp bố, trang hoàng cây thông. Và hàng năm, kể từ Robby lớn không còn tin có ông già Noel nữa thì cả nhà ai nấy đều mở quà của mình vào nửa đêm. Những quà tặng xa xỉ và ề hề mọi thứ đều được gói kỹ bằng giấy màu, dây màu, thắt nơ và kèm theo những các chúc mừng nữa. Mọi thứ đều tỏ vẻ ấm cúng. Hạnh phúc vô ngần.

Nhanh thật. Chỉ một năm ngắn ngủi mà mọi thứ đều thay đổi. Năm nay bố phải ngồi trong xe đẩy. Hạnh phúc cũ biến mất, tiền bạc đổ dồn vào việc chữa trị bố. Năm nay quà tặng sẽ là niềm thông cảm mà thôi. Cả nhà sẽ giả vờ vui vẻ, nhưng không để gì thể. Chắc tất cả sẽ buồn chết đi được. Mẹ làm ở nhà may, Jack làm ở một Siêu thị. Còn Robby thì...

Mùi hương hoa hồng nồng tỏa, ngạt cả hai lỗ mũi. Tiền bạc làm đổi khác mọi thứ. Gia đình không đủ trả tiền cho y tá săn sóc bố khi ở bệnh viện về. Lois phải xếp đặt lại các giờ học để có thể về nhà sớm thay mẹ đi làm chiều. Điều đó có nghĩa là nàng chỉ còn thì giờ rảnh rỗi đi dạo với bạn bè, đi ăn kem; không còn thì giờ theo bạn bè hoạch định chương trình vui chơi nữa. Cuối cùng nàng như bị bạn bè bỏ rơi. Ngay cả David Chandler cũng không buồn đoái hoài tới nàng.

Lois đã róc xong những nhánh hồng. Nàng bắt đầu mang hết những bình hoa bỏ vào tủ lạnh giữ cho tươi hoa.

Ông Cardoni gọi vọng vào :

— «Trời ơi, cô vội lên chút coi. Tôi cần cô ra ngoài bán cho người ta.» Lại vội. Nàng đã vội cả tuần nay. Cũng bởi nàng đã chui đầu vào việc làm này.

Ông Cardoni đã cho nàng biết trước : «Công việc hơi cực cả buổi chiều lẫn buổi tối trong tuần lễ kể Giáng Sinh. Chúng ta phải bán hết, có thể kéo dài tới tối khuya». Không biết sao nàng lại nhận việc này, có lẽ nàng hơi gàn. Nếu không làm việc thì nàng sẽ nhận lời dự *Pat ty* tại bạn mời rồi. Và nếu nàng đi thì Dave sẽ mời nàng đi «Boum» giáng sinh thay vì mời con nhỏ Cynthia Wilson lâu cả đó rồi. Có lẽ vậy.

Ai đó đã đặt ở bàn làm việc của nàng một thùng gỗ lớn, Bà Cardoni nói : «Thêm một số hoa hồng nữa cô ạ.» Bà trông thấy vẻ mặt chán nản của Lois, vội cười : «Cô không phải có chú g đầu. Thứ này chỉ bán lẻ gần lên

áo, cành không dùng đến. Cô chỉ việc ngâm dùm chúng vào nước.» Lois nhẹ nhõm người, với tay mở thùng ra. Một lỗ hồng vàng, một bó hồng trắng và một bó hồng gi lạp lạp. Lois cầm lên xem tả khen đẹp và hỏi : «Đây là loại hồng gì vậy, thưa bà ?»

Bà Cardoni nhòm người về phía trước nhìn : «À, đó là «hoa hồng tình quân», cô ạ. Loại này kết trên áo dạ hội rất đẹp.»

Lois nói :

« Dễ thương quá. Hoa hồng tình quân. Tên đẹp nhỉ ! » Nàng đặt bó hoa vào tủ lạnh. « Tình Quân », nàng nghĩ. Một chữ rất cổ lỗ ! người ta chỉ còn dùng để gọi loài hoa hồng. Với người thì không. Không người trẻ nào nói Dave Chandler là *tình quân* của nàng mà họ đều gọi là «bồ» hay *kép* của nàng thôi.

Ông Cardoni mang một đóa hoa đến trước mặt nàng giận dỗi quát lên : «Này cô xem đây, cột làm sao mà để hoa rơi ra thế này. Tôi đã bảo với cô nhiều lần là phải thắt chặt cái nơ lại. Cô không chịu nghe gì cả.»

Lois đáp ứng :

Tôi xin lỗi. Tôi tưởng đã cột kỹ rồi. » Và nàng nghĩ :

«Giáng Sinh ơi Giáng Sinh !»

Gần tới ngày giáng sinh, thời gian như trôi nhanh hơn, và khách hàng đến mua đông hơn. Nàng phải gói hàng liên tay để kịp gửi tới từng nhà. Công việc trở nên bề bộn và hối hả hơn. Có một cô gái mua 1 bó hồng trắng tặng mẹ cô ta và trả tiền bằng một số đồng các và xu, Lois tin chắc là cô ta đã để dành trong nhiều tháng qua. Một người đàn ông ăn vận rách rưới cũng không ngần ngại mua 1 tá hồng với giá tám đô la. Và một người đàn bà áo mặc sang trọng xem xét đủ thứ rồi cuối cùng chỉ mua vài nhánh hồng khi đáng giá 15 xu !

Lois vẫn lúng túng chưa quen với công việc của hàng. Có lần nàng đâm phải một bình hoa, làm bẹp dùm vài đóa hoa cúc. Nàng làm bẽ một chặp kiếng bằng sành nhưng dường như nàng không quan tâm đến mấy. Dù sao thì cả mùa Giáng Sinh này đối với nàng là một sự lăm lờ nên có gì nữa đâu để phải quan tâm đến ?

Lois mệt mỏi xoay qua một khách hàng kế tiếp. Khách là một thanh niên khá «bồ» trai. Chàng ta đang nhìn chăm chú vào tủ trưng bày các loại hoa

Xoay về phía Lois, chàng reo lên ngạc nhiên :

— «À, Lois, tôi không ngờ Lois làm ở đây chứ ?»

Lois hoảng hồn, hai bên thái dương nóng rần lên. Nàng giơ tay về phía chàng :

— «Ồ, anh Dave, Dave Chandler.»

Chàng nói :

— «Chào Lois, Lois làm đây lâu chưa ?»

Lois cảm thấy như lưỡi nàng bị tê cứng. Nàng thấy gương và muốn thộn thổ ngay lúc đó. Nhưng nàng trấn tĩnh và nói : «Chỉ làm vào những ngày lễ thôi anh ạ. «Cả hai đứng lặng nhìn nhau một lúc. Chợt Dave nói :

— «Mấy hôm rày không thấy Lois, Lois biến đâu vậy ?»

Lois nói :

— «Bố em bệnh. Bố gặp tai nạn nên em phải ở nhà săn sóc Bố, anh ạ.»

— «Tôi mong Bác sớm lành bệnh.»

— «Cảm ơn anh, Bố em cũng đỡ nhiều rồi.»

— «Có lẽ Lois sẽ trở lại vui chơi với chúng tôi sớm» Dave nói «Có lẽ.»

— «Tôi hy vọng như vậy.»

Và Lois có cảm tưởng là Lois nói thật. Nàng nói : «Cảm ơn anh.»

Dave nhìn nàng. Cả hai im lặng. Chợt nàng nghe Dave nói :

— «Cái lối từ bỏ bạn bè của Lois thật buồn cười. Tôi muốn nói... mà tôi đoán là Lois hiểu tôi muốn nói gì rồi.»

— «Vâng, em hiểu anh muốn nói gì. Nhưng cái lối nói chuyện này chỉ làm cho cả hai ái ngại thêm mà thôi. Cố gắng lắm, Lois mới nở nụ cười «Anh muốn mua gì nào?»

— «À, Tôi muốn mua một bó hoa cho *Pat-ty* tối nay. Mà Lois không đi sao?»

Nàng cắn răng nói nhanh : «không anh ạ, em phải làm việc. Anh biết chị ấy mặc áo màu gì không?»

— «Tôi nghĩ là màu đen.»

— «Những thứ hoa này đều hợp với màu đen. Anh đã định mua loại nào chưa?»

— «Chưa. Thế bao nhiêu một bó hoa.»

— «Bảy đô la 60 xu.»

— «Úi chao, nhiều quá, tôi thấy không kham rồi. Nội cái vé vào cửa khiêu vũ cũng khá bộn bạc rồi. Điều này nhắc *lung tai* đến nơi.» Chàng nhìn bó lan, nói :

— «Ồi, tôi không thích lan lắm. Trông chúng như một loại cây rừng biết ăn loài khác vậy.»

Lois cười : «Bảo đảm nó không cắn đầu mà sợ.»

Chàng nói : «Thật đấy. cạn túi rồi, chỉ còn 3 *đôn*. Thời cho tôi thứ nào «với giá đó đi, Lois ạ.»

— «Cúc trắng nhé ? cái trên áo màu đen thì nổi lắm.»

Chàng lắc đầu nói :

— «Cynthia đâu có chịu cúc trắng. Tôi chả biết tại sao nữa.» Lois nghĩ : «Minh biết tại sao nhỏ Cynthia không thích cúc. Nhỏ noi cúc trắng thường quá, ai chả có. Quê quá.»

Dave nói :

— «Lois chơi thân với Cynthia lắm mà. Lois có biết nàng thích thứ hoa gì không ?»

Lois suy nghĩ, nói : «Em sẽ mách cho anh biết, Dave ạ. Em nghĩ nàng thích thứ hoa nào khác lạ, nàng là *mẫu người* thích chưng diện những thứ mới lạ ». Lois với tay mở tủ lạnh và bê ra một bình hoa. Một loại hoa trông giống như hoa huệ nhưng có màu hồng đậm và búp màu đỏ sẫm.

Dave nhìn, do dự : «Trông giả tạo làm sao ấy.»

Lois thừa nhận : «Đúng vậy, nhưng Cynthia lại thích cái gì khác người, nghĩa là không giống ai hết ».

Dave hướng về phía tủ kính : «Thật sao ? Kia thứ hoa gì kia nhỉ ?»

Lois chồm người tới trước nhìn theo ngón tay Dave chỉ :

— «À, đó là *hoa hồng tình quân* ».

— «Chà, trông đẹp quá nhỉ. Không biết người ta có dùng thứ hoa đó cài lên áo không, Lois nhỉ ?»

— «Có chứ.»

— «Bao nhiêu ; ba *đôn* ?»

— «Em đoán thế.»

— «Thế nào, Lois có nghĩ là nàng thích thứ đó không ?»

Lois ngập ngừng :

— «Em không biết, Dave ạ. Em nói thật đó. Thứ hoa đó rất dễ thương, em thích lắm. Nhưng chắc Cynthia không ra đâu ».

— «Ừ, mà tôi chả biết tại sao có cô lại không thích thứ hoa đó. Trông chúng xinh ghê và đầy nữ tính.»

Chàng đã quyết định, và Lois mang bó hoa ra cho bà Cardoni kết lại. Nàng nói : «Bà làm ơn kết cái này đặc biệt: một tí nhé. Mọi người bạn của tôi mua đấy.» Khi kết xong trông nó rất đặc biệt. Những nụ hồng xòe ra một cách ngoạn mục nổi bật trên nền trắng. Lois cho vào một hộp giấy. Nàng cảm thấy ganh tị vì Cynthia sẽ mang những cánh hoa này. Đây là một thứ hoa mà nàng muốn chọn lấy cho nàng, những loại hoa này chỉ hợp với màu áo nổi hơn, với màn áo Cynthia chắc không nổi mấy.

Dave sung sướng lắm. Chàng đã chọn được thứ hoa đặc ý. Chàng nói «Trông xinh đấy chứ, Lois. Tuyệt. Cảm ơn Lois nhé » Chàng ngập ngừng một lúc rồi nói : «Thật tiếc, Lois không tham dự được *bạc ty* tối nay.»

Nàng buồn bã nói : «Em cũng tiếc lắm, nhưng anh hiểu cho việc làm quan trọng hơn là vui chơi.»

Chàng còn nán lại nói :

— «Đúng thế. Sẽ gặp Lois sau. Ấy, tôi muốn nói hy vọng sẽ gặp Lois sớm»

— «Vâng, Dave ạ.»

Nàng muốn Dave phải đi lập tức khi nàng còn giữ được nụ cười héo hắt trên môi. Chẳng là một chàng trai tử tế, tao nhã, cố làm cho nàng cảm thấy đỡ buồn tẻ, nhưng không ích gì, không ích gì Dave ạ.

Chàng bước ra tới cửa còn xoay lại nói :

« Chúc mừng Giáng Sinh. »

— « Chúc anh một đêm Giáng Sinh vui vẻ. »

Lois có thể khóc được vì cảm thấy cô đơn và bị ruồng bỏ. Nhưng nàng không có thì giờ rồi rảnh để khóc. Thì giờ dành hết cả để tiếp khách hàng, để cột hoa, để viết thiệp Giáng Sinh cho kẻ khác. Bữa ăn tối chỉ là một miếng xăng uích mua ở tiệm về. Khoảng 10 giờ sự vội vã nơi dần và lắng dịu, nhưng khách vẫn còn mua lai rai. Những phút cuối cùng người ta tất tả đến mua cho được một cành hoa để tặng người bà con ở đâu, miệt Keokuk, hay mua một cây thông về đặt trong góc nhà còn trống chỗ.

Lois thử người ở bàn việc, mệt mỏi, xanh xao, cột những đóa hoa lại để kết nơ giao khách hàng. Mãi 12 giờ khuya bà Cardoni mới làm xong. Bà nói :

— « Cái cuối cùng đây. Sắp được nghỉ ngơi rồi. »

Ông Cardoni đi xuống chỗ bàn Lois về mặt hơn hờ, nói :

— « Rất khá. Chúng ta đã bán sạch cả. Cám ơn bà và cô Lois nhiều »

Bà Cardoni đặt một tay lên vai Lois .

— « Cô làm việc siêng năng lắm. Ấu cũng nhờ cô rất nhiều. »

— « Đúng vậy ». Ông Cardoni đồng ý. Lois nhìn họ cảm động :

— « Nhưng tôi cũng đã vấp phải nhiều lỗi lầm. Tôi không nghĩ là tôi làm được việc gì cả. »

— Ông Cardoni kêu lên :

— « Sao ? Cô muốn nói vì tôi tiếng nặng tiếng nhẹ với cô chứ gì ?

Ôi, xin cô bỏ qua cho. Vì quá bối hã nên tôi hơi quá lời nhưng tôi nói thật là cô làm việc rất giỏi. »

Lois nói :

— « Vâng, cám ơn Ông Bà. »

Ông Cardoni bảo :

— « Thôi cô đi lấy áo choàng mặc vào, chúng tôi đưa cô về. »

Trong xe, Lois ngã lưng ra nệm nghỉ mệt. Nàng thấy khoan khoái như vừa được va thối tử. Bên ngoài, tuyết đang rơi, những bông tuyết trắng xóa bám vào kính xe. Đường phố yên tĩnh, và nàng có thể nghe rõ tiếng chuông đồng hồ từ một nhà thờ Công giáo đang làm lễ Misa nửa đêm. Nếu nàng không phải trở về lại với ngôi nhà buồn phiền để hồi tưởng lại những đêm Giáng Sinh hạnh phúc cũ thì quả là một đêm giáng sinh hoàn toàn vui vẻ.

Đến nhà nàng ông Cardoni mở thùng xe lấy ra một hộp lớn đưa cho nàng, nói . « Chúng tôi xin biếu gia đình cô một bó hoa xin cầu chúc gia đình cô một mùa giáng sinh an lành. »

Lois đứng ở bậc thềm nở một nụ cười chào vợ chồng ông Cardoni trước khi vào nhà. Bên trong đèn bật sáng trưng và những tiếng cười vui vẻ ùa vào tai nàng. Lois nghe mẹ nói : « Lois, cả nhà đang chờ con ». Lois nhìn ánh đèn cho quen mắt, nàng chớp mắt như ngỡ vực cảnh tượng của những giáng sinh cũ hiện có bây giờ. Cây Noel thật lớn đứng uy nghi trong góc nhà đèn đóm và giấy kim tuyến đủ màu mắc đầy trên cây. Khuôn mặt bố nàng trông sáng và vui tươi như những ngày cũ. Ngọn lửa trong lò sưởi cũng cháy bùng rộn rã như thể gia đình nàng vừa thoát khỏi cảnh nghèo khó. Cũng có những bát bắp rang trên bàn, những quả táo mọng ngọt trên cái đĩa bạc cổ và một số quà gói kín nằm rải rác dưới cây Noel.

Jack, em trai nàng, nói : « Chị về đúng giờ, Robby chờ chị muốn hụi hơi »
« Cậu bé 11 tuổi Robby đồng đặc nói : « Đâu có », nhưng cặp mắt cậu sáng rực lên vì vui mừng.

Bố nàng tươi cười nói : « Bậy quá, con không có ở nhà để cùng cắt tỉa cây Noel cho vui. »

Mẹ nàng giải thích :

— « Jack xin được cây thông đẹp, phải không con ? Người ta chất thông một lô ở gần chợ. Jack chờ đến chiều tối. Cây này to quá không ai mua, người ta cho Jack mang về thay vì chờ đi đồ cũng vậy. »

Jack cười :

— « Tức là chị không có nhà xem, hai đứa em phải cưa mất gần nửa cây mới mang được vào nhà. Ông Baker có tới phụ giúp chúng em đấy. »

Lois ngạc nhiên hỏi :

— « Vợ chồng ông Baker có tới thăm sao ? »

Bố nàng nói :

— « Vâng, Có cả gia đình ông Tremayne, gia đình ông Jackson nữa. Con biết là mỗi chiều lễ lễ giáng sinh thì họ thường ghé lại thăm mà. »

— « Vâng, con biết ». Nàng nói, nhưng không ngờ rằng họ có đến. Vì cả năm nay cha mẹ nàng có tiếp ai đâu. Thế mà người ta vẫn còn đoán tưởng tới gia đình nàng. Chợt nhớ tới bó hoa nàng nói :

— « Ông Cardoni có biếu gia đình mình một bó hoa, con để ngoài thềm chưa mang vào. »

Jack đi với nàng ra mang bó hoa vào, Lois nói với Jack.

— « Vẫn như xưa, phải không em. Trông vẫn như những mùa giáng sinh cũ, em nhỉ ? »

Jack nhìn nàng ngạc nhiên : « Chị muốn gì hơn chứ ? »

— « Ô, chị đâu có biết, nhưng cả năm nay nhà mình như cũ khác đi. »

Jack nhặt bó hoa lên, nói : « Có khác gì đâu, chị ? Không có gì khác hết Giáng sinh vẫn như xưa chị ạ. »

Và khi họ vào nhà, thì quang cảnh không có gì khác thật. Cả nhà quây quần bên nhau : Bố thì đã lành bệnh và không có gì đáng ngại nữa. Căn phòng toát ra cái không khí đoàn tụ ấm cúng. Lois không thấy mệt mỏi nữa.

Nàng lấy làm lạ, không hiểu sao những gói quà kia không có vẻ vì là rẻ

(Xem tiếp trang 64)

đêm Noel

Đêm Noel khắp thánh đường rộn rã
Cộ đèn hoa nhạc trời khúc trung bình
Đêm Noel đêm chờ đợi băng khuáng
Giờ mừng Chúa Giáng Sinh người cứu
thế

Trước ảnh Chúa chúng con quỳ rước lễ
Mà hồn con dường lạc cõi mộng lung
Xin Chúa ban với phép tắc vô cùng
Cho dân Việt thoát khỏi vòng binh lửa

Cho máu lệ đừng bao giờ chảy nữa
Cho tình thương tràn ngập cả thế gian
Cho Giáo Lương tránh khỏi cảnh làm
than

Cho tất cả vì lòng thương của Chúa

Chúa Giáng thế không ngọc vàng nhưng
lụa

Chúa ra đời nơi máng cỏ đàn chiên
Chúa thương dân, cảnh phong kiến xích
xiềng

Và máu Chúa, đời tự do nhân loại.

TSQ MAI VIẾT LINH

xuống phố

Tối nay xuống phố một mình
nghe hương đêm, lại nhớ hình bóng xưa
đi ngang xem lễ nhà thờ
gặp em, vẫn dáng hững hờ — nhói đau

nửa đêm

Qua nhà em lúc nửa đêm
mới hay linh vẫn còn mềm nhờ thương
dừng chân ở cuối phố buồn
thần thờ đếm những tiếng chuông giáo
đường

trở về

Về nhà qua mấy ngõ quanh
bỗng thêm một chút nắng hanh sưởi lòng
bước lên những bậc thang nông
ngập ngừng lại muốn đi rong phố
phương.

LÊ THỤY VI

diệp khúc mùa lạnh

mùa đông
mùa đông
đã thấy chưa hôn than đỏ mọc cánh
bay đi
đình trời u buồn như cái vỏ chanh héo
hắt năm niu quanh một góc phòng
đã thấy chưa những cơn mưa tuyết
tuyết rơi
và rơi
và rơi

mùa đông
mùa đông
đã thấy chưa những cây Noel dựng vội
vã ở góc nhà

góc vườn
góc phố
những ngọn đèn vàng
đèn xanh
đèn đỏ...
cùng nhau chớp chớp trên những cửa
hiệu loáng thoáng

mùi sơn mới
trên những cây Noel loáng thoáng mùi
hạnh phúc
trên những đôi mắt vương chút hoài
ngi

mùa đông
mùa đông
đã thấy chưa những cặp tình nhân đắm
thắm dựa nhau

đi dạo phố phường
đã thấy chưa những đứa em chưa vương
u buồn
đã thấy chưa một mái tóc ngát hương
đồng nội

một ngày thật tuyệt
một ngày mà ta không còn dò dẫm
từng cái nhích của
cây kim đồng hồ
một ngày mà ta bỏ thời gian chết đi
một nơi

một ngày đóng băng hơi thở
mùa đông
mùa đông
hãy đưa ta đi đến một nơi xa lạ
Chỉ có cỏ và cây
chỉ có trời và đất
chỉ có ta và cái bóng thân yêu
mùa đông
mùa đông
hãy đưa ta đi trốn mặt trời và mặt
trắng

hãy đưa ta đi trốn đêm và ngày
hãy đưa ta đi trốn thời gian và không
gian
hãy đưa ta đi trốn địa ngục và thiên
đàng
hãy nhốt ta vào ngăn kéo màu xanh kỷ
niệm

mùa đông
mùa đông
hãy tập ta hát những bài thánh ca
hãy tập ta múa những điệu của sa tăng
hãy tập ta đi bằng bước chân loài cỏ
dại

mùa đông
mùa đông
hãy đem đến cho ta sự xâm thực tuyệt
vời

NGUYỄN THỊ KIM HẠNH

tình thư giáng sinh

(tặng VĂN NGA)

Có biết anh về ngày cuối đông
sao em chia nước chảy hai dòng
bỗng đứng nắng cũng vàng yêu dấu
hija hắt niềm thương đến Đạo Long

Thần: giữ ngàn năm tình của ta
thâm yêu ngày tháng theo âm ba
chiều nao tóc rũ bên đời cát
từ ấy bây giờ thật thiết tha

Nên ở trời xa nhớ thật gần
gêu thương một nỗi nên phân vân
lời em còn vọng trong hồn tri
và biết sao quên phút ngại ngần

Trời khiến anh về vui với em
nên hoa theo gió xuống bên thềm
nên mây đem nhạc vào lời nói
anh ngỡ bây giờ ôi rất quen
NGỌC THỤY KHANH

không một ánh nến nào

h. phúc

Trên đầu ngọn gió bắc những ngày tháng mùa đông bay về tề công qua ngõ đời lùi ngược. Những ngày co ro. Đã thêm những buổi chiều xa xăm dài với nỗi lạnh lẽo đặc quánh. Con chim tháng mười hai buồn thênh thang trong hơi rét ngậm ngùi. Tất cả chừng như buồn thắm khôn chừng cho Ngà đời sống chỉ còn thu hẹp trong một ngăn kỷ niệm vẫn sứt sùi một hạnh phúc rất cũ bằng những chọt nhớ trăm hương những quá vắng hương hoa. Và luôn luôn, đầu đó, những bất thường ám ảnh, những dai dẳng của tan vỡ, có phải chăng Ngà vẫn sầu biết bao với sợi nhớ khôn khổ tội nghiệp. Buổi sáng thành phố trở lạnh với vàng và sân trường nào nức với cái rét xuyt xoa khoác hờ trên áo ấm đủ màu, số ngày tháng cũ mở ra nhưng nỗi hạnh phúc chỉ một lần sáng ngời đã còn gì âm hưởng, im lìm.

Hạnh phúc hay bất hạnh nhận lấy cho mình, vượt êm, trong một đêm duy nhất và chấm dứt là thời gian của Ngà, của anh, của nỗi rung động. Một đêm tháng mười hai tuyệt vời của mỗi đời người của mọi thành phố. Ngà đã sửa soạn thế nào cho cả mùa đông xám chết lịm nhưng có một ngày sao rất hiền. Nên chị Ngà vô cùng bối rối khi nhận lời đến vui lễ nửa đêm với Thẻ Phượng mà quên trong gương, soi hiện ra cô lem lọ lem lam lũ quê kệch với đời sống thiếu thốn nghèo nàn.

Đến khi cảm thấy lạc lõng quá đối giữa những hào nháng sang trọng, ngỡ ngác đến tởm thân trong khoé mắt long lanh nghèn nghẹn ở cổ Ngà thu mình thật hèn kém âm thầm trong góc tối cách biệt như con mèo nhỏ. Nhìn Thẻ Phượng tíu tít môi cười chút lửa ấm, mắt đen bóng như ngọc nổi bật hơn những đóa hoa hồng lên màu đỏ thắm tuyệt đẹp giữa một vùng ánh sáng ấm cúng Ngà cúi thúi với tiếng thở dài chờ vợ lướt trên từng sợi tóc rối.

— Hình như Ngà không được vui, có phải thế không?

Đứng cạnh cây thông xanh xắn đặt cuối phòng, tay khoanh trước ngực, Quang im lặng nhìn Ngà. Tiếng dạ nhỏ, bối rối, tan loãng trong đêm thắm thắm như tơ lãng đãng. Những sợi tua óng vàng rừ hững hờ với ánh đèn xanh đỏ chớp nhè nhẹ hắt vào mắt Ngà chói lòa. Quang tiến đến bên cạnh với cốc rượu ngọt trên tay. Trên sân thượng này, đầy những hơi thở gió lạnh toát mà sao đôi má nóng ran như bên bếp lửa tí tách hay giọt rượu chảy ngược. Khoảnh khắc những hạt chuông tung rộn rã khắp thình thình

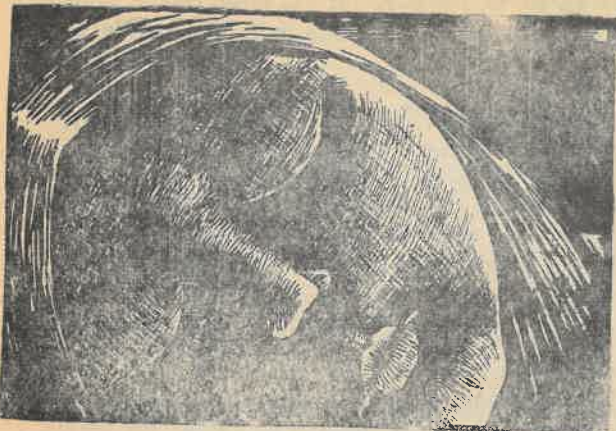
từ tháp vương Notre Dame. Cuộc khiêu vũ bắt đầu, vui vẻ. Bóng Quang phủ mờ hồ trên vai và lay lắt trong hồn Ngà kỳ lạ. Lời chúc lành ngọt ngào như mặt ong tháng giêng như kẹo tròn dầy màu.

— Mùa giáng sinh gửi đến Ngà lời chúc đẹp nhất là một vì sao rực sáng trong tâm hồn Ngà như loài thông hiền dịu và hồn nhiên.

Ngà cười vụng về, xoay tròn ly rượu, mắt Ngà thăm tìm sóng sánh màu rượu nho một chút vẻ quyến rũ, môi tràn nụ cười như hạt kẹo trắng bạc xam xám ngọt ngào sung sướng. Những dây kim tuyến lông lánh rớt xuống áo Ngà rực rỡ soi trái tim hân hoan mù lòa. Quang a, Ngà mơ ước « *Tôi muốn rơi vỡ hết những ngọn đèn trong thành phố đêm nay. Để cho sao trên trời rực sáng, Tôi muốn nắm tay em đi hoài dưới hàng cây* ». Làm sao Quang hiểu, phải không? Ngà ngỡ ngẩn trong những lãng mạn của mình trên dòng nhạc dịu dặt trời êm ả, trên đêm giáng sinh hạnh phúc nồng nàn. Mong rất bình thường, trái tim lênh láng những ngày ngất tuyệt vời những sợi máu run rợn rợn. Và như thế, Ngà đã dại dột quên tầm áo lộng lẫy dự dạ hội chỉ là quyền phép đặc ân chỉ một đêm mù thôi.

Cho đến khi hoàn hồn, thoát cơn mê dài, xốt xa « Em khóc trong bàn tay. Một cuộc tình không may » cho thương đau rã rời, cho sầu héo bầm chặt. Và trong một ngày, trở lại. Ngà chắt chiu kỷ niệm để tiếng hát đồng ca bài Silent Night cao cả, để giấc ngủ trên những nụ gai buồn tan tác cho đêm nay bất cứ người nào cũng biết như một tuyệt vọng của Ngà vấy kín bởi những lẽ thế chưa người không một đời người nào vĩnh cửu thuộc một đời người nên Ngà như những miếng kính ghép trong một giây một phút chói lòa Quang đến nhưng rồi suốt một đời khâu vá từng nỗi buồn bã tiếp nối, nín thình.

Tiếng chuông đồng ngân nga, mơ hồ khác thường, dội vào hồn những đánh thức tình cảm, lẻ loi. Có phải Ngà đây đọa ném mình vào cái bất động, đặt ngoài những vui nhộn, ồn ào của lũ bạn như nhà nguyện sau cuộc lễ nửa đêm, như những vì sao lạc loài trên bậc thang chênh vênh. Một mùa trước tuyệt vời rực rỡ bao nhiêu thì bây giờ lạnh lẽo thế thắm bấy nhiêu. Không một con đường dẫn đến giáo đường cho trái tim nhỏ bé đặt bình an và không một lời kinh thánh cầu nguyện xin ban phúc lành. Bởi ngày tháng lặn trầm trên vết thương, vẫn là tiếng kêu than của một ngày đông xa. Ngà ngẩn ngơ ỏi đời mắt nồng nàn như thế ám áp ngọn lửa hồng lớn. que diêm hạnh phúc đã không còn cháy để soi le lối một rung động mà tắt ngấm tàn nhẫn để tâm tối tình đầu, hư tưởng một nhân dáng. Và như thế, quá đối xa vắng, có thể nào ăn năn với một lỡ lầm không hề người yêu dấu. Dẫu biết rằng « yêu nghĩa là không bao giờ phải nuối tiếc » giờ đây, cuối một chân mây đầu một nghìn trùng Quang có bao giờ nghĩ Ngà đang chìm mình trong cô đơn trong ánh nến hiu hắt dưới gốc cây sapa lung linh những bông tuyết trắng lạnh lùng và những trái bóng lông lánh xoay một nỗi nhớ khắc sâu nghẹn ngào và hình như có những giọt nến quẩn quít như lệ nóng rớt vỡ trên mặt đời Ngà vắng ngắt...

giáng sinh của kỷ niệm

DUY NGUYỄN

Buổi tối, trời thật lạnh. Cái lạnh lạ lùng của những ngày cuối đông, của những tháng nóng khô buổi trưa. Đối với tôi, có lẽ đây là một ngày vui nhất. Lúc chiều vừa xong giờ Toán, bài thi đệ I lục cá nguyệt hạng nhất / Mẹ tôi vui vẻ, cười âu yếm lúc tôi xin đi chơi tối này. Đêm Noel ma. Với chiếc áo dài hồng nhạt, áo len đen và những bước chân rộn rã tôi ra khỏi nhà. Con đường nhà tôi ở một xóm khuất lẩn, dù là đêm nay, cũng vẫn tràn bóng tối, những ngọn đèn yếu ớt. Trời lạnh làm tôi chùn bước, nhưng với những náo nức tôi lại bước ahanh. Nhà thờ trên một ngọn đồi cao, ở giữa tỉnh lỵ. Trước mặt là những con đường rộng, ngập ánh đèn. Nhiều dây màu với đèn sáng treo ngang dọc làm tôi nghĩ đến một bầu trời sao thật đẹp. Bầu trời sao của những đêm cắm trại, của đêm ở biển. Nơi đó có đôi mắt người. Hai bên nhà thờ là những bậc thềm, không để đi. Đó chỉ là một chỗ ngồi, chỗ ngồi vào buổi chiều, nhìn xuống tỉnh lỵ. Đêm nay chật những người. Lúc đi ngang một khoảng mở dưới vòm hoa giấy, tôi thấy một con bạn đang cắn móng tay, nói chuyện với một chàng. Nó nhìn tôi mắc cỡ, nhưng mà tôi sẽ không nói cho ai biết chuyện gì đâu.

Đêm Giáng sinh đó tôi đi dự một réveillon ở nhà Huyền. Với đầy đủ mặt bạn bè, có cả người đó. Người của cặp mắt làm tôi bối rối, của những đêm sinh hoạt, người với giọng hát thật ấm. Em vẫn nhớ hoài đêm Noel năm đó, anh. Anh có biết là anh đã bối rối, đã ngưng ngừng biết bao khi gặp anh ở nhà Huyền. Hình như có 2 đứa đến sớm nhất. Bọn Huyền mãi làm bánh sau nhà. Hai đứa ngồi trên chiếc bàn đầy những ly tách sáng loáng, anh đã noi gì, anh nhớ không? Hình như anh nói ít lắm, chỉ có đôi mắt kỳ cục đó nhìn em hoài. Giây phút như của một giấc mơ, như một chuyện hoang đường. Anh đàn cho em nghe bài Love is blue, anh nhớ không? — Tôi không nhớ rõ mình ra sao trong đêm đó, từ lúc bước lên bậc thềm nhà Huyền. Tôi không kiểm soát được những lời nói, không làm chủ tâm hồn mình. Từ lúc

nhìn thấy anh, thật lâu lúc đó, tôi đã là một người khác. Tôi không là tôi nữa, tôi bây giờ khác hẳn ngày hôm qua, hôm kia. Bọn Huyền xếp tôi ngồi cạnh người đó. Tôi không uống rượu nhưng nghe mặt nóng bừng lão đảo trong một trạng thái kỳ lạ. Có lần không hiểu tôi đang nghĩ ngợi gì, bọn Huyền yêu cầu tôi hát một bài, tôi có nghe đâu. Ngh. đã phải đá nhẹ vào chân tôi, tôi bừng tỉnh. Cả bọn cười ầm. Hương cười bảo tôi đang nghĩ đến người trong mộng. Lệ cười hóm hỉnh « Người trong mộng đang ngồi cạnh bên đây mờ » Tôi không nhớ rõ cảm giác ra sao sau câu nói của Lệ. Chỉ nhớ mặt mũi nóng bừng chỉ muốn rời khỏi bàn, Ngh. cũng như tôi vậy. Thế nhưng bọn chúng đâu tha, cứ nằng nặc đòi tôi phải hát, hát chung với Ngh. Cuối cùng tôi vẫn phải nghe theo. Ngh đàn tôi hát. Hình như là bài « Noel ancien ». — Entre le boeuf et l'âne gris, Dort, dort, dort le petit fils.

..Bây giờ bài hát đối với em thành một kỷ niệm. Quý giá vô cùng. Bây giờ mùa giáng sinh sắp đến, em nhớ đến giáng sinh xưa. Nhớ anh, nhớ ngày tháng đẹp nhất của tuổi học trò. Như một loài hoa đẹp, chỉ nở một lần trong vườn của tâm hồn. Loài hoa quý, hương thơm nồng đượm mỗi Giáng sinh. Cũng như suốt cuộc đời chỉ nở một lần, những rung động đầu đời. Một lần rồi thôi. Không bao giờ nữa. Loài hoa đẹp sẽ tàn. Có phải thế không anh, Ngh.? Hát xong bọn chúng vỗ tay, bis, bis. Cũng không hiểu sao tôi lại bằng lòng. Hai đứa hát một bài nữa. Trong vùng sáng lờ mờ qua cặp mắt, tôi thấy vài đứa nhìn chúng tôi cười. Tôi như đã mặc nhiên chấp nhận sự gán ghép của Lệ Sao mình gan thể nhỉ? Sau này tôi cũng một đôi lần tiếc những giây phút đó, sau này tôi cũng hối hận hành động đã làm.

Sau đó cả bọn kéo nhau ra phố. Không như những chiều tan học, lần này đi riêng rẽ nhau. Tôi và Ngh. đi sau cùng. Tỉnh lẻ với nhiều gương mặt quen thuộc, nhưng đêm nay là đêm Giáng Sinh, bầu như không ai để ý đến ai. Hai đứa lên nhà thờ. Lúc này đã khuya nên rất ít người, Quý dưới hàng đá, thì thầm những lời vô nghĩa. Những vòm lá lay động trên đầu, đêm với không khí trong vắt, lạnh băng. Thời gian và không gian ngừng bật, đêm thình lạng. — Không bao giờ em quên được đêm đó, giờ đó, dưới bầu không khí lạnh vây quanh. Anh, chắc anh vẫn nhớ chứ Ngh? Người ta không sống bằng kỷ niệm. Nhưng em vẫn nuôi dưỡng kỷ niệm, anh à. Kỷ niệm như những viên ngọc quý được giữ kỹ lưỡng, nâng niu trong lòng. Cũng như những tờ thư cũ đó anh !! — Tôi và Ngh. Ngồi trên bậc thềm nhìn xuống phố. Đêm có trăng, ngồi trên này tôi có thể nhìn thấy bãi cỏ xanh dưới nhà thờ. Trăng óng ánh trên cỏ, cây in bóng lên cỏ và tôi, tôi muốn nằm dài trên cỏ. Ngủ đi, giữa đêm lạnh giữa lúc lòng mình chập chùng kỳ lạ. Đèn sáng mai tôi không còn là tôi nữa, để tôi đừng nhìn thấy tôi của những tháng kể tiếp. Nhưng trong một góc khuất nào của trái tim, nó bảo tôi nghĩ khác. Nó bảo tôi rằng những ngày sau chỉ toàn nắng ấm, nó điều khiển mọi ước muốn của tôi. Tôi muốn cùng Ngh. đi dưới thềm cỏ, cỏ trải dài dưới chân. Hai đứa đi trong cỏ, cỏ quện lấy các bàn chân. Con đường đó đừng bao giờ chấm dứt. Đừng bao giờ dừng lại ở một cuối đường nào. Bên kia đường là vực thẳm, là quãng đời khác không có tôi và Ngh. Tình yêu vỡ nát biến mất — Những giây phút đó đẹp vô

vàn, phải không anh? Năm nay em 18 tuổi, năm xưa em 16 tuổi. Hai đứa đã quanh qua một quãng đời khác. Em vẫn áo dài trắng, hai buổi đến trường như ngày nào đó anh.

Mặt sông gợn những đợt sóng vàng, trắng sáng làm tôi mơ hồ tưởng như buổi chiều. Hai đứa đi gần hết những con đường tỉnh lẻ, Ngh đưa tôi ra bờ sông. Con này, con sông ở Thủ Dầu Một như trong một truyện dài của Mai Thảo. Tôi ngỡ tôi và Ngh như Phục và Bích. Ngồi trên ghế đá, nhìn ra nước sông vàng. Cũng vẫn là im lặng. Nghe vũ trụ nói, nghe tiếng sóng nhẹ vỗ êm ái. Tôi có còn là tôi không nhỉ? Mới ban chiều đến giờ tôi ngồi cạnh một người con trai. Tôi phải làm gì đây với bài vở của những ngày tới? Hay là tôi lại mơ mộng trước quyền Vạn vật. Không P. ơi phải gắng lên, phải nhớ lời ba mẹ. Đừng để môn Toán sụt hạng trong kỳ đệ II lục cá nguyệt. Tôi nghe thoáng đâu đây những lời yếu ớt đó. Mơ hồ, thoáng qua, trái tim vừa lớn của tôi vẫn đập những nhịp cũ. Rồi rồi, bồi hồi trong những lần nghĩ đến người ta.

Sau đêm giáng sinh đó, tôi đã thực sự thay đổi. Những tờ thư kẹp trong quyển sách, lần hẹn hò ở Kim, từng bước chân theo về mỗi chiều tan học. Tôi vẫn tưởng nụ hoa đầu đời sẽ nở tươi đẹp mãi, nhưng đâu ngờ vẫn héo úa. Trong khu vườn tâm hồn, loài hoa úa tàn. Hương thơm làm lưu luyến dư hương làm đau xót tâm hồn. Chỉ tại tánh tôi trẻ con, chỉ tại những hiểu lầm không đâu. Gia đình Ngh dọn đi nơi khác. Thực sự không còn gì cả rồi. Hết rồi. Như một giọt sương đọng áo tôi hôm đó, sáng qua tan biến. Không một dấu vết. Một thoáng угâm ngùi, rồi cũng qua. — Anh, cho đến bao giờ em vẫn chưa quên được anh. Có lẽ không bao giờ quên đâu. Kỷ niệm đó, nhiều quá phải không anh? Làm sao quên được một ngày, một buổi. Đừng bao giờ khuyên em quên nhau nghe anh. Vì mỗi sáng, mỗi trưa em đều nhìn lại những nơi chốn xưa thì sao lãng quên được, Con gái vẫn thế, vẫn mau nước mắt mà anh.

Đề rồi Noel năm sau tôi nhận được thiệp Giáng Sinh từ xa đến. Dưới những lời chúc có hàng chữ: forget me not...

từ số 32

khởi đăng truyện dài

TÌNH MỘNG

VACANCES ROMAINES

HOÀNG HẢI THỦY dịch

GIÁNG SINH

MỘT MÌNH LANG THANG

THIÊN THU

Tôi không hiểu, tôi đứng như vậy đã lâu chưa. Tuy nhiên, đôi mắt của người đàn ông nhìn tôi chăm chú, đủ là một câu trả lời rõ ràng và chính xác nhất.

Buổi chiều, sau cơn mưa thật bất ngờ và thật vội vã, ào ào đổ xuống thành phố mang lại chút không khí mát mẻ sau những ngày dài nóng nực. Tôi xuống phố, một mình lang thang. Với một chủ đích mơ hồ, tôi không nhớ đã đi qua bao nhiêu con đường nữa. Những con đường ồn ào hay yên lặng. Dù thật náo nhiệt hay thật tĩnh không. Để bây giờ tôi có mặt trong khu xóm này. Đi lang thang dưới phố một mình, trên những con đường vắng lặng, rì rào tiếng gió trên đám lá xanh mượt vẫn là một cái thú của riêng tôi. Cái thú đã trở thành một hơi thở cần thiết. Vô cùng cần thiết như những hơi thở nuôi dưỡng đời sống con người. Nhưng, nhiều khi buồn phiền và chán nản. Thú lang thang cũng là một phương cách giải sầu. Chiều nay và lúc này đã là phương cách đó.

Một tuần lễ nằm lì trong phòng với cơn bệnh bao trùm. Tôi bỗng thèm trong thấy một chút nắng mỏng manh. Một góc nhỏ bé của bầu trời xanh lơ dịu mát. Một chút ít không khí tươi mát và thơm lành. Để thở, để nhìn, để ngắm và để hy vọng. Bạn bè không người nào biết tôi bệnh. Tôi dấu kín. Chẳng hiểu tại sao? Có lẽ vì tôi bi quan. Có thể vì tội quá chán nản. Tôi từng đặt câu hỏi như thế trong tâm hồn, khá lâu rồi. Từ một ngày rất xa nào đó, tưởng lãng quên được, nghe tin một thằng bạn ra đi. Vĩnh viễn và mãi mãi. Từ một ngày bỗng dưng nhận thấy, cảm biết được, bạn bè là những buồn nản, cách chia. Vời vợi và xa vắng vô cùng. Một vài thằng về phép. Nhưng bữa nhận thật say. Rồi đập phá. Rồi la hét, gào to lên. Như để những bất mãn buồn phiền nào tưởng là vô hình mà chính là hữu hình dồn nén trong trí não, trong tâm hồn thoát đi. Đổ tràn xa theo những giọt rượu cay nồng chảy dài trên thân thể.

Những ngày bệnh hoạn, giam hãm tôi trong căn phòng nhỏ bé, khiến tôi khó chịu. Giống một kẻ lữ hành đi xa, thân thể đầy bụi bặm trên hành trình bước, thấy cần thiết một gáo nước thật mát và dịu lành. Để thấm dần, xoa đuổi đi cơn nóng nực bao quanh người. Tôi rời khỏi phòng sau khi cơn

mưa vừa dứt để xuống phố. Chưa biết mình sắp và sẽ đi đâu tôi vẫn thay đổi quần áo, bước xuống nhà. Con bệnh vừa tạm lui vẫn còn chút ảnh hưởng. Đầu óc tôi nhói đau và nhịp bước có vẻ nhẹ tênh. Nhưng mặc. Phải ra ngoài một chút chứ. Và tôi xuống phố sau đó.

Bây giờ, tôi đứng đây trong một ngõ nhỏ của khu xóm này. Thật ra, lúc đi lang thang dưới phố, qua những cửa tiệm, tôi mới chợt nhớ, hôm nay là ngày Noel. Những hàng đá, nhỏ, to, đẹp có, hơi đẹp cũng có, đủ màu sắc, lấp loè những ánh đèn màu nở trên chùm bóng đèn nhỏ, trên những sợi dây vương mắc tua kim tuyến, khơi lại trong trí óc tôi, Noel đã về. Một tuần lễ khép kín, đủ cho tôi quên hết ngày tháng và thời gian. Nhưng đâu cần vậy. Tôi đã quên thời gian từ lâu rồi. Những ngày nghỉ học, ngồi một mình trong nhà, không một công việc để làm, để hoạt động trí óc tôi cũng chìm sâu vào niềm quên lãng. Từ đó, tất cả — thời gian hay bạn bè — trở thành những điều dễ quên.

Một vài người, vui vẻ, bước ra khỏi tiệm, với những gói, những hộp quà gọn gàng và sắc sỡ. Những cô bé nhỏ nhỏ, phụng phịu giỗi hồn nắm tay mẹ, chỉ vào món đồ chơi ưa thích đòi mua. Nhìn món đồ chơi thật đẹp và thật dễ thương. Dĩ nhiên cũng thật hấp dẫn tuổi nhỏ.

Trong cái đám đông những người vui vẻ, nhân hạ đó. Tôi, như một kẻ lên thành phố lần đầu, ngơ ngác lặng lẽ bước đi. Điều khác biệt này vẫn làm tôi khó chịu. Tôi vẫn là một kẻ cô đơn—cô đơn tận cùng—chen chúc hòa lẫn trong đời sống náo nhiệt của thành phố này. Sự bực mình chỉ khởi đi từ âm thanh náo động đang bủa vây trí óc mệt rã của tôi, đập trên đó những âm hưởng chất chua, mang lại niềm cảm giác nhức đau. Tôi vội vã rời bỏ con phố đó, lang thang trên những đường vắng với những nhịp chân, dẫn đi không định trước.

Lúc tôi vào khu xóm này, trời bắt đầu tối. Ánh đèn hắt ra từ cửa sổ của vài căn nhà, xuyên qua kẽ lá của một vài nhánh cây rậm rạp, rớt xuống mặt đường những giọt sáng nắng, long lanh trên vũng nước mưa chiều. Giọng cười và không khí vui nhộn của căn nhà nhỏ khuất sau một ngõ quẹo, khi tôi vừa tới, dừng chân tôi lại. Trong nhà, đèn chưa bật sáng. Khoảng tối nhập nhoè đang bao phủ không gian không cho tôi nhìn thấy rõ ràng. Tôi chỉ thấy vài bóng người, chụm vào nhau cười khúc khích. Khi có thể nhìn rõ, tôi trông thấy ba đứa bé, đang vui vẻ cùng nhau dán đèn ông sao. Ngõ đèn của cửa riêng đêm giáng sinh. Và có lẽ của riêng chúng nữa. Và tôi, cứ thế, lặng lẽ đứng nhìn. Tôi chẳng hiểu mình đang làm gì nữa. Nhưng với khoảng thời gian đang có và đang trôi một cách vô nghĩa, với trí não không một ý tưởng hình thành. Sinh hoạt đó, vẫn là một chú ý đáng cho tôi nhìn ngắm.

Người đàn ông, hơi lớn tuổi, dù ông ta còn nhanh nhẹn và trông mạnh khỏe, lặng lẽ đứng trong nhà chăm chú nhìn tôi. Có thể có một vài ý tưởng nghi ngờ nào đó, đang xuất hiện trong đầu óc ông ta. Tia mắt của ông ta nhìn tôi, đã xác nhận thế. Dĩ nhiên với hành động quái lạ của tôi, ông ta có quyền đặt vài dấu hỏi. Tôi chợt nghĩ đến những dấu hỏi to lớn của những

nỗi nghi hoặc. Đó có phải là những vết hằn, đã và sẽ bám viu lấy đời sống như những vòng tròn nặng nhọc không? ôi, những vòng tròn héo hon xiết và thắt chặt trên thân người mỏng manh.

Cứ như thế. Nghĩa là. Trời tiếp tục tối. Tôi tiếp tục nhìn bọn trẻ dán đèn. Người đàn ông tiếp tục chăm chú nhìn tôi đầy vẻ nghi kỵ và dò xét. Cho đến khi, hình như, những nụ cười nhỏ nở trên môi, những cái nhu mày trên khuôn mặt tôi, mỗi khi, bọn trẻ vui vẻ trước một chùm tua thật đẹp, những đường viền thẳng bằng hoặc xít xoa, tiếc rẻ, nếu một cánh sao được dán nhãn nhúm, tia mắt người đàn ông mới dịu đi những nỗi khó chịu Ông ta nhìn tôi dịu dàng hơn, vui vẻ hơn.

— Này cậu... mời vào nhà chơi, đừng hoài mỗi chân chết. Vô đây, vô đây... ngồi ghế đi... tự nhiên đi... ngồi xuống xem bọn trẻ dán đèn. Vui lắm tôi cũng thích nhìn thế... nhiều khi buồn cười quá cơ.

Tôi bỡ ngỡ, trước nụ cười, trước cái vẫy tay thân thiện, trước chiếc ghế đặt trước mặt, và trước mặt những lời nói vui vẻ của người đàn ông.

Ông mời tôi hút thuốc. Tôi cảm ơn và cầm một điếu. Tôi châm lửa và thổi một vòng khói tròn. Gần một tuần lễ, chưa hút một điếu thuốc nào, hơi thuốc đang tràn ngập trong cuống họng trở nên ngọt và thơm ngát.

Tôi ngồi xuống chiếc ghế nhỏ, đưa mắt nhìn quanh. Trong nhà, ở một góc trịnh trọng, Một hàng đá khá lớn, thật đẹp đặt trên cái bệ gỗ. Màu sắc loé từ những bóng đèn đủ màu, soi sáng những bức tượng nhỏ bé xinh xắn đặt bên trong. Những sợi kim tuyến, lẫn lộn trong lớp rom lót, óng ánh chói mỗi khi những ngọn đèn nhỏ vụt tắt trả lại bóng tối cho căn nhà

Người đàn ông bước từ trong nhà ra đứng bên cạnh tôi. Ông ta bình thần thở khói thuốc, lặng lẽ nhìn những đứa bé làm việc. Bọn trẻ, từ lúc nãy. Đến giờ, chăm chú làm, ngoại trừ lúc tôi bước vào chúng khẽ ngược lên chào. Sự khéo léo hình như tăng thêm. Có lẽ vì sự có mặt của tôi.

Người đàn ông :

— Hàng đá này cũng tội nhỏ làm đấy. Tôi định mua vì sợ chúng làm xấu xí. Ai dè,... khá thật. Trông đẹp như ngoài tiệm vậy

Ông ta lại im lặng sau đó. Tôi tiếp tục thở khói thuốc.

Lát sau ông ta gọi chuyện tôi. Ông hỏi tôi vài câu gì đó, tôi không nhớ rõ lắm. Khi ông hỏi, tôi đi đâu, mà ghé qua đây. Tôi cười, trả lời, tôi đi lang thang, buổi chiều ở nhà rồi rảnh quá nên chán. Ông ta mỉm cười, không nói, tiếp tục hút thuốc. Sau đó, ông kể cho tôi nghe những kỷ niệm nhỏ nhỏ của ông trong những mùa Noel xa xưa, thời tuổi thơ. Câu chuyện rất vui và rất con nít. Tôi nói

— Hồi nhỏ, bác cũng có nhiều kỷ niệm đẹp quá nhỉ.

— Ở, bây giờ nhiều khi nhớ lại, thấy nhớ nhớ và tiếc vô cùng. Hồi đó. sung sướng và hồn nhiên quá... Đến lúc này, khi tuổi đã lớn, mình vẫn ngậm ngùi nghe thương tiếc...

Vàng. Tất cả rồi chỉ là kỷ niệm thôi. Thương mến hay giận hờn cũng thế. Kỷ niệm như một cục than hồng, nguội đi trong chốc lát, rồi lại lóe sáng trở lại. Vừa soi rõ niềm nhớ vừa đốt cháy nỗi tương thương. Có ai mà không tiếc kỷ niệm đâu. Quên lãng. Ồ, đó chỉ là một cách để nói. Quên lãng chính là nhớ mãi kỷ niệm, tiếc hoài dĩ vãng. Những điều gì ta cất kín, khóa kỹ trong ô kéo tình cảm, thường là những điều luôn hiện diện, nhắc nhở ta mãi mãi không thôi. Tôi, tôi lại có quá nhiều những than hồng đó. Chẳng hiểu, đó là, niềm sung sướng hay nỗi đờn đau?

Tại trẻ, cuối cùng, hoàn tất xong chiếc đèn. Chúng đứng ngắm nghía có vẻ hãnh diện và sung sướng lắm. Đứa lớn, nhẹ nhẹ cầm chiếc đèn, bước chậm và cẩn thận trên cái thang gác ở bờ tường, treo chiếc đèn giữa trần nhà. Tách. Cùng lúc với âm thanh đó, ngọn đèn bên trong đèn ông sao sáng rõ soi những màu sắc dịu mát trên trần nhà. Cái đèn đẹp thật. Tôi nghĩ thế khi ngược mặt nhìn lên. Đứa bé nhất đứng gần tôi, nhìn tôi như muốn nói điều gì. Tôi hiểu nên ôm nó vào lòng. Xoa đầu nó, nói

— Đèn bé làm đẹp ghê nơi. Anh mà có làm, chắc chỉ bằng một góc nhỏ bé thôi. Cậu bé, cười rạng rỡ.

— Thế, tối nay anh có dự lễ nửa đêm không

— Ừ, có chứ

— Sao giờ này anh không về nhà?

— Tại anh đi ngang đây, thấy bé làm đèn đẹp quá nên..., quên đường về nhà đấy. Đôi mắt nhỏ, nhìn tôi sung sướng. Tự dưng, tôi thấy ái ngại. Tôi khẽ đẩy cậu bé ra,

— Kia, em vào trong nhà tắm rửa đi. Hai anh của em gọi kia. Rồi tôi đứng dậy chào người đàn ông, và bước ra khỏi nhà

Tôi về nhà, lúc đó, khoảng 11 giờ. Đèn trong nhà đã bật sáng. Mẹ gặp tôi đầu tiên. Bà dịu dàng

Nhìn tôi:

— Ăn cơm chưa con?... mẹ để phần con trong phòng đó.

— Thôi, mẹ à, con không đói.

— Cố ăn đi. Mới bệnh dậy, lại đi rồi. Coi chừng ngã bệnh lại...

Tôi ôm cánh tay mẹ cười, xin lỗi, rồi bước vào phòng.

Nắm dài trên giường, tôi thấy khoẻ khoắn cả người. Điều thuốc được trở lại trên hai ngón tay. Tôi buông ánh mắt thả quanh căn phòng. Một gói quà nhỏ, đặt trên bàn học, khiến tôi bật dậy.

— Mến thương về anh. Cầu chúc một đêm Noel vui — Hạnh Chuyên. Tôi bâng khuâng cầm gói quà. Đã lâu rồi, tôi chưa ghé thăm Hạnh Chuyên. Hình như, những lúc rày, tôi chán nản tất cả. bạn bè đôi lúc, tôi nghĩ chỉ là những ràng buộc tình cờ. Dễ đứt. Dễ xa.

Vài cuốn sách của những tác giả tôi ưa thích với con búp bê nhỏ nhắn Quà Noel của Hạnh Chuyên đó. Con búp bê trông dễ thương vô cùng. Đôi

vì sao tháng chạp (Tiếp theo trang 24)

— Anh Huy cười gì thế?

Tôi nói nhỏ vào tai cô bé:

— Trông Chi giống công chúa Sissi lắm cơ. Chi với tay định... cấu tôi, nhưng tôi đã vụt bỏ chạy. Chi liền chạy theo và chúng tôi đuổi nhau xuống con dốc thoải thoải của đồi thông đầy xương lá và trái khô. Chiếc khăn quàng của tôi, cánh áo manteau và mái tóc Chi bay tung về phía sau. Một lát, không thấy bước chân đuổi theo, tôi quay lại thì thấy Chi đang ngồi xếp xương đám lá khô ở trên cao kia. Trong dáng giận dỗi, cô bé trông hiền như chim như nai. Tôi bước trở lên và vừa bước vừa... bóc giấy bóng kẹo.

Chi ngồi dưới tôi một bậc. Đầu cô bé hơi nghiêng để xoa mái tóc trên vai tôi. Tôi kể cho Chi nghe chuyện chàng chăn cừu trên cánh đồng Luberon. Chàng chăn cừu hiền lành với bầy cừu hiền lành trên cánh đồng vắng lặng ít người lui tới. Nhưng rồi một chiều chủ nhật có tiếng chuông lừa vọng đến cánh đồng: Cô chủ bé Stéphanette cười lừa đến. Cô đi lạc vì cô chưa đến cánh đồng này lần nào. Stéphanette mang thức ăn cho chàng chăn cừu rồi lên lừa về trại. Nhưng cô ta lại phải trở lại vì dọc đường bị mưa và không dám băng qua suối. Đêm ấy chàng chăn lừa đốt lửa cho cô chủ bé sưởi ấm, chàng để cô ngủ đầu trên vai mình và kể cho cô nghe chuyện những vì sao trên trời. Có những chuyện lạ lắm, mà ở trại cô ta chưa được ai kể nghe. Như chuyện mưa sao mà chàng chăn cừu nói là những vì sao băng. Cả chuyện đám cưới của những vì sao. Stéphanette thích lắm, vì biết rằng trên trời cũng có đám cưới nữa. Rồi chàng chỉ cho cô chủ bé nhỏ của mình xem vì sao của những người chăn cừu. Nó chiếu sáng từ lúc rạng đông khi họ thả súc vật ra đồng và buổi tối khi họ đưa súc vật về chuồng. Rồi Stéphanette ngủ quên trên vai chàng chăn cừu. Đêm tháng bảy gần, đêm sao ngọc ngà của chàng chăn cừu ấy, chàng hình dung tới một vì sao đẹp nhất, sáng nhất đã lạc đường và tìm đến ngủ trên vai chàng.

Tôi hỏi Chi: *hay không?* Cô bé đáp: *hay lắm* và để đầu tựa trên vai tôi. Tôi thích kể cho Chi nghe những truyện, những đoạn sách hay mà tôi thường nhớ lâu. Bỗng Chi nhồm dậy:

— Anh Huy ơi, anh bảo là đã nhìn thấy chòm sao chữ «T» một lần rồi hử.

— Anh nhìn thấy hoả à. Chòm sao mà Thérèse hỏi còn nhỏ đi bên cha đã chỉ lên trời mà nói là: Cha xem kia tên con đã viết trên trời. Thế rồi Thérèse đi tu.

Tôi nắm lấy tay Chi và chúng tôi đi sát vào nhau bước xuống con đường dốc, con đường dốc đến nỗi mà chúng tôi tưởng hễ đứng lên là phải bước. Gió mà trời không lạnh thì Chi đã giăng tay làm «máy bay» để vù vù chạy xuống rồi. Gió từ bờ hồ đưa lên lạnh làm sao! Ở trên đỉnh dốc, chúng tôi có thể nhìn xuống mặt hồ đen sạm có đầy những vì sao đêm đang ngấm mình trong đó. Tôi dẫn Chi đi dạo phố và chờ giờ lễ nửa đêm. Khi chúng

4. NGƯỜI PHÓNG VIÊN CÓ ĐƠN VÀ NHỮNG THÀNH CÔNG NGOẠI LỆ

Không viết báo ngày, nhất là không viết những mục nghị luận tội lỗi của thiên hạ tôi mới có thì giờ nhìn mặt mình trong gương và sờ cái túi sau lưng mình. Mặt mình chẳng đáng bình phẩm ai. Cái túi sau lưng mình đầy rẫy tật xấu. Tôi bỏ nghề viết báo vì thế. Vì không thể đi lại từ đầu. Đợi được tuổi mới viết tiếp thì lỗi lầm đã nặng, khó xóa bỏ. Một người ký giả trẻ không nên viết những mục nghị luận tội lỗi người khác. Kiện thực còn non, suy nghĩ sai lệch. Tuổi còn ít, chưa đủ lượng khoan dung. Chửi đời là thương đời. Đả kích người là cứu rỗi người. Chửi đời không bao giờ là thù hận đời. Cay cú đời. Đả kích người không bao giờ là muốn đánh chết người. Trở lại người phóng viên cô đơn của nhật báo *Xây Dựng*. Nỗi cô đơn của *Xây Dựng* và của riêng tôi rõ rệt nhất là vụ án Đặng Sĩ.

Vụ án Đặng Sĩ là vụ án của Phật giáo xử Công giáo (hãy tạm hiểu như thế, nếu nói cho đúng thì là một số lãnh tụ Phật giáo quá khích). Người Công giáo — dĩ nhiên, chỉ là lãnh đạo và những kẻ bề thế — hưởng thụ quá nhiều rồi. Một trăm năm đó họ Pháp là một trăm năm hưởng thụ của Công giáo. Ông Nguyễn Văn Trung, giáo sư đại học, người Công giáo cấp tiến, đã viết nhiều bài báo trên nhiều tạp chí tố cáo sự hưởng thụ này. Những cơ quan kinh tài vĩ đại của Công giáo như Đại Nam ngân hàng, khách sạn Caravelle, nhà sách Xuân Thu vân vân. . . đều được giáo sư Nguyễn Văn Trung hỏi thăm sức khỏe. Lại còn có người Công giáo nồng nhiệt hơn, quả quyết, chính Công

tôi đi qua chiếc cầu bên bờ hồ thì phải đi nép vào nhau vì gió ở đây nhiều lắm. Chi lạnh hơn tôi. Cô bé bận ba lớp áo, áo trắng ở trong rồi đến áo len trắng và lại khoác thêm manteau trắng nữa. Tôi bảo, chỉ tiếc là tóc của Chi không trắng, nếu cùng trắng thì đúng Chi là một pho tượng cẩm thạch. Đã có lần tôi nói chuyện với mẹ của Chi về màu trắng. Bà nói bởi sao bà thích màu trắng, bà quý màu trắng. Màu trắng là màu đẹp nhất, nó là màu của nguyên thủy, màu mà tự nó có chứ không thể trộn màu này với màu kia để có được ở màu trắng có vẻ đẹp của cao quý thánh thiện luôn luôn để được kính trọng

Tôi hỏi Chi :

— Mẹ định cho con gái mẹ làm «Bà Sơ», hở?

Chi mỉm cười tinh anh :

— Anh Huy làm Chi nhớ mẹ rồi đấy nhé!

Tiếng của Chi làm như có những nốt nhạc, khiến tôi tưởng tượng ra khi cô bé bận áo trắng chùng chãm gót, thắt nơ xanh trước ngực đứng trong ban Thánh ca của nhà trường. Chao ơi, trông cô bé mới dễ thương làm sao chứ! Chi thiếu một đôi cánh là người ta có thể gọi cô bé là Thiên Thần. Thiên Thần mà mỗi lần đến trường và tan trường vẫn đòi mẹ đưa đón. Tôi nói với Chi :

— Làm như còn bé lắm vậy.

Chi nghiêng đầu :

— Chuyện mẹ có một mình con gái mẹ mà!

Một cơn gió lạnh từ mặt nước hồ đưa lên làm Chi vội nép chặt lấy tôi. Chi vẫn yếu đuối, vẫn bé bỏng như những lần đi nép bên mẹ. Đúng là Chi «con chim nhỏ bé của mẹ. Tôi chắc lúc này cô bé đang nhớ mẹ nhiều lắm.

Khi tiếng chuông lễ nửa đêm trên đồi vọng xuống, Chi và tôi cùng ngửa mặt nhìn lên ngọn tháp cao. Ngọn tháp đêm nay được kết những đèn sao rực rỡ, chúng tôi cứ nhìn vậy và bước lên con đường dốc, yên lặng đi lẫn vào giòng người cùng đưa nhau tới nhà thờ.

Chi quỳ bên tôi dự lễ nửa đêm. Trong những bức tường đá, hơi nồm và hơi thở người làm chúng tôi ấm áp hơn. Nhưng trong lúc cầu nguyện, hình như tôi thấy mắt Chi hơi ướt ướt. Có lẽ Chi khóc.

Lễ tan thì trời đã khuya lắm, nhiều gió nhiều sương lạnh lắm. Tôi đưa Chi về, những đôi tay ủ sấu trong túi áo và yên lặng đi bên nhau. Tôi muốn kể cho Chi nghe nhiều chuyện hay như chuyện công chúa Sissi khoác áo đỏ, cưỡi ngựa đi dạo trong rừng. Tôi muốn chỉ cho Chi xem chòm sao chữ «T», chòm sao Thérèse gồm có bảy vì. Và tôi muốn bảo Chi hát nhỏ nhỏ cho tôi nghe những bài ca ngắn quen thuộc. Nhưng thấy dáng dấp của cô bé mất vẻ tinh anh thường ngày, tôi biết cô bé đang nhớ mẹ nhiều lắm. Tỉnh thoảng Chi ngước lên nhìn trời, trời đêm thánng chập đạn kín sao. Tôi thấy mắt Chi long lanh, sáng ngời như những lần cô bé quỳ cầu nguyện. Đôi mắt mộng đầy thương nhớ. Đôi mắt thơ ngây đẹp tuyệt vời.

Tôi chợt nghĩ rằng mình như chàng chăn cừu trên cánh đồng Luberon. Để tôi hình dung ra trong trời đêm thánng chập đạn muôn trùng sao này, có một vì sao ngoạn lắm, hiền lắm và nhỏ bé lắm, xa nhà và đang đi bên tôi.

Trong « Anh Chi yêu dấu »

giáo đưa Tây sang đặt nền đô hộ ở Việt nam! Tổ cáo hàng giáo phạm Việt nam biến niềm tin Chúa của con chiên thành sự mê tín nhằm nhĩ thì có linh mục Nguyễn ngọc Lan. Ông Lan bảo cái đăm con chiên rước tượng Đức Mẹ Fatima là rước một khúc gỗ! Chuyện quá khứ trăm năm thì nên quên đi. Nhưng chuyện quá khứ mười năm không ai là không muốn nhớ. Nhiều vị linh mục di cư đã « pờ rô fit tốt » chế độ tổng thống Diệm một cách quá lộ liễu. Người ta không nhìn thấu những vị linh mục, giám mục cao cả song người ta quá rõ linh mục Trần Đức Huỳnh (linh mục tỷ phú, tay kinh doanh số dách, chủ trường cá mập) và những Trần Đức Huỳnh. Đó là hình ảnh cần được phóng đại với sự ần ức kéo dài từ lâu. Nhưng người ta không thể, không dám xóa bỏ Công giáo hay đem ra xử cả tập thể Công giáo. Người ta đành chiều cái « khí thế đang lên » bằng cách lới cổ Đặng Sĩ, một người Công giáo, làm vật tế thần sau khi đã xử tử Phan Quang Đông và Ngô Đình Cần, sau khi đã bỏ tù một lô người của chế độ cũ vô tội, ngoài tội trung thành với chủ, tội mà Dự Nương được cả Hưng Đạo đại vương ca ngợi trong bài *Hịch các tướng sĩ*.

Thanh toán nhau là luật của cuộc đời. Mạnh lãn yếu, lớn nuốt bé là luật chung của con người bất cứ thời gian và không gian nào. Người Công giáo Việt nam (hàng giáo phạm) có bị cái « khí thế đang lên » phán xét, tưởng cũng nên suy tư. Bình tĩnh suy tư. Nhưng họ đã ồn ào la lối. Đó là một chuyện không nên. Cũng như người Phật giáo đã quên lời Phật dạy, trong cơn cuồng nộ, không biết từ bi, hỉ xả cho người lép vế. Đó là một chuyện không nên. Hai cái không nên tạo ra những ngày đen tối, man rợ nhất lịch sử tranh đấu của thời Nguyễn Khánh. Quân của tướng Cổ Đạo từ Hồ Nai, Gia Kiệm kéo lên đánh nhau với quân của tướng Thầy Chùa ở Sài Gòn. Hai đạo quân đều là những vết nhơ của lịch sử Việt nam hiện đại. Vụ này, về sau, lịch sử sẽ ghi chép và phán xét. Tôi chỉ viết vụ án Đặng Sĩ vì nó liên quan mật thiết với nhật báo *Xây Dựng* và phóng viên duy nhất của *Xây Dựng* là tôi. Đặng Sĩ bị đem ra xử tội. Người Công giáo — nhất là người Công giáo bảo thủ — bị chạm nọc tự ái, tưởng như chính mình bị « cách mạng » xử. Mà « cách mạng » thì được Phật giáo nhận là của mình. Bây giờ, những ân oán chế độ cũ, chế độ mới đã chấm dứt. Bây giờ người ta công khai phục hồi danh dự cho cố tổng thống Ngô Đình Diệm. Và bây giờ kẻ bị lưu đày Côn đảo là Đặng Sĩ đã trở về thành thoi. Vụ án tự nhiên vô giá trị. Nhưng bấy giờ, dù ông ủy viên chính phủ long trọng xác nhận những người chết ở sân vận động Huế là do sức ép của chất nổ (effet de souffle) và quả quyết không hề có xe tăng xích sắt nghiền chết nạn nhân mà chỉ có cơ giới xa bánh cao su, Đặng Sĩ vẫn bị kết án chung thân khổ sai. Nếu « cách mạng » thất bại, Đặng Sĩ sẽ được gán huy chương, sẽ được tuyên dương là kẻ bảo vệ an ninh quốc gia tích cực nhất. may mắn thay, « cách mạng » thành công và kẻ bảo vệ an ninh quốc gia được coi là tên sát nhân cuồng bạo. Tên sát nhân người công giáo.

Người ta biết cái gì mà xét xử. Nếu người ta biết, người ta đã không xét xử. Đại ý câu nói trên của văn hào André Malraux về một vụ án thuộc

loại *vòng tay học trò* bên Pháp. Người ta không biết, hay biết mà không dám nói ' ai đã ném chất nổ ở sân vận động Huế tạo phần nộ cho Phật giáo đấu tranh (Nhật báo *Hòa Bình*, năm 1971, đã tiết lộ hết âm mưu của người Mỹ lật đổ chế độ cộng hòa đệ nhất) song người ta cứ xét xử Đặng Sĩ. Đứng ngoài cuộc, đứng trên mọi tranh chấp chính trị giai đoạn và đem một tấm lòng cho một tấm lòng, tôi thấy thương hại Đặng Sĩ. Báo chí Sài Gòn không thương xót Đặng Sĩ. Những tờ báo mới xuất hiện không thương xót Đặng sĩ đã đành. Những tờ báo lọt lưới chế độ cũ, nghĩa là thoát khỏi cuộc thanh trừng báo chế độ cũ, cũng không thương xót Đặng Sĩ. Báo chí gài lên ngực Đặng Sĩ những bản án tử hình trong khi tòa đang rọi ánh sáng công lý, thứ ánh sáng yếu đuối, vào ần ức của thiếu tá Đặng Sĩ, người quân nhân đeo đầy ngực huy chương. Áp lực của báo chí nặng quá. Ông ủy viên chính phủ, Trung tá Nguyễn văn Đức, than phiền những bản án của báo chí hoai hoai. Một con cú từ đầu lạc vào hành lang tòa án và bám chặt lấy nóc hành lang, nhiếp ảnh viên vớ được kiểu ảnh tuyệt vời, cái « lê giăng » dành cho Đặng Sĩ : *Cú mèo đã đợi sẵn, diềm báo tử của Đặng Sĩ!* Nhưng Đặng Sĩ không chết. Đặng Sĩ về đất liền sau khi Nguyễn Khánh ly hương. Người ta không phục hồi danh dự cho cá nhân Đặng Sĩ mà chỉ làm sáng tỏ âm mưu ném đá dẫu tay của đại sứ Cabot Lodge. Thế là Đặng Sĩ đã được phục hồi danh dự.

Vụ án Đặng sĩ là một kinh nghiệm cho các bạn trẻ sắp bước chân vào làng báo. Người phóng viên không được ùa theo đám đông. Với những vụ án định đoạt số phận một người, một gia đình, lòng nhân đạo phải được dựng lên, đánh thức. Báo chí giúp công lý tìm thêm sự thật. Báo chí không có quyền lên án, nhất là không có quyền gài bản án tử hình vào ngực một tội nhân dù tội nhân xứng đáng lãnh án tử hình. Người phóng viên như một kiểm sĩ. Kiểm sĩ đi liền với kiểm đạo. Rút kiểm là để cứu người chứ không để giết người. Một ngòi bút sắc bén viết cho một tờ báo có tầm ảnh hưởng lớn, quan trọng vô cùng. Nó đủ khả năng làm tiêu ma danh dự một người, một chế độ và cũng đủ phục hồi danh dự cho một người, một chế độ. Người ta nê báo chí, phục báo chí, vì thế. Và người ta sẽ hiểu tại sao tổng trưởng Tôn Thất Thiện treo bút Ký Giả Lô Răng tại sao Chu Tử bị treo giò, tại sao Súc Mấy bị «thăm hỏi», tại sao Nam Đình, Trần Tấn Quốc bị... bêu nhục. Vân vân... Nếu tôi được làm với nhật báo *Hành Động*, chắc chắn, với số tuổi đời non nớt, với tuổi nghề... hóng chuyện, tôi sẽ đứng về thế những người đòi xử tử Đặng Sĩ. May mắn là tôi làm cho *Xây Dựng*. Bây giờ tôi mới nhận ra sự may mắn đó. Còn hỏi ra tòa dự những buổi xử Đặng Sĩ, tôi chỉ thấy tôi là một phóng viên tập sự, cô đơn phải làm công việc ngoài khả năng của mình là ghi chép. Tôi thương Đặng Sĩ vì tôi biết vợ Đặng Sĩ đã bán nhà thuê luật sư (Dù Luật sư đoàn chỉ định vị luật sư này làm công việc cao cả là... cãi thì). Tôi biết vị luật sư, ân nhân của Đặng Sĩ, đã đòi đi xe hơi những ngày ông ra Huế thu lượm hồ sơ của vụ án. Tôi biết, bán nhà xong, sáu đứa con của Đặng Sĩ, mỗi đứa một nơi. Đứa được nội trú này đỡ đầu, đứa được chuẩn viện kia bảo trợ. Tôi cũng thương cái thân tôi, tên phóng viên làm báo *Xây Dựng* bị coi là báo bệnh vực Cần Lao ác ôn, báo của

bọn Cần Lao ác ôn! Bởi mới vào nghề và viết cho *Xây Dựng*, nhật báo duy nhất (bắt buộc) đứng về phía kẻ có thể Đặng Sĩ, không ai chơi với tôi cả. Luôn luôn tôi tới muộn, kiếm bàn dưới mà ngồi, Chủ nhiệm Nguyễn Quang Lãm ở nhà. Tôi ghi chép đem về cho ông đọc, lấy những điều quan trọng để viết bài trường thuật có phê bình. (gọi là nghệ thuật!) Ông ký bút hiệu Tường Anh. Những lời phê bình của ông chua cay, độc địa. Ông chĩa mũi dùi vào ông ủy viên chính phủ, bênh vực và ca ngợi luật sư của Đặng Sĩ. Ông gây áp lực với Chủ tịch Luật sư đoàn là luật sư Nguyễn Văn Huyền vì luật sư của Đặng Sĩ luôn luôn bị ông ủy viên chính phủ át giọng và mĩa mai, châm biếm.

Song song với bài 8 cột mỗi ngày của Tường Anh còn lác đác nhiều bài của các luật sư thân hữu của *Xây Dựng*. Những bài báo đã làm Đặng Sĩ ứa nước mắt Nỗ lực của *Xây Dựng* không phải để bênh vực cá nhân Đặng Sĩ đâu. Nỗ lực ấy nhằm mục đích chính là phản kháng vụ án nặng tính chất chính trị và tôn giáo và bảo vệ danh dự của Công giáo bị xúc phạm. Nếu Đặng Sĩ không là người Công giáo, *Xây Dựng* sẽ làm ngơ. Phải công nhận linh mục Nguyễn Quang Lãm là người biết làm báo đoàn thể. Vụ án Đặng Sĩ, vụ xuống đường của Công giáo «Kick out» Cabot Lodge, vụ Công giáo lật đổ Phan Huy Quát là những vụ «bằng vàng» của *Xây Dựng*. Nhật báo này rạng rỡ, sâu sắc có phong độ của một chiến sĩ ra sa trường. Báo bán kỷ lục. Chưa báo nào phá kỷ lục báo *Xây Dựng* những ngày tòa xử vụ Đặng Sĩ. Báo mang nhãn hiệu đoàn thể, đảng phái chỉ lăm liết vùng đây khi đoàn thể phát động đấu tranh. Sau đó, nó lảng xuống, buồn tênh. Như hiện nay, linh mục Nguyễn Quang Lãm đã tạo ra những trận «động đất», đã bỏ truyền thống *Xây Dựng* chạy theo các báo thương mại đồng độc giả, *Xây Dựng* vẫn không thể khởi sắc. Nó chỉ khởi sắc khi Công giáo phát động đấu tranh đòi hỏi một vấn đề chi đó.

Trở lại thân phận người phóng viên cô đơn của nhật báo *Xây Dựng*, Tôi cô đơn như Đặng Sĩ trước vành móng ngựa. Nỗi cô đơn biến tôi thành một người Công giáo, một người tự ràng buộc mình vào lập trường của Công giáo và tôi mong Đặng Sĩ trắng án. Một hôm, ngồi cạnh đài phóng viên Trần Văn Ngô của VTX. Ông này, hồi đó, chưa biết tốc ký. Nhưng ông ghi nhanh lắm. Nhanh như máy. Trên nói dứt câu, dưới ông ghi đã xong. Tôi ghi không kịp, phải hỏi ông Trần Văn Ngô. Ông này «dạy nghề» bằng gáo nước lạnh: Ghi chậm thế thì làm phóng viên sao được! Ông Trần Văn Ngô, cảm ơn ông lời «giáo huấn» đó. Nhưng nó vô tích sự. Bởi vì một bài báo, dù là bài trường thuật quan trọng cách mấy, vẫn không ai phi giấy đăng hết tất cả những gì người phóng viên ghi chép Họa may, chỉ có VTX của ông. Máy ghi âm chỉ dùng làm tài liệu chứng minh những điều quý vị lãnh đạo cao hừng nói xong rồi chửi phất. Tốc ký biết càng tốt, không biết cũng chẳng sao. Người phóng viên cần thông minh, biết ghi những điều đáng ghi. Bài trường thuật của một phóng viên không bao giờ là một bài sao chép những lời nói của người khác. Trong *Phần mở*, tôi đã viết rằng, trong tương lai, báo chí sẽ gặp sự cạnh tranh khốc liệt của vô tuyến truyền thanh, vô tuyến truyền hình. Chắc chắn, sẽ có nhiều đài của tư nhân. Người phóng viên không thay đổi cách viết trường thuật, sẽ bị đào thải.

(Còn nữa)

trong nhật ký của quỳnh

truyện dài ĐINH TIẾN LUYỆN

230

thứ ba 15-2

Hôm nay tôi vừa vặn mười bảy tuổi. Tôi bán khoản mãi khi trở lại với những trang giấy trắng này, dù rằng tôi đã đợi. Như là nỗi buồn cứ xếp đầy mãi trong những giờ học, ứa đầy trong đôi mắt tội nghiệp của tôi. Chiều nay lúc chị Vân lên chơi, (cốt là để khoe chiếc áo nhung mới của chị, có lẽ. Bà ta bảo, tại ông bố của bà ta thích câu hát em tôi ngập ngừng trong tấm áo nhung) tôi nói với chị Vân, hôm nay Quỳnh vừa đúng mười bảy đây chị Vân ạ. Chị tròn xoe mắt, sinh nhật à, có party nhỏ chứ? Tôi lắc đầu và tự nhận ra nụ cười buồn của mình lúc ấy. Chị Vân bẹo hai má tôi, buồn thế sao nhỏ, nếu không chê thì tối nay đi xi nê với ta, ta bao châu bò viên Viên đông nữa. Tôi nghe tiếng mình xa lạ: Quỳnh chả thích gì cả. Sau đó tôi ngồi yên không phản đối gì, da Quỳnh mịn thế thoả một chút phấn chắc đẹp lắm. Chị Vân thoa phấn vào hai bên má tôi. Một cảm giác là lạ, một mùi hương là lạ và tôi cứ ngồi yên vậy cho chị Vân dùng cả thời son của chị mang

231

theo trong ví tô lên môi cho tôi. Trông mi nổi lên như bánh ga tô có bột nổi. Tôi nhìn tôi trong gương. Con bé Quỳnh mười bảy tuổi. Tôi chợt thấy mình khác lạ hẳn, như không phải chính tôi, con bé Quỳnh hôm qua còn mười sáu tuổi. Khi chị Vân vừa về tôi vội xuống dưới nhà rửa mặt ngay. Rửa mặt xuống cái lavabo, tôi sờ rấm những ngón tay trên má mình và nhìn thấy mặt mình trong tấm gương như là cái mặt lạ với nước với phấn son. Và trên khuôn mặt ấy, nước mắt tôi ứa ra. Tôi khóc.

Mười bảy tuổi, mười bảy tuổi, mười bảy tuổi. Tôi lầm nhảm trong miệng. Viễn ơi, Viễn ơi, hôm nay em mười bảy tuổi. Mười bảy tuổi buồn. Trong nước mắt, hình ảnh Viễn đứng nói chuyện với người con gái áo vàng buổi chiều thứ sáu nào trước cửa tòa soạn lại hiện ra. Tôi cắn chặt môi, cắn thật chặt để cái cảm giác xót xa thất lòng như lúc nào cũng muốn bật thành tiếng khóc vỡ ra được. Sao tại thế, Viễn ơi. Sao lại có buổi chiều thứ sáu đó và có buổi chiều thứ sáu sau. Rồi hôm qua đây

232

rồi hôm kia đây tại sao anh lại đến. Viễn và tôi đứng ở ngoài cổng thôi, lần trước anh hỏi tôi một câu gì đó, tôi cúi đầu không trả lời, rồi anh về. Lần sau, hôm qua, tôi thấy anh đi ngang qua cổng nhà nhưng không đứng lại, dù giận anh lắm, nhưng ngồi trên lầu tôi vẫn nhìn ra và đợi anh quanh trở lại gọi tôi gọi tôi để chẳng nói gì cả, để nhìn nhau mà buồn. Đứng trước anh tôi nói gì bây giờ, hỏi anh về người ta chẳng, nhất định không. Và nhất định không, tôi không bao giờ thêm khóc trước mặt anh đâu, cái con nhỏ lọ lem, bướng bỉnh này mà anh. Người ta, hẳn là phải xinh lắm, đẹp lắm, thông minh, quý phái, duyên dáng, hiền lành lắm, dù tôi mới chỉ thoáng thấy người ta.)

Viễn ơi, anh có biết là em đang buồn đến chừng nào không. Nhớ anh, giận anh điên cuồng lên được. Hôm qua em lại ngủ mơ thấy anh, thấy em. Thấy hai đứa chụp đầu vào nhau như bức hình chụp ở bìa một băng nhạc nào, hai người chụp đầu vào nhau hơn một chùm hoa trắng. Em đã tha thiết lắm với hình ảnh đẹp ấy. Anh ạ, có một thế giới

233

nào, không có một tiếng động, không có những dấu chân người, thế giới ấy hẳn ngập những hoa mộng ước. Em mơ hồ thấy anh, anh hiền lành lắm kia, và em, em cũng hiền lành lắm, chúng ta đi cạnh bên cuộc đời nhau, cần thiết như hơi thở. Anh có thấy như thế là đẹp không? Và chúng ta là những kẻ mù, không, như một con ngựa bịt mắt chứ, chỉ thấy phía trước, trước mặt là anh là em, là chúng ta thấy nhau. Chúng ta sẽ học giỏi, chúng ta sẽ thật hiền, thật ngoan. Phải thế không anh, đó là tương lai, có anh và có em đi bên nhau đẹp như những đôi mắt người nhìn ngó, ao ước thêm được.

Nước mắt tưởng đã chở voi đi những tảng đá nghĩ ngợi nặng nề, nào ngờ nó vẫn còn nguyên đây, chặt cả đầu óc tôi. Và vẫn còn nguyên cả Viễn đứng choán đầy trái tim nhỏ nhoi tội nghiệp của tôi, chớp mắt là lại thấy anh, quay đi lại thấy anh, gục mặt xuống vẫn thấy anh.

234

Quỳnh ơi, Quỳnh ơi, dù thế cũng không phải là mi đã yêu người đầu. Mi chưa hề yêu Viễn. Tôi chưa hề yêu anh. Tôi muốn gào to lên vậy, để tôi đỡ thấy mình tủi thân hơn.

Một năm trời, tôi vừa lật lại những trang đầu ngày tôi ghi đậm nét, cũng là ngày này năm ngoái, tôi thấy mình khác lạ không ngờ. Thời gian đâu phải còn là những lời hỏi han vô tình nữa, nó đã gọi tôi đến, và ngã nón chào tôi, với nỗi buồn. Tôi không cười tươi nổi, như gương mặt gương gạo đầy phấn son của chị Vân thử cho tôi buổi chiều nay.

Tôi không còn là một con bé hay lia lia miệng nữa, tôi đã hiểu mình đang lớn lên: Mắt môi này, đôi má này, mái tóc này, rồi tôi sẽ có vô số những thay đổi. Có phải Viễn, chính anh đã đến đây, nó đùa rợn rã, dẫn tôi nhảy nhót trên những trang giấy, với những nét chữ mọc cánh này, rồi anh sẽ đưa tôi lớn lên. Và có lẽ nào từ những nỗi buồn đắm nước mắt của tôi vừa qua, cũng trong những dòng chữ này, khi

những trang giấy gấp lại rồi Viễn xa tôi. Mau như thể sao, tình cờ như thể sao. Đâu có phải là một tình yêu, người con trai gặp người con gái rồi cả hai yêu nhau, chẳng hạn là tôi là Viễn. Có chăng gọi là một thứ «cảm tình» giữa tôi và Viễn, đơn giản thế, như «cảm tình» của Viễn với người ta áo vàng mà Viễn đứng nói chuyện trong buổi chiều ấy.

Sao tôi thấy chóng mặt quá. Mấy ngày hôm nay tôi cứ như người bị đầy rơi vào khoảng không và nhận thấy mình làm tội tình mình quá nhiều, chẳng lẽ tôi lại để mất thăng bằng và ngã nhào trong những ngày này.

Cuối năm, không khí trong trường nhộn nhịp hẳn lên. Báo Xuân, thiệp tết rợp các lớp, các hành lang. Nhưng tôi chẳng cười được. Mấy con ranh vuốt má tôi đùa, ốm nghén hờ có em. Tôi mất hẳn những tự nhiên nghịch ngợm của bạn bè. Tôi nhận ra mình làm li một cách đáng ghét và thấy mình xa lạ với tất cả mọi người. Mẹ nhìn tôi,

lúc tôi buồn đũa và rời bàn ăn, con nhỏ này chệch cơm mấy bữa nay rồi. Tôi cúi gằm xuống và chực khóc, mỗi lần nhớ tới Viễn là mỗi lần nghèn nghẹn ở cổ, mẹ đâu biết điều đó. Con muốn đau mẹ ạ. Và lên phòng tôi lại nằm khóc không thôi. Chủ nhật vừa rồi anh Uy về và đi chơi cả ngày với bà Hạnh, khi về ông ta thấy tôi đóng cửa lại la to, «cây cỏ thụ chấn lối cuộc đời ta», mi vẫn chưa nhỏ rỏ được tạt của mi sao. Tôi muốn chạy sang phòng anh để cho anh Uy thấy, mắt con bé ranh em anh đã ướt, ướt đầm rồi anh biết không. Tại sao, anh Uy ơi, tại sao anh lại có một người bạn là Viễn ..

Thôi, tôi phải gấp cuốn sách này lại. Tôi đã áp chặt ngực vào mép bàn nãy giờ, để nghe rõ hơi thở, nhịp đập của trái tim mình nghèn nghẹn : Một cảm giác lạ lan tràn khắp cơ thể. Và không dẫn được xúc động, tôi vừa khóc xong.

Viễn ơi, hôm nay em mười bảy tuổi, anh có biết không ?

đoạn ngoài nhật ký

Nhật ký của Quỳnh đến đây là hết một cuốn đầu, khi nàng không còn mười sáu tuổi. Tôi không nghĩ là Quỳnh sẽ thôi viết.

Người con gái mười lăm ngày xưa của Nguyễn Nhược Pháp mộng mị sương sẽ hơn, khi đi chùa Hương về nàng đã ghi : *Em cầu xin Trời Phật sao cho em lấy chàng*, nên thi hào bảo : «Tôi tin rồi hai người lấy nhau, vì không lấy được nhau thì cô bé còn viết nhiều. Lấy nhau rồi thì hết chuyện»

Ngày xưa, ngày nay hay ngày mai thì tình yêu vẫn là trái tim ấy, rung động và lấm lori. Có chăng là nổi nhọc nhằn, vất vả trong tình yêu nhau khác đi, vì mỗi thời mộng mị của những người yêu nhau mỗi khác, mỗi mới. Quỳnh mười sáu tuổi khờ dại, nàng không biết «cầu xin Trời Phật» nên mắt nàng ướt, nên mười bảy tuổi của nàng buồn.

Tôi nghĩ, thực sự Quỳnh mới biết yêu.

Mới biết yêu thì tất cả mới chỉ là bắt đầu, và chữ nghĩa của nàng rồi sẽ mọc cánh. Quỳnh sẽ còn viết nhiều nữa, dài dòng nữa.

Tình yêu đó. Quỳnh còn cúi mặt, còn nhất định chối tôi không hề yêu người một chút nào hết, thực ra là nàng đã bắt đầu. Tình yêu đó, ngày nàng biết khóc lần đầu tiên.

Quỳnh yêu Viễn, có gì đâu, như cây trái trong vườn rồi đến mùa chín. Quỳnh khóc, có gì đâu, để hứa hẹn một tình yêu nồng.

Tình yêu nó có thói quen là ra cáo cầu trái tim người ta. Chính vì thế mà nó hỏi biết được trái tim của cô học trò Quỳnh đã yêu người rồi. Hình ảnh của «người con gái áo vàng» đứng bên Viễn có nghĩa gì đâu, chỉ là để người-yêu-Quỳnh «cay ớt» một chút cho hồng môi miệng. Quỳnh. quên] một lần nàng đã tranh luận với bạn bè là, cứ gì một người con trai đứng nói chuyện với một người con gái là họ đã «có gì» với nhau. Chỉ tội nghiệp cho Viễn, rồi chàng sẽ tha hồ mà vất vả, tha hồ mà dễ dàng người.

Tôi tin rồi chuyện của hai người yêu nhau sẽ đẹp, khi mắt Quỳnh thôi ướt. Vì tôi nhớ rằng, hình như nàng vẫn còn một cái gio-tông bỏ trong chiếc ví nhỏ trong cặp.

Mùa Giáng Sinh 1971

truyện dài DUYÊN ANH

Và giọng cười mộng mơ róc rách chảy mãi ở tâm hồn ta. Không bao giờ đầy. Chẳng bao giờ vơi. Giọng cười làm mát nỗi vui làm ấm nỗi buồn. Vui hay buồn, hạnh phúc hay khổ đau cũng chỉ man mác như hoa lý, hoa cau, lơ lửng như sáo diều đêm hạ. Khoa không muốn rời xa cái không gian hiền hòa này. Rời xa để đi đâu? Đi đâu tìm được mùi thơm của hoa cau, hoa lý. Đi đâu nghe được tiếng thầm tình tự lượn qua bờ tre, khóm lá. Quê hương ta đã thừa tất cả. Cố tình thoát ly kiếm cái đẹp, cái hay rồi sẽ có lần trở về mang tâm sự của người du sơn du thủy trong cuốn *Quốc văn giáo khoa thư*: Chỗ quê hương là đẹp hơn cả. Khoa bằng lòng khung cảnh quen thuộc, tầm thường đến hèn mọn của quê hương. Lớn khôn, chắc chắn, Khoa sẽ không đi đâu xa. Nó muốn suốt đời được ướp hồn bằng mùi thơm muôn thuở của quê hương mộc mạc. Nơi ấy, có con đường tắm ánh trăng một đêm nào, nó và con bé Liên đã sống đôi bước. Con đường đất nhỏ, cảm nín đã dạy Khoa yêu thương và dẫn nó tới miền yêu thương, dìu nó vào niềm bí ẩn không thể giải nghĩa.

- Con không đi đâu cả, mẹ ạ!
- Mày đi bố mày bắt về nọc xác mày ra.
- Bố đuổi đi con cũng không đi.
- Thăng Vũ đã nói thế.
- Con khác anh Vũ.

Khoa đứng dậy, bước đến cửa bếp. Nó lách tấm phiên lớp, chạy qua sân gạch, lên nhà. Khoa mặc nước mưa bám trên quần áo, « bông nhong » xuống ở rơm. Nó đắp chiếu kín mặt để thôi chân, nhắm mắt mơ mộng. Khoa ước gì nó và con Liên cùng bé bông. Hai đứa sẽ chơi tâm huyệt. Và tiếng cười nắc nẻ sẽ ròn rã trong chiếc chiếu cuộn như cái ổ con tò vò.

7

Hai tháng liền, Khoa đánh nhau với giặc đốt. Nhi đồng thôn dưới không còn thằng nào mù chữ nữa. Trước khi đánh giặc Pháp phải tiêu diệt giặc đốt. Những võ kịch của thanh niên, phụ nữ, nhi đồng diễn ở sân khấu đình toàn nói về sự tệt hại của nạn mù chữ. Bài hát *Cô Tú* * vang vọng ngày đêm.

*Ai về chợ huyện Thanh Vân
Hỏi thăm cô Tú đánh vần được chưa
Đánh vần năm ngoái năm xưa
Năm nay quên hết cô chưa biết gì
Lung trời tiếng sáo vu vơ
Vẳng nghe ai đọc chữ i chữ tờ
Sách i tờ phát không cho học
Liệu cô mình đã đọc được chưa
Đôi bên bác mẹ cùng già
Lấy cô hay chữ để mà cậy trông
Mùa hè cho chí mùa đông
Ruộng vườn thóc lúa tính thông chẳng nhằm
Nụ tầm xuân còn đang phong nhụy
Xin cô mình đừng phí ngày xanh
Bình dân Học Vụ lập thành
Cô mau tới đó học hành cho thông*

Sách i tờ phát không cho học được hát là *Sách i tờ Pháp không cho học*. Có lý ghê. Giặc Pháp muốn dân ta mù chữ, ngu dốt nên sách i tờ nó không cho dân ta học! Trên tường đình, tường miếu, tường quán, những khẩu hiệu cũ bị xóa đi viết những khẩu hiệu khuyến học:

*Lấy chồng biết chữ là tiên
Lấy chồng mù chữ là dụcên con bỏ*

Hay:

*Cô kia má đỏ hồng hồng
Vì không biết chữ nên chồng cô chê*

* Tác giả bản nhạc *Cô Tú* là Châu Long (hay Long Châu) thuộc phong trào *Truyền Bá Quốc Ngữ* ra đời trước 1945. Nhưng giặc đốt bị thanh toán ở ạt vào khoảng 1947. Và *Bình Dân Học Vụ* thay thế *Truyền Bá Quốc Ngữ*.

Hay đi học là gien nước, Giặc dốt nguy hiểm như giặc Pháp, Tiền tuyến diệt giặc Pháp, hậu phương diệt giặc dốt... Mỗi buổi trưa, trên các chòi phát thanh, cán bộ Bình Dân Học Vụ gọi loa chống giặc dốt. Hôm nay là ngày kiểm điểm kết quả. Con đường duy nhất thông ra đường Lầy để qua Thọ Bi và đi đến chợ Ô Mễ bị chắn ngang bằng cây tre bương. Có hai cổng : Cổng sáng và cổng dốt. Cổng dốt là cái hố sâu đầy bùn quện lấy rơm và phân trâu bò. Cổng sáng rộng thênh thang, sạch sẽ. Một tấm bảng đen dựng bên cổng sáng. Rất đông người đứng ở «ải địa đầu» của dân đi chợ. Bất cứ ai muốn qua lối này phải đọc nổi hàng chữ viết sẵn trên bảng. Đọc nổi thì qua cổng sáng được vỗ tay hoan hô. Không biết đọc thì... lội bùn, bị chế nhạo xấu hổ. Phần đông, các cô đọc thông vì đã đi học Bình Dân Học Vụ. Còn các bà đứng tuổi, các cụ già vẫn mù chữ. Nhiều bà đội gạo nặng không thể đội gạo lội bùn, phải nhờ người đỡ thúng gạo xuống, chuyển sang bên kia đường rồi mới vén váy tới hàng mà lội bùn. Quang cảnh buồn cười vỡ bụng. Nhiều bà sợ lội bùn phải trở lại, tìm đường tắt qua cánh đồng để đi chợ. Lội bùn xong, đi kiếm vũng nước rửa bùn. Còn bị gọi là giặc dốt, người mù chữ... Cụ già sáu mươi, van nài qua cổng sáng không xong, chửi ầm ỹ rồi cũng đành lội bùn. Đạo quân diệt giặc dốt trẻ không tha, già không thương. Muốn thoát cảnh lội bùn thì đi học i tờ. Học i tờ dễ lắm. *I tờ giống móc cả hai, I ngắn có chấm tờ dài có ngang.*

Ngày đầu kiểm điểm kết quả, thấy dân làng vẫn đông đàn bà mù chữ. Người ta hoạt động hăng hơn. Nếu không còn ai mù chữ, giặc Pháp sẽ thua bết tĩ, chẳng cần đánh, giặc Pháp cứ thua như thường. Khoa này ra cái ý mở ở thôn nhà một lớp Bình Dân Học Vụ. Nó chọn từ đường họ Vũ làm trường học. Ban ngày đi học mãi tận trường Ô Mễ, buổi tối Khoa về dạy học i tờ. Đi học thật khổ. Năm giờ sáng thức dậy, ăn một bữa cơm no căng bụng, chờ mẹ nắm cho nắm cơm ép vào mo cau, gói thêm vài con tôm kho mặn hay dấm muối vừng bỏ trong cặp rồi chân đất, cước bộ năm, sáu cây số tới trường. Buổi trưa, ở lại, ăn cơm nắm học đến chiều. Những hôm trời nhiều sương muối, đạp chân lên ngọn cỏ, sương muối cơ hồ mũi kim đâm vào da thịt. Thiếu thốn đủ mọi dụng cụ học trò. Chép bài trên thứ giấy dầy cộm mà ngòi bút ấn mạnh là lòi cả mảnh giấy lên. Học vất vả quá nhưng chẳng đi tới đâu. Vừa học vừa lo máy bay Pháp bỏ bom. Mỗi cậu học trò phải đào một cái hố cá nhân phòng máy bay giặc oanh tạc. Trời mưa hay trời nắng, mùa đông hay mùa hè, học hành chẳng đâu vào đâu, Khoa vẫn lớp ngóp đến trường.

Khoa ngổ ý mở lớp Bình Dân Học Vụ với mẹ. Mẹ Khoa bằng lòng ngay :
— Còn hơn mày đi tập kịch ngủ lang ngủ chạ bộ rạc, ghê lở.

Bố Khoa không ở nhà thường xuyên. Ông sang Đông Năm, xuống Tiền Hải, qua Thần Đầu, Thần Hương buôn bán, mỗi tháng về nhà vài hôm nghỉ ngơi. Ông đi khắp nơi, cố ý tìm Vũ bắt Vũ trở về.

- Mày làm thầy giáo chắc buồn cười lắm nhỉ ?
- Con là chiến sĩ chống giặc dốt.
- Chiến sĩ i tờ !

— Mẹ giúp đỡ con nhé !

— Bảo con Liên của mày nó giúp đỡ mày.

Khoa mở cờ trong bụng. Nó có nhiều dịp gần gũi Liên rồi. Khoa nín thính. Nó lằng mọ sang nhà «cu» Đường. Gặp Đường ở cổng nhà nó, Khoa hỏi :

— Con Liên đâu ?

Đường trở tài... Bình Dân Học Vụ :

— Nờ o no sắc nó ngờ u ngu hỏi ngử.

— Mày đánh thức nó dậy đi !

— Nờ o no sắc nó bờ a ba o bao hỏi bảo nờ o no sắc nó bờ uốn bốn huyền buồn nờ o no sắc nó thờ ich thích sắc thích ngờ u ngu hỏi ngử.

— Ai dạy mày đánh vần thêm nhiều chữ khó thế ?

— Con Liên. Ông biết viết cả chữ hoa rồi.

— Nó có xưng «cô» với mày không ?

— Không.

— Nó là cô giáo của mày. Mày phải xưng «con» với nó.

Đường chia khuỷu tay :

— Cái này này...

Khoa vỗ nhẹ vai Đường :

— Đêm hôm lâu rồi, mày rủ tao về nhà mày ăn khoai nướng ấy mà, con Liên bảo để phần cho tao một miếng, nó có để phần không ?

— Đường tét miệng cười :

— Mày không chịu sang, nó đem miếng khoai để phần cho mày nuôi kiến. Bọn kiến ăn chưa hết đâu.

— Nó buồn chuyện gì ?

— Bố nó sắp đi làm nhà in báo của chính phủ. Bố tao cũng đi theo sắp chữ.

— Mẹ nó có đi không ?

— Không.

— Thế thì buồn ở cái khổ nào ?

— Nó nhớ Hà nội.

— Bao giờ nó mới dậy ?

— Còn lâu.

— Tao ngồi đây chờ.

— Làm gì ?

— Làm nó hết buồn.

Tự nhiên, Đường nói :

— Nó khen mày hát hay đấy. *Ba Ché* là khen đấy, Khoa ạ !

Hai đứa ngồi trên bậc cổng. Buổi trưa im vắng. Ở nhà quê không ai biết chủ nhật. Một mình Khoa biết thôi, vì nó nghỉ học hôm nay. Sắp tối rồi. Trời đã hết mưa và bớt lạnh. Nắng hanh vàng ấm áp. Khó chịu cho lớp da mặt nhưng không tệ hại như mưa dầm gió bắc. Con chích chòe có thể thành thoi đậu trên cành soan cao hót một điệu tuyệt vời nhất. Con cu gáy có thể

núp kín trong đám lá rậm của cây bông làm thời gian dài ra bằng tiếng gáy của nó. Ở sân nhà Đường, lũ chim chích đang cãi nhau chỉ chóc dưới chân đồng rơm mới. Mùa xuân gần kề. Bài chính tả Khoa vừa chép : «Mùa xuân đã rắc bụi. Lộc tơ đã nảy ra những chồi xanh ngắt để báo hiệu cho chúng ta biết ngày Tết Nguyên Đán sắp tới. Nhưng năm nay, toàn dân ta vẫn còn phải nỗ lực kháng chiến chống bọn thực dân xâm lăng Pháp...» Tết kháng chiến năm nay sẽ buồn tẻ như tết kháng chiến năm ngoái. Tết không đốt pháo không phải là tết. Bài học thuộc lòng, Khoa mới học :

... Xuân trời đất làm bằng hoa bằng lá
Người Việt nam làm bằng súng bằng gươm
Xuân muôn năm lấy sắt lửa mà làm
Hoa hạnh phúc nảy tự nóng đại bác
Lòng lựu đạn chứa hương thơm ngào ngọt
Bắn đi, ném đi, gươm dáo chém đi
Chặt ngang thầy phường cướp nước gian phi
Lũ cỏ dại bắn vào hàng ngũ chúng
Xuân sẽ mở khi dứt đầu phản động
Máu Việt nam không chẹn máu tanh hôi
Bình sĩ ta đem cả sức vô hồi
Bắt tạo hóa nở nụ cười độ lượng...

Như thế, tết hay không tết, đối với Khoa cũng chẳng ăn thua gì. Chỉ làm Khoa tương tư mùi khói pháo không thoát lên được bởi lớp sương dày trong không khí lạnh. Khoa đã hết nhỏ bé dễ thích tranh gà, tranh lợn, dễ thích tiền mừng tuổi và mặc quần áo mới. Mà chẳng ai mừng tuổi ai. Người ta mừng tuổi cụ Hồ, gửi tiền mừng tuổi bộ đội. Tết kháng chiến đó. Tết kháng chiến. Đám cưới kháng chiến. Đám giỗ kháng chiến. Đám ma cũng kháng chiến nốt ! Nhiều tập tục đã bị kháng chiến giết chết oan uổng. Cái trống cơm, cái kèn đám ma chết trước. Đàn bầu thôi nảy những điệu lãng mạn thuần túy của quê hương. Mà chơi... chào cờ, mặc niệm ! Ngay cả tranh gà, tranh lợn mọc bản cũng bị khắc thêm câu thơ thi đua tặng gia sản xuất :

Cụ ông thi với cụ bà
Nuôi lợn cho béo nuôi gà cho to

Chẳng còn gì cả. Màu sắc tết cổ truyền chìm lấp dưới lớp hắc ín kháng chiến. Khoa thì chỉ thấy tết tẻ nhạt vì thiếu pháo nổ, thiếu voi bột rắc đầy ngõ, thiếu cây nêu cao. Cây nêu cao phải treo cờ !

- Sắp tết rồi, Khoa nhỉ ?
- Ừ.
- Đã tập vở kịch diễn tết chưa ?
- Chưa. Tao ngán diễn kịch rồi. Tao sắp làm việc khác.
- Tắt ngòi bắt cá lấy tiền mua trống đồng chứ gì !

Ông biết tống. Thăng Vĩ nói khúc ngòi chúng mình nhận tấ có hai cái hang cá trê.

— Thế à ?

(Còn tiếp)

truyện dài MÙNG MÁN

Mùi vợ, mùi tàn thuốc lá cộng với mùi gai gai ẩm mốc tạo thành cái mùi đặc biệt. Hương ngộp thở mất nếu không mở tung 2 cánh cửa sổ.

Ánh sáng từ ô cửa tuôn vào như luồng sóng mạnh. Hương đứng trong luồng sáng và trở mắt nhìn vương giấy trắng dán trên tường. Vương giấy vẽ nguyệt xích ngoạc những nét chỉ than hình khuôn mặt một thiếu nữ. Thiếu nữ với đôi mắt to, môi chúm, tóc xoắn xuống vai nhưng lạ thay ! đầu thiếu nữ có mọc thêm hai cái sừng nai nữa cơ. Hương bước tới đứng sát bức hình, không thấy lời chú thích nào cả. Anh Quân vẽ ai mà trông kỳ dị ni hè ? người chỉ mà lại mọc sừng nai ? Bộ bữa ni chán thơ thần, ngâm nga ca vịnh rồi hay rằng mà muốn trở thành họa sĩ ? Hương nhủ thầm. Hương không hiểu chi hết. Hương tiếp tục chiêm ngưỡng khuôn mặt thiếu nữ trong «bức họa» và mỉm cười. Đôi mắt to nó là của ai ? Trí tưởng Hương lần lượt duyệt qua các khuôn mặt của những người quen. A, đúng rồi, đôi mắt to nó, cái miệng chúm nó là của chị Thoan. Anh Quân vẽ chị Thoan, nhưng rằng lại vẽ thêm 2 cái sừng nai nó làm chi ? Hai cái sừng có ý nghĩa chi ? ngụ ý chi đây ? chị Thoan thấy được cái hình ni chắc chị giận anh Quân cháy gan nám phổi !

Hương ngo ngác đối diện khuôn mặt thiếu nữ trong tranh ngo ngác.

Đang ngần ngo trước bức «anh họa» độc đáo nọ, Hương bỗng nghe loáng thoáng tiếng gọi của mẹ sau nhà bếp. Hương quơ vội mấy bộ áo quần dơ và đôi vợ lừng hương đi ra ném vào thau giặt.

Mẹ, ba, chị Nhã và anh Huyền đang họp mặt quanh chiếc bàn dài ăn sáng.

Bà bán bún rong thường bữa đang múc nước và thịt chan vào những cái tô đầy bún và rau thơm. Thấy Hương, bà bán bún chào :

— O tề, o ăn bún chi ?

— Như thường lệ, bún riêu không rau.

Mẹ ngó quanh hỏi :

— Thằng Quân mò rồi? Ngủ giờ chừ chưa chịu dậy à? Hương ra múc gạo nước vô «lắm» cho hần dậy.

Hương nhanh nhẩu :

— Anh Quân xuống đi Tường chơi chiều mới về.

Anh Huyền ngưng húp bún trộn mắt :

— Ủa hần hẹn sáng ni đi xi nê với anh mà.

Hương lắc đầu :

— Không biết, anh chỉ dặn Hương nói lại rứa thôi.

Bữa ăn sáng trôi qua lặng lẽ. Không khí ấm cúng man mác chút gió lạnh pha loãng trong màu nắng mới dâng ngoài màn cửa.

Nắng rực rỡ rải đều trên khoảng sân ướt loang loáng vết sương. Hương trở lại với cái thau giặt. Sáng chủ nhật dường như bao giờ trời cũng trong xanh và cao hơn những sáng thứ hai, thứ ba, thứ tư... Không hiểu căn cứ vào nguyên lai nào mà Hương có cái cảm tưởng ấy.

Còn cả một lô công việc phải làm. Giặt xong, dọn dẹp, «thanh tra» phòng anh Quân rồi còn xách giỏ đi chợ với mẹ và chị Nhã nữa.

Trong nhà, vô hình dung mà chia ra 3 phe. Mẹ săn sóc ba, chị Nhã lo cho anh Huyền và, Hương lo cho anh Quân. Hai đấng đàn ông con trai (trừ ba) đấng nào nom cũng có vẻ lừng khừng hết. Anh Huyền gần «tam thập» vẫn chưa chịu cưới vợ : suốt ngày ca ngợi quyền tự do tuyệt đối của cái gọi là đời sống độc thân. Quân từ ngày được chị Nhã nhỉnh phong lên chức *vua lười biếng* lại càng tỏ ra không phụ lòng chị ấy, nghĩa là ngày mỗi lười hơn. Anh Huyền *tự do tuyệt đối* và Quân *lười tuyệt đối*. Hai cái *tuyệt đối* vô ra lui tới lắm lúc Hương ngó mà phát mệt. Tuy nhiên Hương thương cả nhà, thương kính khùng.

Hương giữ quần áo phơi lên sợi giây thép căng ngang giữa hai gốc khế dành. Hương hát nho nhỏ mấy câu hát tiền chiến chấp nối qua vài câu hát hiện chiến và quên biến bức tranh kỳ dị của Quân. Có tiếng gọi ngoài cổng, Hương bỏ mớ áo quần phơi dở chạy ra.

Hạ Quyên trong bộ đồ lụa trắng tinh cười dòn như bánh trắng nướng.

— Minh. Hương đang làm chi đó ?

Hương đưa bàn tay ướt nước cầm tay Hạ Quyên lôi vào nhà tíu tít :

— Heo may hay gió nồm nam thổi chị lại đây ?

— Người ta chớ bộ là lá hay răng mà Hương nói gió thổi chị tới? Xe Lam mang chị tới đó.

— Chị đi mô mất biển cả tuần ni không tới nhà, em ra phố ngó ngang ngó dọc bốn phương tám hướng cũng không thấy ?

Quyên trầm giọng khi bước lên mấy bậc cấp :

— Chị bậu học thi đệ nhất lục cá nguyệt. Anh Quân có nhà không ?

Hương kéo Quyên ngồi xuống chiếc xích đu đầu thêm :

— Aah Quân đi rồi, đi từ lúc 7 giờ.

— Đi mô ?

— Ai mà biết.

Hương ngồi xích sát gần Quyên tí nữa.

— Răng chị không rủ chị Thoan tới chơi ?

— Cho kẻo hần cũng không dám đến.

— Răng rứa ?

— Kiếp trước hần là con thỏ đố, kiếp ni được làm người nhưng là gan vẫn là gan thỏ đố.

Hương cười rộ.

— Chị gặp anh Quân có chuyện chi gấp không ?

Quyên nghiêm trang lắc đầu, hai bàn tay đan nhau ôm đầu gối.

— Không cần lắm

Hương nhìn vẻ nghiêm trang bất chợt của Quyên sinh nghi :

— Bộ chị Thoan đau hay có chuyện rắc rối chi hả chị ?

Quyên lẩn tĩa nhliu tròn vào đôi mắt mở lớn của Hương :

— Bộ Hương không biết chi hết à ?

— Không, em có biết chi mô nờ !

— Thật là Hương không biết à ?

Hương gật đầu :

— Thật mà ! chuyện chi rứa chị ?

Quyên hạ đôi rèm mi tựa con mèo ngái ngủ :

— Quân và Thoan hai đứa nó giận nhau dữ lắm.

— Lâu chưa chị ?

— Suốt cả tuần ni ni.

Hương chớp mắt.

— Hèn chi mấy bữa ni anh Quân ngó lạ lắm, kỳ cục lắm.

— lạ rặng ? kỳ cục rặng ?

— Mỗi đêm anh chàng không còn đọc thơ sang sảng nữa; anh chàng im như ốc, biếng cười nhác nói và, đặc biệt sáng ni không biết đi mô mà anh chàng có vẻ gấp gáp dữ lắm, đề nguyên cả pyjama rồi mặc quần jean và áo pull vô luôn, anh chàng ngờ ngần tới nỗi quần pyjama lòi ra ngoài cũng không biết.

Quyên không nhin được cười khi nghe Hương mô tả anh chàng Quân.

Hương thổ thê tiếp :

— Em thấy anh mang theo chiếc hộp thiếc sau bót ba ga nữa, không biết đựng cái chi ở trong.

Như sức nhớ, Hương kéo Quyên đứng vụt dậy.

— A ! Tí nữa quên, còn cái ni nữa, lạ lắm.

Hai đứa đi vào phòng Quân, cùng thỉnh lặng chiêm ngưỡng bức họa thiếu nữ mọc sừng nai. Mới ngó Quyên biết ngay đôi mắt to, cái miệng chúm ấy của Thoan. Quyên cũng mù tịt tại rặng Quân lại thêm hai cái sừng nai hiền

ngang vào đầu người ta như rứa? Nhớ tới việc Thoan tiện chân cắt «túc» Quân, Quyên nghĩ: Trời ơi tình yêu có những trò chơi thật kỳ dị, khó hiểu hơn một bài toán khó, một quá mệt quá. Quyên thở dài rồi thộn mặt thỉnh lặng không biết nên nói câu chi lời chi để diễn đạt sự bối rối, ngậm ngùi lặn đầu của mình. Quyên thở ngấn thêm cái nữa. Hương vòng tay trước ngực trầm ngâm; Hương ho nhỏ:

— Rằng mà hai người giận nhau rứa chị Quyên?

— Chị cũng mù lịt, hỏi Thoan nó không chịu nói. Sáng ni tới định hỏi Quân, Quân bỏ đi. Thôi thôi tại nó ưng chi cứ làm nấy không ai can nõi, hết thuốc chữa rồi.

Giọng Quyên bàng bạc vài lượng hơi hướm buồn. Có nên tả lại sự giận dữ lồng lộn của Thoan cho nhỏ Hương nghe không? không, lẽ Hương mách lại với Quân chắc càng «loạ» chuyện hơn nữa.

Quyên thương Thoan thương Quân, thương mỗi tình bằng hữu rục rờ của 3 đứa. Sự rạn nứt giữa Thoan và Quân dù li ti tới đâu cũng có ảnh hưởng tới Quyên chớ. Quyên đang tìm cách giải hòa hai đứa nó. Thoan và Quân cùng đứng đầu ngang nhau, cùng kỳ cục như nhau chắc «còn lâu». Quyên kéo tay Hương ra ngoài:

— Hương và chị đứng ngoài cái vụ giận dỗi ni để Thoan và Quân hai đứa làm chi thì làm, chị nản chi quá rồi.

— Chị nói rứa thôi thì còn chi nữa. Chị về can giùm chị Thoan còn em, em quyết dùng tài trí thiên «tố» bứt cơn giận của anh Quân lại.

Quyên nghe tức tức trong ngực, xoa tay:

— Xin Hương cho chị làm kẻ đứng bên lẽ.

— Không, chị phải làm trọng tài phán xử hai vô sĩ đồ vật hạng nặng ni mới được.

Quyên cười nụ nhỏ, Quyên thôi cười, Quyên mím môi ra chiều suy nghĩ.

— Chừ làm răng đây Hương ơi!

— Hay là để em kéo anh Huyền nhảy vào vòng chiến.

Quyên tròn mắt. Tri tưởng Quyên bừng sáng một khuôn mặt râu ria, tóc tai bê bối, khuôn mặt của Huyền.

— Đùng kéo ông râu ria nớ vô thêm rắc rối.

Quyên đảo mắt lên nhìn vào trong coi có ông râu ria ở nhà không, không hiểu sau mỗi lần thấy Huyền là Quyên cảm thấy sợ. Quyên sợ đôi mày rậm như hai con sâu róm trên đôi mắt sáng quắc của anh ấy, Quyên sợ cái miệng cười nhếch mép rung rinh bộ râu xồm xoàm của anh ấy. Lúc nào trông Huyền cũng như kẻ bị bệnh thương hàn mới dậy.

Có tiếng nhạc kích động mở lớn ồn ào trên gác vọng xuống. Hương cười

— Anh Huyền mở nhạc và có lẽ đang nhảy cà tung trên ấy, suốt ngày nhạc và nói chuyện tếu,

Quyên ngược nhìn bầu trời rộng thoáng lơ lờ những cụm mây trắng, nói như để cho một mình mình nghe.

(Còn tiếp)

một mình lang thang

(Tiếp theo trang 42)

mắt đen lay láy với hàng mi cong vút trông ngây thơ tẻ, «Đề nhớ». Có bé ghi trên mảnh giấy nhỏ, đeo vào một sợi dây chỉ xanh quanh ở cổ con búp bê.

«Đề nhớ». Vẫn là một cục than hồng nào đó được khêu lại nhỉ? Tôi trở dậy, thay đổi y phục.

Xuống chân cầu thang, tôi gặp mẹ. Tôi nói, có lẽ khuya con mới về. Mẹ nhớ mở cửa. Bà cụ hỏi, đi đâu. Tôi nói, con đến nhà Hạnh Chuyên. Và bà cụ cười.

Buổi tối. Trời sáng và trong vắt. Gió đêm thật mát. Những con ngõ quen thuộc, đón bước chân tôi. Khi đi qua một nhà ở đầu ngõ, tôi nghĩ thấy mùi hương ngọc lan quyên trong đêm.

Tôi dừng ở một sạp thuốc lẻ đường. Mua một gói thuốc và một hộp diêm. Hút một điếu và thắp sáng. Tôi mát như gió đêm. Tôi sáng khoái và thơm như khói thuốc. Tôi vui và ngát hương như hương thơm của hoa.

Tôi đá nhẹ một chiếc lon sữa bò trên lề đường. Long cong! Long cong âm thanh của chiếc lon lăn vội vã nghe vui tai. Tôi thoáng thấy mái nhà của Hạnh Chuyên sau một tàn cây rậm, xanh mướt Tôi cũng thấy Hạnh Chuyên Cô bé đang thơ thẩn trong vườn.

Những bước chân, nhẹ nhàng, đưa tôi đến gần hơn. Những bước chân cũng cho tôi tìm thấy nụ cười ngát thơm trên môi Hạnh Chuyên. Cô Bé chạy ra cổng. Nhịp chân riu rít niềm vui.

Tôi cũng vui. Dấu sao bạn bè cũng còn để nhớ, nhỉ Hạnh Chuyên.

Tôi ngừng lại trước cửa nhà Hạnh Chuyên và bật cười.

Nụ cười sung sướng.

tuổi ngọc

In tại nhà in

NGUYỄN ĐÌNH VƯỢNG

38, Phạm Ngũ Lão, Sài Gòn

giá bán

Một số . . . . . 40đ.

Ba tháng . . . . . 480đ.

Một năm . . . . . 1920đ.

TỔNG PHÁT HÀNH ĐỒNG NAI

270 Đề Thám, Sài Gòn

Phân ưu

Đau đớn hay tin

Nhà thơ NGUYỄN VĨ

Chủ nhiệm nhật báo Dân Ta, tuần báo Thăng Bờm và tạp chí Phổ Thông Đã tạ thế. Chúng tôi thành thực chia buồn cùng tang quyến và cầu chúc linh hồn nhà thơ Nguyễn Vĩ sớm tiêu diêu miền cực lạc.

tuổi ngọc

bông hồng cho người yêu (Tiếp theo trang 31)

tiền và đáng thương cả, trái lại là khác. Robby đã tự tay làm một cuốn « Album » để tặng nàng. Nó lấy hết mấy tấm hình nàng dán lộn xộn vào cuốn Album bên ngoài có khắc tên nàng. Những tượng gỗ bỏ nàng đã gọt được ; tấm áo dạ mẹ nàng mua được ở một tiệm bán đồ bán tháo nào đó đã được giặt giũ như mới. Và cái hộp gỗ Jack đã làm lấy trong một lớp thủ công nghệ.

Ngồi trong cái ghế bành rộng, Lois nhìn mẹ mặc chiếc áo dạ vào mà ngỡ như đó là chiếc áo lông đắt tiền. Mẹ nàng cũng mang chiếc khăn mà Lois đã cắt từ một mẫu vải còn thừa. Nàng cảm thấy hạnh phúc tràn ngập trong hồn. Lois nghĩ : « Những tặng vật này là một phần thân thể chúng ta. »

Trước đây, Lois nghĩ rằng Giáng Sinh là phải đi đến mấy cái « party » phải có tiền mua sắm các thứ đắt tiền — Nhưng kỳ thật đó không phải là Giáng Sinh. Giáng Sinh là tình thương, và quà tặng chỉ là một phần nhỏ của tình thương bao la. Một hài nhi đã ra đời trong máng cỏ, hang lừa để mang món quà tình thương đó đến cho nhân loại. Và giờ đây tình thương đó thể hiện trong tâm tưởng của mỗi người, trong sự thương yêu đùm bọc giữa mọi người trong gia đình.

Và những tâm tưởng đó không thay đổi, mà lại thăng hoa hơn. Giáng sinh không đổi khác, mà hạnh phúc hơn. Đêm nay phải là đêm hạnh phúc nhất, vì những quà tặng không phải gói kỹ trong những giấy màu lòe loẹt. Quà tặng thực sự là việc làm của mẹ ở tiệm may, việc làm của Jack của Robby và ở chính nàng.

Bố bắt giọng cho cả nhà hát : «Đêm Thánh Vô Cùng... Đêm Thánh vô cùng..»

Bống chuông cửa reo lên. Lois bỗng đứng bật dậy nói : «Đề con mở cửa cho.»

Dave Chandler đứng trước thềm nhà, bông tuyết rơi đầy trên mái tóc, Dave nói :

— «Thấy đèn còn sáng, tôi ghé vào chúc mừng giáng sinh.» Rồi chàng cười. «Nói chơi chứ tôi phải cuộc bộ tới 5 cây số để đến đây. Dave muốn cho Lois biết là Lois đã nói đúng. Cynthia không ưa thứ hoa đó.»

— «Thật sao ? Ồi, Em thật có lỗi.»

Chàng nở một nụ cười, nói :

— « Nàng không nói là nàng không thích, nhưng tôi đoán biết vậy. Nàng đã muốn cho bằng được bó hoa lan. Nhưng Dave muốn nói với Lois rằng Dave không muốn tặng thứ hoa đặc biệt đó cho Cynthia. »

Lois khó hiểu : « Không ư ? »

Dave nói : « Không phải Dave đến đây để trả bó hoa lại, Dave đến đây để cho Lois biết lý do tại sao Dave đã mua thứ hoa này. »

Tim Lois bỗng đập rộn ràng. Nàng thấy nghề nghiệp ở chỗ : « Lý do gì ? »

— Dave đã mua thứ hoa này cho một người con gái không hợp với Dave, Lois ạ. Dave đoán vì xa Lois lâu quá, rồi tình linh gặp lại Lois, Dave đâm ra lẫn lộn. Dave nghĩ là trí óc mình đã thực sự muốn dành bó hoa hồng tình quân tặng riêng Lois thôi.. » Lois có hiểu David muốn nói gì không ?

— Vâng, em hiểu, em hiểu David ạ. » Nàng mở toang cánh cửa, nói :

« Mời anh vào nhà chơi, Giáng Sinh rồi anh ạ. »

- MUỐN CUỐI NĂM CÓ TIỀN LỚN ĐI DU LỊCH THĂM QUÊ HƯƠNG YÊU DẤU VIỆT NAM ?
- MUỐN CUỐI NĂM CÓ TIỀN LỚN MUA XE GẮN MÁY ? MUỐN VÀI NĂM SAU CÓ TIỀN LỚN DU HỌC NGOẠI QUỐC ?

NGAY TỪ BÂY GIỜ, BẠN NGỌC HÃY ĐỀ DÀNH TIỀN NHỎ VÀO :

TRƯỞNG MỤC TIẾT KIỆM

của

Kỹ Thương
Ngân Hàng

- TIỀN LỜI TRƯỞNG MỤC TIẾT KIỆM TÍNH TỪNG NGÀY.
- TÌM SỰ BẢO ĐẢM CHO TƯƠNG LAI BANG CÁCH ĐỀ DÀNH TIỀN NHỎ VÀO TRƯỞNG MỤC TIẾT KIỆM CỦA KỸ THƯƠNG NGÂN HÀNG.

Chi nhánh Kỹ Thương Ngân Hàng

Công Trường Diên Hồng số 2 Phạm Ngũ Lão

S A I G O N

(Ga xe lửa Sài Gòn)

vừa khai trương ngày 26 - 10 - 71

Các chi nhánh KỸ THƯƠNG NGÂN HÀNG tại HUẾ, SÓC TRĂNG, CHỢ LỚN... ĐANG CHỜ ĐÓN BẠN NGỌC BIẾT LO XA.

KỸ-THƯƠNG NGÂN-HANG

COMMERCIAL INDUSTRIAL BANK

Công Ty Nặc Danh — Vốn 250.000.000. góp đủ

Trụ Sở 422 Trần Hưng Đạo — SAIGON

(Góc Nguyễn Biểu — Trần Hưng Đạo)

Điện thoại số : 98.495 — 98.496. QS : 60.078 61.421

Điện tín : INCOMBANK

Thực hiện mọi nghiệp vụ ngân hàng :

- Nhận và trả mọi tiền ký thác
- Cho vay dưới mọi hình thức
- Mở tín dụng khoản xuất nhập cảng
- Chuyển ngân
- Mở Trương Mục Tiết Kiệm

Tiếp đón nồng hậu

Phục vụ mau lẹ và kín đáo